

زہ ٹوغرافیا عالمی

فن زہ ٹوغرافیہ دائریدی کتابدن عبارتدر

کتاب اول مقدمات زہ ٹوغرافیہ و کتاب ثانی آسیا کتاب
ثالث آفریقا کتاب رابع آمریقا کتاب خامس اوقیانوسیہ کتاب
سادس آروپا قطعہ لرینہ دائراولوب یدنجی جلدہ زہ ٹوغرافیای
عثمانی تحریر اولہ جقدر .

مکتب ملکیہ و حقوق مآذونلرندن

عبدالخالق مدحت

.....

برنجی کتاب

معارف بطارت جلیله سنک ۵۲۷ نومرولی و ۱۷ جمادی الاول
سنہ ۱۳۱۶ تاریخی رخصتنامہ سی موجب طبع ایدلسدر

استانبول

عالم مطبعہ سی — احمد احسان و شکرکاسی

۱۳۱۴

۳۸

۳۸

ژه ئوغرافيايه دائر طبع و تمثيل اولنان شوائر ؛
 انظار فضلا ده ، تقدير لره ؛ تحسینلره مظهر اولسون
 مقصديله ياپلما مشدر . بلکه « بدايت تحصيل » مکتبی
 شاگردان افنديلريني ؛ مناسب کوروب تعليم ايلديکم
 اصول تدریسی تحریر مشکلاتندن قورتارمق
 ایچون تنظیم اولنمشدر . سائر صنفلرجه رغبتہ شایان
 اوله ییله جک تفصیلاتی قورتارمبدن آندی . اثر خامه یی
 عنوانی زیرینه یازدینم وجهله یدی کتابه تقسیم ایتدم .
 کتاب اولی مقدمات ژه ئوغرافیه ، کتاب ثانی یی
 آسیایه ، کتاب ثالثی افریقایه ، کتاب رابعی امریقایه ،
 کتاب خامسی اوسترالیا یه ، کتاب سادسی آوروپایه ؛

و کتاب سابعی ممالک محروسه شاهانه ژه توغرافیسنه
تخصیص ایلدم. ترتیب کتابده آوروپا قاطعه سنک تدریسنی ؛
اهمیت و کلفتی نظر ملاحظه یه آلنه رق ، شاگردنک
فن ایله موانستندن صکره یه تعلیق و ممالک محروسه
ژه توغرافیا سنی دخی بالجمله عثمانلیلرک بیلوب اونو تمامسی
اقتضا ایدن علومدن بولندی نی جهته له افندیلرک سن
ادراکارینه توفیق و یدنجی کتابده تحریر ایلدم. نامی بالاده
مذکور مکتب خصوصی یه صورت فخریه ده و یریلان
درسله . الطاف جلیله خلافتپناهیدن متمم اوله رق
ملکیه و حقوق شاهانه لرنده اکمال معلومات ایلدی کم
جهته له عاطفت جهاتقیمت جهانبانینک وسیله شکرانیه سی
اولق اوزره باشلامش ایدم ؛ طبع ایلدی کم بو اثرده
اتمام عبودیت و شکران ایچون نم الوسیله اتخاذ قلندی

همان جناب حق پادشاه عالمپناه شوکتلو افندمر
 حضرتلرینی نیجه موفقیات سنیه لر یله مدی الدهور اریکه
 پیرای شرف و شان بیورسون آمین .

کواکی زاده
 عبدالحالق مدحت

برنجی مقاله

ژه ئوغرافيانك معناسى ، تعريف و تقسيمى

فن جغرافيا : روى زمينك واحاطه ايلديكى شهرلرك احوالندن
بىتح ايدن علمدر. جغرافيا : اصلنده ژه ئوغرافيا در. ژه ئوغرافيا
تعبير يده تركجه دكلدر ، يونان لسانندن الينشدر. يونانجه يئوغرافيا
دينايور. يه ئو ديمك : ارضك ديمكدر. غرافيا ، غرافيندن استعاره
اولنشدركه تصوير و تحرير معناسنده در . ايلمى يه ئوغرافين
ياخود ژه ئوغرافيا : كره ارضك سطحندن ، وانك شامل
اولديني شيلرك حاللرندن بىتح و تحرير ايلمك اولور . اصل
معناسى بودر. فن اصطلاحنده بالاده يازيلان تعريف مشهوردر .
ارضى ابي طائيق قدر بزجه فائدهلى برشى تصور اولنه مز .
انسان او كراليه جك اولسه بيله عادتدركه او طه سنى ، صالحى .

صولرینی ؛ باغچه و سبزه لکلرینی ، بالطة لکلرینی حاصلی منفعتی
تأمین ایدیه بیلجك جهتلرینی آراشدیرر . کوریر ؛ بکنیر .

بنابرین کره ارض دخی ، اهمیتجه قات قات فائق اولمق
اوزره بنی آدم ایچون او کیدر . اطرافنی ، اوتنه سنی ، بریسی
طابق ولزوملی کوریلان بعض اشیا ومثلاً بغدادی هانکی جهتمده
یتیشیر ؛ هانکی یردن کتیر دیله بیلیر ؛ سائر انسانلرله نه یولده
مناسبتمده بولنیلیر ؛ وبومناسببت نه دن ایلرو کلیر ؛ بورالری
اوکر نمك طبیعت مصلحت ومنفعت ایجاباتسنددر . شونتیه فندن
الد ایدیه بیلجك فائده یی کوستریور . دیگر طرفدن روی
زمینده کائن ، شهرلری ، اهالیسنك اخلاق ومعلوماتی ؛
عصر لرجه مدت بقا بولان ویاخود یکیدن یاییلان آناز مدنیتی ،
احوال طبعیه یی ، جبال وانهارینی ؛ حاصلی کورلمسی ممکن اولان
کافه اشیا یی وخواصی ، خیالاً ، تدقیقاً کوز اوکنه کتیرمش
اوله جغزکه حقیقه امثالسر ، نافع برخیال شوق افزادر .
ژەئوغرافیا نك فائده سی بونلرله قالماس . یری کلدکجه بر چوق
منافعی صایه جغز .

فن ژەئوغرافیا ایکی شعبه یه آریلور ؛ بریسی ژەئوغرافیا
عمومیدر : یر اوزرندنه قدر دولت ومملکت وار ایسه انلرک
احوال ژەئوغرافیسندن مختصر آبحث ایدر . دیگر یی ژەئوغرافیا

خصوصیدر . بودخی ایکی قسمه آریلیر . برنجیسی : خاصة
 بر دولتک ویاخود بر قطعهک احوال ژه ئوغرافیسنی بیلدیریر .
 نتهکم ممالک محروسه شاهانه ژه ئوغرافیسنی برژه ئوغرافیای
 خصوصیدر . ایکنجیسی : بر علم مخصوصه تعلق ایدن ،
 واکره نلمسی ایچون الزم کوریلان معلومات ژه ئوغرافیه در [۱]
 مثلاً فن حربیه دائر احوال ارضیه یی سوق الجیش ، و تعبیه نقطه
 نظرندن تعلیم ایلان علمه : ژه ئوغرافیای عسکری واسکی
 زمانلرده کچن وقایع حربیه یی ، و بلادعتیقیه یی و تفصیلاتی نظر یاتیله
 برابر خریطه اوزرنده کوسترن علمه ژه ئوغرافیای تاریخی تسمیه
 اولنور . بونلردن بشقه کره ارضک اجرام سماویه ایله مناسبتدن
 و سیاراتک هیئت و جسماتندن ، سطحندن بحث ایدر ایسه
 ژه ئوغرافیای ریاضی تعبیر اولنور . طاع و ذروه لرندن ، اقالیم
 و امزجه سندن بحث ایدن فنه ژه ئوغرافیای طبیعی ، مناسبات
 اقوامله و سائط مدنیه سندن معلومات و یرن علمه ژه ئوغرافیای
 سیاسی ، و صناعت و تجارت کبی ثروت عمومییه سی اساسلرندن
 بسط تفصیلات ایلان فنه دخی ژه ئوغرافیای عمرانی اطلاق
 اولنوب شهرلرک سککنه و ادخالاتیله اخراجاتی تشریح ایدن
 علمه دخی ایستاتستیک تسمیه اولنمقده در .

[۱] شو ایکنجی معنا حسن وفهم و ضبط ایچون مناسب
 کورلدی .

ایک نئی مقالہ

طائفہ بر نظر

شمس و عالم شمسی ؛ سیارات ثابتہ و متحرکہ . قر و صفحات قر .
پیکر ، ذوذوائب شهاب و اجار سماویہ ، حرکت سیارات . تلخیص مقالہ .

کرۃ ارض بزہ غایت واسع کورینیر . حالہو کہ فضاءہ حائر
موقع اولان بونجہ عالمہ نظرآ کہ کوچک جسم و حجم اعتباریلہ
کاشاندہ اہمیتی محدود اولان سیارہ ارضدر . کونش ؛ سیارات
وذوذوائب ارضلہ برابر مسلك شمسی تشکیل ایدرلر .

سیارات نجومہ ؛ ذوذوائب قویروقلی کواکہ دینیر . قبۃ
سمادہ برچوق سیارہ واردر . بر طاقی کوزلہ کوریلہ میوب
آلات رصدہ احتیاج مس ایتدیریر . بونلرہ سیارات تللسقویہ
ویا شبہ سیارہ نامی ویرلمکدہدر [۱] . سیارات مہمہدن بلا
ترصد [۲] یعنی دورینسز کوریلہ بیلان سیارات یحد اولوب

---

[۱] Planètes télescopiques

[۲] ترصد : رصد ایتک یعنی کوکدہ کی نجومی دورینلہ سیر
و تماشا ایلک دیمکدر .

بونلردن سکز عددی اطراف شمسده دور ایدر ، حرارت
وضایلری ایدن آلیر . عطارد ، زهره ، ارض ، مریخ شمسه
اک یقین اولانلریدر . [۱]

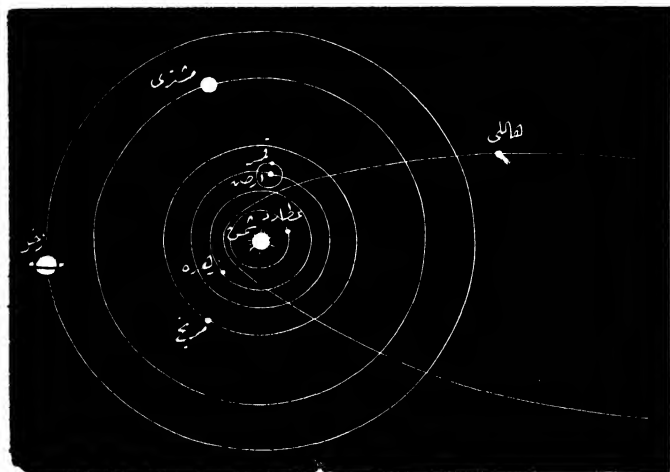
دورینسنز کوریه میان سیاره لردن اک مشهورلری
مشتی ، زخل ، اورانوس ، ونبتون سیاره لیدر [۲] .
ترصدات واقعه نتیجه سنده عطارد ایله کونش ارسنده بر طاقم
سیاره لر ده کشف اولشمسده احوال ، وماهیاتی تحقیقه
محتاجدر . اسکی زمانلرده یالکز عطارد ، زهره ، مریخ ، مشتري
زخل سیاره لری سیلیر و بونلرله کونش کره ارضک اطراف
دولاشیر فرض اولور ایدی . بحث مخصوصنده بو فرضک
یا کلش اولدیغی ذکر ایده جکر .

کونشه اک یقین اولان سیاره عطارددر . ارض عطارد
نسبتله ده اوزا قدر . ارض دور کیرینی بر سنده اکمال
ایدر وبتون اطراف شمسده طولاشمش اولور . بو حرکت :
حرکت دوریه دینلیر . کونشک اطرافده عطارد اوج آیده ،
نبتون سیاره سی ۱۶۵ سنده دونه بیلور . کره ارضه نسبتاً

---

[۱] اساطیر قدیمده : عطارد تجارت آلهی وزهره یکه نجم
صبجدر . حسن و جمال آلهه سی و مریخه حرب آلهه سی دیرلر ایدی .
[۲] اساطیر قدیمده : مشتري یه رئیس آلهه ، زخله زمان
آلهی و ژوپتیرک پدری ندونه بحر آلهی تسمیه ایدرلر ایدی .

مشتري ۱۴۰۰ وكونش ۱,۲۰۰,۰۰۰ دفعه يئوكدر. سياره لرك
 محرکي يعنى دونوب دولاشدقلىرى دائره يوارلاق دكلدر . قطع
 ناقص يعنى ايکي اوجلىرى براز اوزون وايکي جهندن اورتهسى
 براز بصيقتجه بر دائره اوزرنده واقع اولور . بنابرین اويله
 كونش تام اورتهده سياره لر اطرافنده وعین بدمده اوله رق
 دونه مدكلى جهتله كونشدن اعضاً اوزاق اعضاً يقين بولورلر.

يقين اولدقلى موقعه شمس وعلیا واوزاق اولدقلى
 موقعه سفلا دينلير . هر سياره مك بر حرکت محوري
 يعنى كندی محوري اوزرنده دورى و بر حرکت دورى
 يعنى شمس اطرافنده دور و حرکتى واردر . حرکت

محوريه ايجاب‌بندن اوله رق برطرفلى ضيادار اولدجه ديكر
عكسى جهتلى قرانلق اولور . نته كم ارض جهه سييارادن
بولديجي جهته يكرمي درت ساعتك حركت محوريه سي اجرا
ايتدكه قسماً ضيادار اولور و مثلاً بر قسماً آيديلانير ؛ اون
ايكي ساعت صكره بوضيادار اولان جهتلى ديكر براون ايكي
ساعت المحون قرانلق اولور .

پیکلر . — سیارات حولده دوزر طولاشیر برطافم کوچک سیارلر واردر . بوکوکچک سیارلر ییک تسمیه اولنور . ییک دینایور : چونکه بوسیاره شمس اطرافده دونتیوب منسوب اولدینی سیاره حولده دور ایدر . ارضک ییکی قردر . سائر سیارلرک دخی بر ویا برقاج ییکی واردر . ازان جمله زحلاک سکزی ییکی موجوددر . بوندنبشقه زحلاک اطرافده برنورانی حلقه واردرکه بوکا خاتم زحل تسمیه اولنور ؛ غایت مشهوردر .

نجوم . — هیئت شمسده کشفیات فنیہ یک ضعیفدر .
بر چوق کواکب قبۃ سمایی احاطہ ایتدیکی حالده هنوز نه
اولدقلری بیلنمیور . حالبوکه بونلردن بر چوغی ظن اولندیغنه
کوره بالذات منور جسملردر . بر چوق پیکلره صاحبدرلر .
بارلاق شعلهلر وردکلری کوریلر . بعدیت مسافه الله برار

یقینده بولرده کشف اولنه جقدر . نجوم معلومه ارسنده
موقع و اهمیت اعتباریله ایستدکلریمیزی بوله بیلیمک ایچون برر
شکل ؛ واسم ترتیب اولنمشدر . بوشکلره برج تسمیه اولنور .
هر برجده برقاج کوکب واردر . اسامی بروج حیوانات
اسملرندن آلمشدر . لرلرینی دکشدریمکله برار هر وقت افق
مرئیده مشاهده اولندقلری ایچون برجلی تشکیل ایدن سیارانه
سیارات ثابته نامی ویرلمشدر . تللسقوبله شمذیلک کوریه بیلان
بروج یوزی متجاووزدر . مهملرندن برقاجنی شوراده ذکر
ایدیورز . هرکون کوزله کوریلیر و سهاده طانیلیر .

غایت براق بریجهده اچیق بریرده و صول طرفکزر
کونشک سمت غربنه کلک اوزره کوکه باقدیفکزر وقت
باشکزرک اوستنده دردی برکوشده و اوچی یکدیگرینه ال
ویرمشجه سنه اوزونچه و جمله سی یدی کوکبدن عبارت دب اصغر
برجنی کوربرسیکزر . اوچ دانه کوکبی راستقامتده واقعدر .
نجم قطبی [۲] بورجدهدر .

[۲] تیمور قازیق نامیله معروفدر .

دب اصغرہ یقین ، دب اکبر وذات الکرسی واکلیل شمالی
 برجلی وادرر . صاغ طرفکز سمت غروب شمسہ و یوزیکز
 جنوب جہتہ کلک اوزرہ متوجہ اولدیغکز حالہ قارشوکزده
 منطقه البروج دائرہ سنده اخذ نام ایدن اون ایکی عدد برجہ
 تصادف اولنور کہ ہرماہ ظرفدہ کونش انلردن بری اوزرندہ
 کبی کوریلور . حقیقتدہ ؛ ارض ، حرکت دوریہ سی اثناسندہ
 او برجلرہ قارشو بر موقعہ کلیر . و بزمدہ کونش او برجلرہ
 اوغرایور کبی کوریلیر . عربجہ تعبیریلہ شو برجلرہ بروج اثنا
 عشرہ دنیلور: حمل ، ثور ، جوزا ، سرطان ، اسد ، سنبلہ ، میزان
 عقرب ، قوس ، جدی ، دلو ، حوت برجلرندن عبارتدر . کرہ
 دور سنوینسی اون ایکی آیدہ اکمال ابتدکی جہتلہ ہر آی ایچون
 موقع تبدیل آیدہ جکندن یاز قیش بہار و صوگ بہار بونلردن
 ایلرو کلیر . منطقه البروجک اوتہ سنده کلب الاکبر برجی
 کوریلور . سہادہ بولسان بالجلہ کواکبک اک پارلاق ورنکیفی
 اولان « شعرای شامی ، Sirius نام کوکب او برجی تزین ایدر .
 دوزوائب . — ذوائبہ احاد ناس قویروقلی نجوم دیرلر .
 سبب تسمیہ : ارقہلری صرہ سہادہ غایت ضیادار برائر
 براقلرندن ایلرو کلمشدر . شوائرہ عربی تعبیرلہ ذوائبہ
 دینیلور . دوزوائبک سیر و حرکتلری دائرہ وی دکلدیر ؛ یعنی

دوندکلی وقت تام یو ارلاق بر داره اوزرنده دونزلر .
 بتون سیاراتده اولدینی کبی بونلرک دخی حرکت یومیه و سنویله ری
 واردر . اوچیوز قدر ذوزواب تعداد اولیور . دورینه
 کوریه یلور . هالی نام قویروقلی کوکب اک مشهوریدر .
 بعض عالملر : شو قویروقلی مجومک کونش کبی روی
 زمینه ضیا و حرارت ویردکنی سویا ورسده حجه کوچک
 اولملری بوسوزی علقه لایم کر ستره میه جکی کبی یک اوزاق
 برمسافه دن کچملری دخی یزن یزن شودعوایی تکذیب ایلر .
 شهابلر . — اغستوس رایلول آیلرده کیجه لری سماده ؛
 یوقارودن اشاغییه طوغری قوش اوچار کبی نجمومک اوچدیغی
 کوریرسیکیز . بونلر بعض قویروقلی کواکبک پارچه لری ظن
 اولیور . بعضیسی هوای نسیمی طبقه لرینه . عروض اولدینی کبی
 غاز حالی الور ؛ هوا به قازیشیر ؛ سونر . برقه میده طاش کبی
 صابدر . روی زهیمه دوشر ؛ فوت و سرعت وثقاتسدن ناشی
 دوشدیکی یری مارا اریر . بوکا اچچار سمائی یعنی کوکدن دوشن
 طاش تعبیر اولور . [۱]

سیاراتک زنی . کأاده یر طوتان کافه اجرام ، بر
 حرکت منتظمه یار . ر . نجمر اک سماده اشیلدا یه رق ضیا نشر

[۱] طبیب الارنده براینده و درویت نام لریله معروفدر .

ایتملری حرکتلرینه دلالت ایدر. زیرا نجوم دونیور؛
 دوندجه هوایی صارصیور؛ ضیالرینی تتره تیور. کورمز -
 میسکزکه کیجه لری طاشیلان فنارلرک آیدینلغی اوزاقدن کوران
 بر آدم، تترهک ضیالی کوریر. فنار صارصلدجه ضیا ایشیلدایچی
 کوریلور. ایشته کوکده پارلدایه رق کوریلان کوا کبده انهای
 دورده هوایی صارصیور؛ شعله لرینی پارلاق و تترک کوستریور.
 سحاب. — کوچک کوچک کوا کبک بریره اجتماعدن
 ایلرو کلان بعض نجوم کومه لرینه، سحابه تسمیه اولنور. شونلرک
 براستقامتده اوزون برسلسله تشکیل ایتملرندن عمومک بیلدیکی
 صمان یولی پیدا اولور. قنده صمان یولنه کهکشان دیرلر.

قر. — ارضدن ۳۷۷۰۰۰ کیلو مترو اوزاقدن بولنوب
 اطرافنده بر ماه ظرفنده دوز. ۲۷ وکسور کون مختلف
 صورتله مشاهده اولنور. وایکی کون دخی کورلمز. مجموعی
 ۲۹ وکسور کون ایدرکه شوکسورات [۴] برماهده جمع اولنور
 و او ماه ایچون شهر قری ۳۰ کون اولور. حاصلی ۲۹ ویا
 اوتوز کونده واقع اولان مشاهداته ماه قری و مختلف شکل

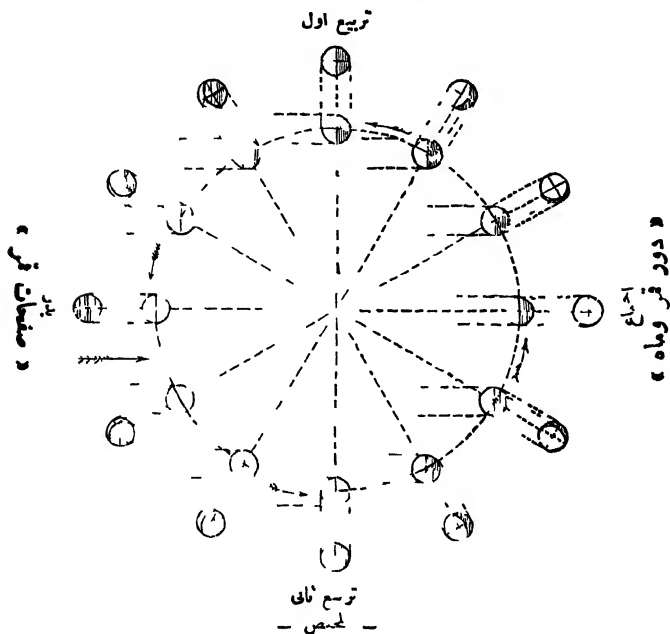
---

[۴] عربی آیلرک بر آی ۲۹ اولمی کسوراتک اوآیده حساب
 اولنماسندن وایکنجی آی اوتوز اولمی برنجی آیک کسوریه ایکنجی
 آی کسورنک جمع و او آیه ضم اولنماسندن ایلروکلور.

و صورتله واقع اولان مشاهداته صفحات قمر اطلاق اولور .
 محرك قمر منخيدر . بناءً عليه اثنای دورنده کره ارضه بعضاً
 يقين و بعضاً اوزاق اولور . ارضه قریب بولديني نقطه يه حضيض
 و اوزاق بولنديني نقطه يه اوج دینلور . ضیاسنی کونشدن آلیر .
 داننده ضیاسی یوقدر . « محوری و دوری » حرکتلرنده قسماً
 و یا تماماً کورلمک اوزره مختلف شکلله کیردیکی جهته « مشاهدات
 متنوعه سنه » صفحات قمر دینلمسی مناسب کورلمشدر . قمر ،
 برزمانلر کورنمز حال افتران و اجتماعده دینلور؛ یعنی قمر و ارض
 شمس بر استقامتده اولورلرده آی کوریلمز . ایلمک کورینشده
 عثمانلی بایراقلمزده رسم اولمان شکل قمره بکزر . بوحاله هلال

دینلیر . بر قاق کون صکره نصف و نلثان
 درجهده حجمی بویور . نوکا تربیع اول
 دینلور . اون بشنچی کوننده ایسه بدر
 و یا خود استقبال نامیله موسوم اولان
 کمال مرتبه سنه واصل اولوب نام دائره وی الشکل اولور .
 اون بدنجی کیجهدن صکره سطح ضیاداری کوچلمکه باشلار
 و نهایت نصف و نلثان درجه سنی غائب ایدر . بوشکلنه تربیع
 ثانی دینلور که ایکی اوج کون صکره هلال بعده محاق حانی
 اکتساب ایدر .

قبة سمايه واحوال كائناته عائد اولوب ژه ئوغرافيا فتنه
متناسب بولسان معلومادن بوقدرى كافيدر . ذات فن ! علم
هيئته برجوق دقيقه يقين حاصل ايتمش و برجوعك اسباب
وكيفياته، شانه؛ علم كافى پيدا ايلمسايسه ده اكثر خصوصياته
ذات الوهيتدن بشقه حقيقتمه وقوف امكادن برى اولان نتايجه
اوغراديفندن وازان جمله بوكائنده كوريلان سهار ، جرملر؛

کافه برسمت مجهول و براستقامت معلومه طوغری کیدر
اولدقلری اکلایشیلدیغندن بو استقامتک و بوسمتک حقیقته دائر
معلومات کافیہ الله ایتک ممکن اوله مامش والحالة هذه بویله جه
محزن سرائرده باقی قالمشدر .

بو کوریلان کوکبلر ، هپ برر عالمدر ، او عالم لریکه واجب
تعالیٰ حضرتلری قوللرینه ، بیوکلکیکی ، عظمتی طانتدیرمق
ایچون یراندی . انلری انتظاره قویدی ! بر حالده که انتظارمک
شو درجه مکملیتنه عقللرمز ایرمیور ! اندن کندی عجزمزی ،
الله تعالیٰ حضرتلرینک بیوکلکیکی اکلایورز !

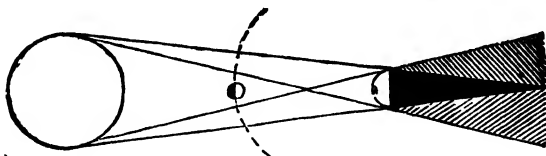
﴿ معلومات اوليه ﴾

۱

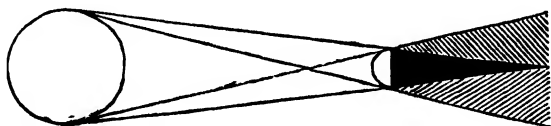
ارض . قطبلر ومحور . خط استوا . خسوف وكسوف . ارض
مدوردره متحركدر . حركتي حس اولمز . جهات منطقة البروح .
مواسم ونقاط . مواسم . افق . دوائر . منطلمه لر .

ارض ، پورتقال كبي يوارلاق وايكي اوجي براز يصيدر .
يصى اولان ايكي اوجندن محور دينلان بر خط موهوم كچر .
محور كره ارضك حط دوراي نعين ايدر . وملك اوزرنده
متحرك اولور . محورك يوقاري اوجنه قطب شمالي ، ومقابل
وعكسي جهتده اولان اوجنه قطب جنوبي تسميه قلنور .
محور ارضك مساوي ايكي پارچه يه تقسيمني انتاج ايدن برده
خط استوا واردر . بوخط استوا كره ني شمالي وجنوبي ايكي
پارچه يه آيريركه شمالده كي نصفه نصف كره شمالي وجنوب
طرفده قالان پارچه سنه نصف كره جنوبي تعبير اولنور .

خسوف وكسوف . — كسوف قمر دور شهر يسي ائناسنده
كره ارضه قارشو بر موقعده بولنه رق شمسك ضياسي ظل قمر
مانعه سيله ارضه واصل اوله مامسيدر يعني قمر حجي قدر سطح
ارضده بر سايه براقير . بووسيله ايله كونش طوتلدي ذيلير .

خسوف . — قمر دور ماهیسی هنگامنده ارضك شمسه
مقابل عكسی جهتده بولنور . بر صورتده كه ارض شمسله قمر
اره سنه کیروب کونشدن آله جفی ضیایه مانع اولور . بو صورتده
قمر ظل ارضده داخل اولدینی جهتله ضیائی کونشدن اله من .
احاد ناس بوکا آی طوتلدی دیر .

كرك خسوف وكرك كسوف ارض وقرك دورندن ایلرو
كلیر . فقط خسوف وكسوف هریرده واقع اولمق لازمكلمز .
چونكه محرك ارض ایله محرك قمر بیننده (۵) درجه (۹) دقیقه میل
بولنور . بناءً علیه كسوف واقع اولدقده ظل قمر بتون ارضی
استیعاب ایتیمه جکندن نره لری ظل قمره داخل ایسه اورالرده
كسوف شمس کوریلیر . وخسوف واقع اولدقده كذلك ظل
ارض؛ قرك كافه سنی احاطه ایتسه ده بیله دیگر بلده لر ظل ارضدن
خارج بولدقجه قمری مشاهده ایدرلر . اورالرده خسوف قمر

مشاهده اولنمز . ظل ارض امتدادنده داخل اولان برلرده ایسه
مشاهده اولنور . بوحادثه بوجه بالا ذکره مستحق اولان
حوادث کونیه دن اولوب فقط خلق بیننده شایع اولان شامتمک
اصل واساسی یوقدر .

ارض مدوردر . — وقتیه ارضه یوارلاق دیانلرله متحرکدر ،
دیانلری ؛ مجازاته دوچار ایدرلرمش ؛ شمدی هرکس بیلورکه
ارض مدور و متحرکدر . ثابت دکلدر .

زه ثوغرافیا فتنده ارضک مدورلیکی اوچ صورته اثبات
اولنمقدهدر . [۱] اولکیسی غایت بسیطدر : دوز بر صحراده ، اوزاقدن
کورینان برکویک اولالک یوکسک ییخی ومثلاً جامعنک مناره سنی وبراز
دها بوریدکن صکره قبه سنی ، نهایت یاقلاشدقجه دیوارلرینی ، تمیل
واساسلرینی کوریرز . کذلک دکزده ساحل بجرده اک قوتلی
بر دور بینله سزه طوغری کلن برواپوره باقدیفکزده ابتدا دیره کنی
صکره باجه سنی ، اوچنجی مرتبه ده تکنه سنی کوریرسکزر .
کوز آله بیلدیکی قدر کوریلن برلر افق مرئیدر . ایشته
بوافق نظری به کیرن کینک ابتدا دیره کنی ویا صحراده یول آلیرکن
کویک ابتدا مناره سنی ، کور مکز ؛ ارض مدور و او مناره

[۱] دها برقاچ صورته مدوریت ارض علم هیئتده ذکر واثبات

اندیلیور .

ودیره کک یوکسک اولمىندن ایلر و کلبیر . کره ارض دوز اولسه ایدی ؛ جامعک مناره سنی . دیوارینی ، قبه سنی ، دکزده کوریلان کمینک دیره کی ، باجه سنی ، تکنه سنی ، عین زمانده کورمکنز لازم کلور ایدی . ارضک ظاهر آمدوریتنه مایع اولان طاعلر و یوقیشلر و الحاصل عدم تسویه ارض ، کافه اهمیتدن عاری و پورتقال اوزرنده کوریلان پروزلر کی جرم سزدر . وسعت ارضه و جسامته نظراً جسم و مرتفع طاعلرک و مدید اوچور و ملرک و انحطاطا تک تأثیری یوقدر .

ایکنجیسی : آیک طوتلیدیغی کورم شسکر در . قمر کونشدن ضیا آلدیغی ایچون کره ارض قمرله شمس مایننه کیریجه قمره آیدینلق و یرمیور . قمر یواش یواش قورتلغنه باشلا یجه اوزرنده قالان قرائلق قسمنک کنساری مدور کورلمسکده درک بومدور کولکه کره ارضک ظلی در . وظل یوارلا قدر . بناء علیه کره زمین دخی یوارلا قدر .

اوچنچیسی : کره ارض جمله سیار اتدن بولمسی حسیله اجرام سماویه شکلرینه موافق اولمسی ایجاب ایدر . یعنی کره وی اولمیدر .

شو اوچ صورتله تعریف واثبات اولتان مدوریت ارض ؛
 اوچنجی اثباتمز ایلهدها قطعی، وظاهری بروجمله تأید ایدیور .
 ارض متحرکدر . — کره ارض ر قطع ناقص اوزرنده برسنه
 ظرفنده ۹۶۰ میلیون کیلومتر و قطع ایدیور . بومدت ظرفنده
 قر دخی ارضك اطرافنی اون ایکی دفعه طولاشیور . اون ایکی
 ماه قمری حاصل اولیور . محرك ارضك مسافهسی ۹۶۰ میلیون
 کیلو مترو اولنجه ارض ثانیهده ۳۰ کیلومتر و لك بر مسافه عظیمه
 قطع ایدیور دیمکدر .

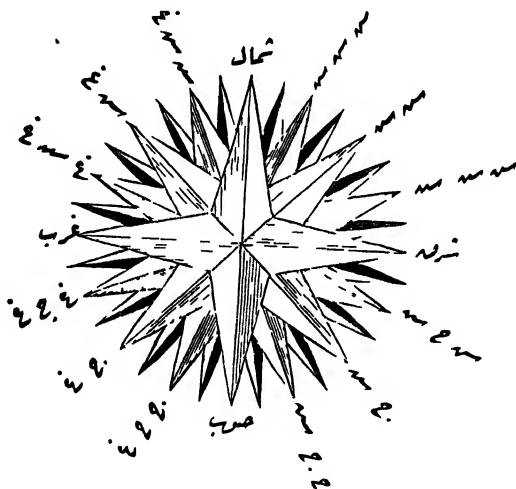
حرکت ارض طرفزدن حس اولنمیور [۱] . زیرا : غایت
 شدتلی بر آفتیده صندال ایله کتدیکنزده یاخود شمندوفرله
 بر طرفه عزیمتکنز اثناسنده ؛ صندال وشمندوفرک سرعت
 سیرندنناشی حرکت و سیاحتکنزدن خبردار اولمزسیکنز .
 اطرافکنزه باقسهکنز ؛ ابنیه ، زمین هپ یوریور . سزکندیکنزی ،
 صندالکنزی ، شمندوفریکنزی طور ییور ظن ایدرسیکنز .
 بنابرین یر اوزرنده بولندیغمز جهتهله حرکت ارضی و سرعت
 فوق العاده سنی حس ایده میورز . ثابتدر ظن ایدیورز .
 حالبوکه سماده بولنان برجلر هر وقت یرینی دکشیدردیکی ،
 وشمس طلوع وغروب ایلمکده بولندیغنی سبیلرله اصل سیارات
 وشمس حرکت ایدیور ؛ فرض محالنی تولید ایدیورز .

[۱] ایتالیا ده بر کلیسا قبهسته آصیلان جسم ثقیل و متحرک ،
 ایکی طرفنده واقع طور انغی متبدلاً چیز مسیله حرکتی حس ایدلشدرد .

بونلرك حرکتی حرکت بالاضافه ، وصوریه قیلندندر . حقیقی حرکتلری ، بعد مسافه لری اعتباریه حس اولنه مز . اوله ایه سه حرکت سیارات ، حرکت ارض اعتباریه بزله ظاهر اولور . ذهنلری تشویش ایلور .

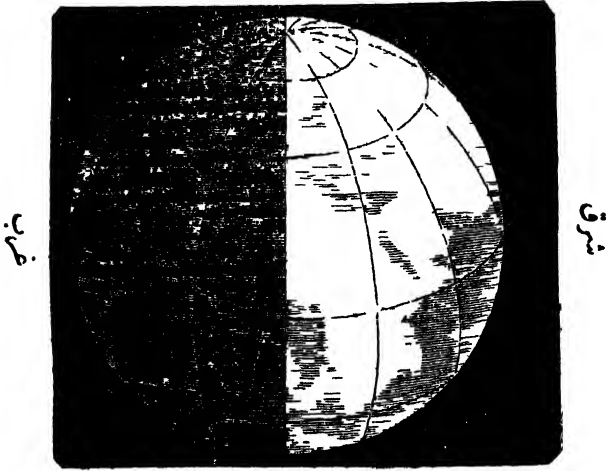
کره ارضک ایکی حرکتی . — ارضک ایکی درلو حرکتی واردر . بریسی محور تسمیه ایلدیکمز خط موهوم اوزرنده و ۲۴ ساعت ظرفنده وقوعبولان دور و حرکتیدر . یوقاریلرده بیان اولندینی اورزه کافه سیارانک بویه جه بر حرکت محوریسی واردر . کونش ۱۲ ساعت برطرفی و ۱۲ ساعت دیگر طرفی ضیادار ایلر . کره ارضک ایکنجی حرکتی : حرکت دوریه و سنویه در . خط استوا به ۲۳ درجه ۲۸ دقیقه میللی اوله رق بر دایره کچر . بوداژه کاشانده فرض اولنور . شکلی قطع ناقصدر . بوقطع ناقصک نقطه احتراقنده شمس فرض اولنمشدر . ایمدی کره بوخط سیرینی تعقیب ایده رک ۱۲ ماه ظرفنده ۹۶۰ میلیون کیلو مترو قطع ایله کونشک اطرافنده دورینی ا کمال ایدر . و بودوری ۱۲ ماهده ختام بولدینی جهتله سنه قمریه حاصل اولمش اولور . دور ، يوم اعتباریه ۳۶۵ کون ، ۵ ساعت ، ۴۸ دقیقه ، ۴۸ ثانیه ده تمام اولور . افرنجی ورومی آیلرده بوش ساعت و کسور دقیقه درت سنه ده بزجمع و تقریباً

۲۴ ساعته ایصال اولنه رق دردنجی سنه ک دائمًا ۲۸ کون اولان
شباط ماهنه علاوه و ۲۹ کونه ۱ کال ابله نقصان تمام اولیور .
نقصانی ۱ کال اولنان بویله برسنه سنه کیسا دنیلیر .

جهات و تعیین جهات . — کره زمین اوزرنده بولندیغکز
زمان نه طرفدن کونش طوغار ونه طرفده باتار ییلمکز لازمدر .
هله قبله یی تعیین ایتک امرنده اهمیتی آشکاردر . بنا برین بولندیغکز
موقعی تعیین ایتک ایچون بعض نقاطه وجهاته حاجت کورلدی .
بونقطه ده استقامت لر درت عدددر . شمال ، جنوب ، شرق ،
وغرب اسم لرله یاد اولتورلر . عمومونه بردن جهات اصلیه تعبیری

شمال

جنوب

مستعملدر . شمال جہتی ، سمادہ ، دب اصغر برجک حاوی
اولدینی بحیم قطبی مقابلہ بولنوب روی زمیندہ اشبو شمال
نقطہسی بوز پارچہ لربلہ و کچیلمز اراضی منجمدہ ایلہ محاطدر .
جنوب جہتی شمال جہتک مقابل وعکس جہتیدرکہ اورالری
ینہ بوزلی اطلہر اشغال ایلر . شرق ، کونشک جیقیدی سمتہ
وغرب ، غروب ایتدیکی سمتہ اطلاق اولنور .
کونش طلوع ایدرکی تعیین جہت اقتضا ایدر ایسہ صاغ

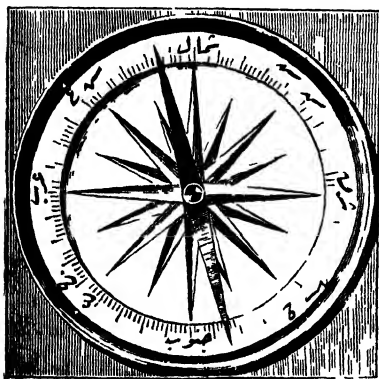
طرفکز یعنی محل طلوع شرق و اوکز شمال وصول طرفکز
غرب و ارقه جهتکز جنوب اولمش اولور .

کیجه لری تعیین جهت لازم کورسه یرینی ، هیچ شاشمیان
نجم قطبی به توجه اندر سه کز اوکز طرفکز شمال و ارقه طرفکز
جنوب صاغ طرفکز شرق وصول طرفکز غرب و ارقه جهتکز
جنوبه کلش اولور .

اوکله دن صکره تعیین جهت اقتضا ایدر ایسه کونش غرب به
متوجه بولنور . بنا برین ارقه کزی شمسه توجیه ایتمایسکز .
اوکز طرفکز شرق ، صاغکز جنوب وصولکز شمال اولور ،
ایکندی وقتی تعیین جهت اقتضا ایلر ایسه کونش غرب
جنوبیده بولنه جغندن صول کتفکز غرب جنوبی استقامته کلک
اوزره طور دیفکزده ینه استقامت تقدیر اولنور .

جهات اصایه مابینی برر قسسه دها آیرملغه جهات جانبیه
حاصل اولور که شمال شرقی ، شمال غربی ، جنوب غربی ، جنوب
شرقی جهاتندن عبارتدر . بونقسیمانه جهات سکز عده ده بالغ
اولور . جهات جانبیه دخی تقسیم اولند قدده آرلرنده درجه
ثالثه ده جهات حاصل اولور که بونلره شمال شمال شرقی ، شرق
شمال شرقی ، شرق جنوب شرقی ، جنوب جنوب شرقی ، جنوب

جنوب غربی، غرب جنوب غربی، غرب شمال غربی، شمال شمال
غربی، تسمیه اولتور . بوجهتله جهات فرعیه اطلاق اولتور
وانلرله برابر عدد جهات اون التی به بالغ اولمشدر .

الكزوملی اولان شی
جهات اصلیه در . انی
بولمی . سیاحلر و حرب
زماننده عسکرلر یوللرینی
بوجهات اصلیه معاوتیله
بولور . فن ژه ئوغرافیا ده
بوعتبار ایله غایت مهمدر .
[۱] شوقدر که شمیدیلر ده

اوست باشی یعنی سیاه رنکلی اوجی شمالی ، و بیاض اوجی
جنوبی اشارت ایدن مقاطیسیلی بر ایکنه یی حاوی کوچک
و ظریف پوصله دنیلان آلت استعمال اولنمقده و جهاتک کافه سی
صاری باقیردن یاییلمش اولان قوطیسی درونته اشارت ایدلمکده در .
کیلر ده بوصند قجه نك استقامتی سفینه نك نام اورته سسندن کچن

[۱] پوصله روزکارلرک استقامت هبونی تعیین ایلدیکی جهته
جهت تعیینی خصوصنده کی اهمیتی پک شایع دکل کبی ظن اولنورسه ده
هر روزکار برجهتدن اسدیکی سیبله ینه جهت تعیین ایدیور دیمکدر .

خط منتصفه منطبقدر . ایکنه دائماً شمال وجنوبی کوستر .
یوصله تختہسی اوزرنده کی خط منتصف اشارتی دخی کمینک یول
واستقامتی کوستر .

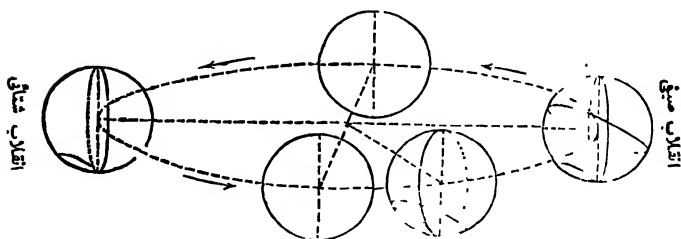
منطقه البروج دائرہسی ومواسم — کرۂ ارضی شمالده
۲۳ درجه ۲۸ دقیقه میللی بر قوس ایله قطع ایدن وجنوبده
کذلک ۲۳ درجه ۲۸ دقیقه میللی بر قوس افراز ایلیان منطقه
البروج دائرہسی مدور اولیوب قطع ناقص شکلنده در . کونش
طار اولان ونقطۂ احتراق دنیلان یرده بولیدینی جهتله حرارت
شمس اثنای دور ارسده بعضاً آز وبعضاً زیاده تأثیر ایلر . منطقه
البروج دائرہسی اوزرنده درت نقطه واردر . بونقطه موسملرک
دکشدیکی نقطه لردر . شمال جهته در تصور اولنان نقطه
انقلاب صیفی وجنوب طرفده اک اشاغی بولان نقطه انقلاب
شتویدر . خط استوانی قطع ایلیدیکی نقطه لردن بریسنه اعتدال
ربیی دیگر جهته در کی محل تلاقی به دخی اعتدال خربنی تسمیه
اونور . بونقطه لردن موسم دیدیکمز بهار ، یاز و صوک بهار
وقیش محدث ایدر . کرۂ ارض منطقه البروج دائرہسی تعقیب
ایلیدیکی هنگامده ، ابتدا اعتدال نقطه سنده بولمغله بهارکه ایلك
بهاردر . اوراده باشلار . انقلاب صیفیده یاز اعتدال خریفیده
صوک بهار ، وانقلاب شتائیده قیش بداء ایلیه رک بو موسم

ارض اعتدال ربیعی نقطه سنه کلنجه یه قدر روی زمینده بردوام اولور .
 بورادن بتکرار ایلك بهار ابتدا ایدر . ایشته موسم ایچون
 بیلنمسی لازمکلان نقطه لر بونلردر . برده تقویملرده شو
 موسملرك برر برج مقابلنده بولندقلری تصور اولنه رقی اولوجهله
 دخی اشارات لازمه منطقه البروجه قید اولنه بیلور . اعتدال
 نقطه سنده کره ارض حمل برجنه مقابل بولنور انی متعاقب
 ایکی ماهده نور وجوزا برجلرنده کچیره رك فصل بهار ختام
 بولور

اعتدال خریفی

وضعیت ارض و نقاط اعتدال

اعتدال ربیعی

کره نك حمل برجنه موصلتی ۹ مارتده واقع اولور . انقلاب
 صیفی نقطه سنده یعنی اثنای دورنده و ۸ حزیران نارینخنده
 سرطانده ایکنجی آی اسده اوچنجی آی سنبلده بولنور
 سنبله برجنده بر آی انتطارینی متعاقب موسم صیف یعنی یاز انتها
 بولور . اعتدال خریفی نقطه سنده یعنی کره ارضك اثنای

حرکتتده وایلولاک اون برنده ابتدا میزان برجنه مقابل اولور .
وبر آی صکره عقرب وقوس برجلرنده ایکی ماه قدر کچیریلهرک
صوک بهارده حتام بولور . انقلاب شتائیده یعنی ارض انهای
دورنده وکانون اولک ۱۹ نده جدی برجنده وبعده دلو وحوت
تسمیه اولنان برجلرده امراروقت ایدرک اوج آی ظرفنده دخی
قیش یعنی موسم شتا انتها بولمش اولور .

کیجه وکوندزک تبدلاتی . — اعتدال نقطه لرنده
اشعه شمس خط استوايه عمود اولدیغندن دائماً کیجه وکوندوز
مساوی اولور . حرارت ضیاک عموداً وارد اولمسندن ناشی
زیاده در . فقط نصف کره شمالیده بولنان شهرلره ، حرارت
وضیای شمس عموداً وارد اولمز . ارض منطقه البروج اوزرنده
انقلاب صیفی نقطه سنه وارد اولدقده اولوقت ساعات مدار
سرطانه عموداً وارد اولور . اطولنهار اولوقت حاصل اولور .
یعنی بوانقلابدن صکره الک اوزون کونلر بداء واک قیصه کیجه لر
امتداد ایلر . بالعکس بوصروده انقلاب شتائیده الک اوزون کیجه لر
ابتدار ایتدیگندن کونلر قیصالمغه باشلاوب حرارت شمس
مدار جدی اوزرینه عموداً وارد اولور .

منطقه البروج دائره سی اوررنده بوجه بالا ارض حرکت
ایده ایدم اعتدال نقطه لرنده بولنور ایسه تساوی لیل ونهار

حاصل اولور می کیجه وکودورلر مسـاوی اولور . انقلاب
نقطه لریده حاصل اولان تبدله کون دونمی تسـمیه اولورکه
تقویم لریده اکثریا کون دونمی فورته سی نامیله بر فورته
دحی آدلی تعقیب ایلر .

حد استواندن سماه طوعری کیدلکجه اوروں --- وویلر
رباره اشور . قطب نقطه لریسه کاجه : نام آلتی آی کودور و آلتی
آی دحی لریه اوروں . قطب لردن برده آلتی آی کودور
دوام المری ایلی دیکریسه کیجه اولمی اورده آتی ماه حکم

افق . -- افق اوچ درلودر . افق حقیقی، افق حسّی، افق
مسمود نام لریسه مسمودر . افق حقیقی : برحاک شاقولیه عمود

اولمق و بئاءَ علیہ مرکز ارضدن مرور ایتک اوزره رسم اولمان
دائرہ عظیمہ اطلاق اوانور .

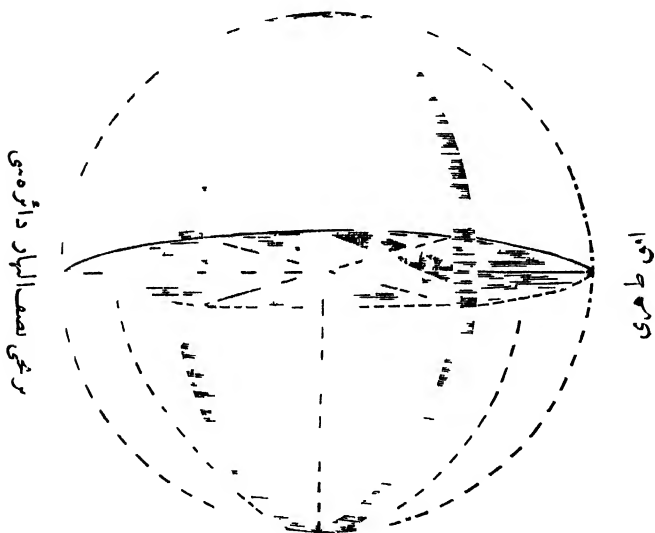
افق حسی : کرۂ ارضہ شافول نقطہ سمندن مماس اولان
خطدر .

افق مرئی : شعاع بصری ہر جانب سے احاطہ الیسا
 وراسدائے نظریہ عالمی مرئی و غیر مرئی ایک قسمہ تقسیم
 ایدیں افرد [۱] جغرافیہ کے زیادہ استعمال اولان و معروف
 اولان افق ، افق مرئی . افق طہری دخی اطلاق اولہ -
 بلور . افق حسیہ نموداً شاقول اسنقامتیلہ رسم و اخراج
 اولان و طر قہ سمائی ایکی نقطہ و وضع ایلر . جهت عبادہ کی
 نقطہ سب ، اُس ، جهت سفالادہ . و اماں نقطہ یہ . مقابل القدم
 و سفلا دسار .

دائرہ ۱۰، معمار۔ — خط استوا (اولجہ بیان اولندی
اوزرہ) کرۂ ارضی کی قسمہ قسمہ ادرہ اقسام مذکورہ دن
شمالہ اولان قسمہ نصف کرۂ شمالی و جنوبہ بولمان قسمہ
نصف کرۂ جنوبی اطلاق اولور۔ کرۂ زمیندہ اشبو خط
استواہ عموداً شمال قطبیدن جنوب قطبہ واصل اولق اوزرہ
بر طاقم دائرہ ۱۰ دہا رسم اولور کہ بولر کرۂ ارضی خط

[۱] افاضلین بر ذاب عالمیدرک تعریفیدر .

استوانك تقسيمه معكوساً عربى و شرقى اوله رق ايكي قسمه
آيرر . رسه نصف کره عربى و ديكرسه نصف کره شرقى
تسه اندلو . شو دائره لر نصف النهار يا حود طول دائره لر بدر .
نصف النهار دائره سى سيميه فلامريك سى : نو نصف النهار
دائره ك كجديك بلده لك كاوه ده اوكله سى عى

زمانده واقع ارسى حدت لدر . هر شهر و محل انجمن ر
نصف النهار اعتبار اولور . (طول محدده نسيالات و ربله حكدر) .
بودن اسقه خط استوايه مواري اوله رق باقط شمالي به و جنوبى به

طوغری ایکی طرفدن برر دائره رسم اندیلور . بودائره لره عرض دائره لری تعیر قانورکه بر شهرک شمالده و یا جنوبده ، خط استوان نه قدر بعید اولدیغی تعین ایچون استعمال اولمقده در . قطبلردن خط استوایه قدر استوایه موازی اوله رق هر شهر ایچون برر دائره متوازیه چیزیلور . انجق خطوط متوازیه ایچدن درت عددی اهمیتایدر . بری شمالده بولان دائره متوازیه در : مدار سرطان اسمیله طانیلیر . دیکری جنوبده در : مدار جدی نامیله معرفدر . ۲۳ درجه ۲۸ رقیقه خط استوان جنوبده کره ارضی احاطه ایدر . ایکی دائره متوازیه ده قطبلر جهته در : بریسی قطب شمالی جهته در بولمقله مدار قطب شمالی و قطب جنوبی قربنده واقع اولان دیکر مداره دخی مدار قطب جنوبی تعیر اولمقده در .

منطقه لر . — منطقه دیمک بودائره لر بیننده قالدیغی تصور اولان اقسام اراضی دیکدر . اقلیمی تعین امرنده اساسدر . برنجی منطقه مدار سرطان ایله مدار جدی بیننده قالان منطقه حاره در . ایکنجی منطقه : نصف کره شمالده مدار سرطان ایله مدار قطبی بیننده واقع منطقه معتدله شمالیه در . اوچنجیسی : نصف کره جنوبیه مدار جدی ایله مدار قطبی بیننده کائن منطقه معتدله جنوبیه در . دردنجیسی : قطب شمالی ایله مدار

قطبی بیندہ منحصر منطقہ ناردۂ شمالیہ در . بشیحیمی : قطب
 حوسلہ مدار قطب جنوبی بیندہ واقع منطقہ ناردۂ جنوبیہ در .
 افام . — منطقہ خارہدہ شعاع شمس عموداً کلیر . غایت
 صیجاق اولور . بعض یرلریدہ یالکر بومطقہ یہ مخصوص لدتلی
 میوہ تر . غایت طریف ، دلرباچیچکلر ، یتیشیر . ہرطراوتیلہ ،
 کورلاکیلہ رار ارضی یشیللرہ نورومش اورمانلر بالطہ لقلر
 تزیں ایدر . لکن اکثر محللاریدہ ووراقاق و حالی عن الرراعہ
 عللار چوقدر .

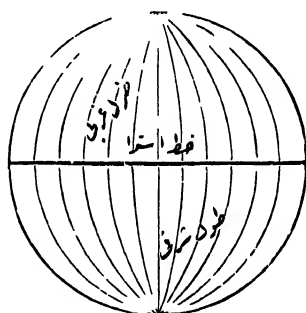
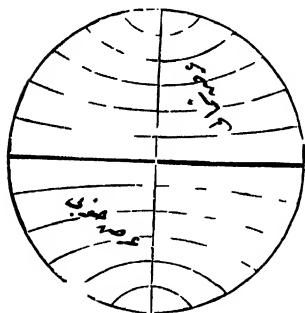
منطقہ معتدلہ قالیمک اقالیم خارہدہ اولدیعی کی بیابان وشورہ
 زارلری بوقدر . مع ہدا اورالرہ مخصوص نباتات دخی یتشمز .
 منطقہ معتدلۂ شمالیہ کرۂ ارضک الک فسیح قطعہ لری احتوا
 ایلمسی وصایع آدمیلہ رکال اولوب مدیت عالمک و ثروت
 حہامک مہد ومقری اولسی حیثیتلہ منطقہ معتدلۂ جنوبیہ یہ
 وسائر منطقہ لرہ فائقدر .

استانبول بومنتقلہ ۱۹ درجہ عرض شمالیہ بولمقلہ در .
 منطقہ ناردہ ک اکثر یرلرینی بوز صحرالری استیلا یتمشدر .
 صغوقدر . قابل اسکان دکلدر . یالکز کشمیات قطعہ یدہ
 اہمیتلی کوریلیر .

تعیین موقع و خریطه لر

تعیین موقع . — ارض اوززیده موافی تعیین امرنده
خط استوا اساس اتخاذ اولنمشد. استواندن بعدو مسافه ؛ دوائر
اوززیده درجه ، دقیقه ، ثانیه ایله تعیین فلامشدر . محیط ارض
ایسه ۳۶۰ درجه و هر درجه ۶۰ دقیقه و هر دقیقه ۶۰ ثانیه
اولدینی جهته ، فلان محل شوقدر درجه و شوقدر دقیقه و ثانیه خط
استواندن شمالده بولنیور دیمکله موقع بلاد تعیین اولنور .

خط استواندن شمال ویا جنوب جهتلرنده بولسان بلده لرك
بیان موقعی امرنده مختصر اوله رق عرض شمالی و عرض
جنوبی دیمک دها قولای اولدینیچون ارباب فن ، خط
استواندن شماله طوغر واولان بلده لره عرض شمالیده بولنیور وخط

استوان جنوبه طوغرى اولان بلده لره عرض جنوبيده بولئوردىرلر .
اسلاف و قىدماي ژه ئوغرافيون ، كره زمينده اولوجهله بر
عرض و برده طول و تخمين و فرض ايدوب شمالدن جنوبه
طوغرى اولان مسافيه عرض و شرقدن غربه طوغرى اولان
بعده طول ديدىلر . چونكه : قىدماي ژه ئوغرافيون قطبار يىنىندىكى
اراضى يى وسعتجه از و شرقله غرب يىنىندىكى ممالك و قطعائى
مسافجه چوق تقدير ايلدكلى جهتله قطبار يىنىندىكى مسافيه
عرض و شرق و غرب يىنىندىكى مسافيه طول تسميه ايتدىلر .
متاخرين بوتعبيرلى قبول وابقا ايلدى .

عرضلر ، خط استوان بدأ ايله قطبلره وارنجيه قدربهرى
۹۰ درجه يى حاوى اولوب دىرت جهتن اشبو عرضلر كى مجموعى
 $۹۰ \times ۳۶۰ = ۳۲۴۰۰$ درجه يه بالغ اولور . لكىن تعيين موقع بلاد
ايچون يالكلز استوان بعدلى اوكرنمك كافى اوليوب برده
انى قائماً قطع ايدىن برر قوس ارض تأمل ايتلىدركه محل
تلاقيلىرىندى شىرلىك و درملرك ؛ كويلرك ، طاغلىك موافقى تعيين
ايتسون . يعنى شمالدن جنوبه طوغرى كلان نصف النهار
داىره لىرىن دى ملاحظه ايتلىكه مقصود حاصل اولسون . امر
مبحوث ايچون الخاذا اولنان نصف النهار برنجى نصف النهار
داىره سى تسميه اولنور . شو حالده فلان محل طول شىرقده

بولنیور دیمکه برنجی نصف النهار دائرہ سک عرض دائرہ سندن شرقی و غربی اولہ رق تنصیف ایلدیکی اقسامدن قسم شرقیده اولدینی اکلاشیلور . عرضیله برابر افاده ایتک لازمکلورسه موقعی شمالده اولان فلان بلده ایچون شوقدر درجه عرض شمالیده و شوقدر درجه طول شرقیده بولنیور دیه افاده اولنمیدر . طول دائرہ لری قطبدن جنوبه طوغری طولانی اولدیغندن هر بر قوس دائرہ سی ۱۸۰ درجه و مجموع طول $۳۶۰ = ۱۸۰ \times ۲$ درجه فرض اولبور .

بالجمله نصف النهار دائرہ لری عین بعد و طولده بولندیغندن مختلف مبدأ طول و مبدأ نصف النهار دائرہ سی [۱] انتخابنه حاجت یوقسه ده حس و طپروری الجا آتیه هر قوم کندیسنه مخصوص بر مبداء نصف النهار دائرہ سی انتخاب ایتمکده و مثلاً فرانسز لر ، پارس و انکلیز لر ، لوندره قربنده واقع غرونویچ ، و روسلر بولقاوا رسد خانه سندن کچان نصف النهاری قبول ایتمکده درلر . ممالک شاهاده مبدأ نصف النهاری ایاصوفیه جامع شریفی علمندن مرور ایدن نصف النهاردر . قدیمأ افریقانک

---

[۱] مبداء طول و یا مبداء نصف النهاری ؛ ارض اوزرنده ، بر موقعک شرق و غربی و شمال و جنوبی بیلدیرمک ایچون انتخاب اولنان دیگر بر بلده نک نصف النهاری دیمکدر .

حہت عربہ سہدہ کاش قسار یا حراڑ محتہ سہدن تیمور
اطہ سہدن کچی نصف الہار مہداء طول اتحاد اولمشدی .
بعض مملکتلر دہ ہور بو نصف الہار مہداء طول اولہرق
محافظہ ایدیلیور .

حریطہ لر کرۂ مصعہ و مسطحہ . — کرۂ مصعہ ، ارضک
ہماں عی کسدر . بو کرہ اوررسہ خط استوا و نصف الہار

مہدائی محاسدن

یعنی تو محدن

یا پامش ررقو .

شاق صورتدہ

اطرافہ قوشا .

دیایر . و محور

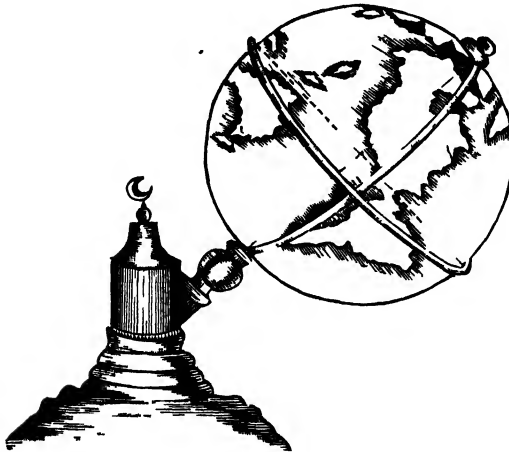
ارض ایکی

طرفدن کچیر

یلور . مصع

کرہ ، احادن

ویا مقوادن و

یا حود محاسدن یا بلہ مقدمہ در . احادن و مقوادن اولانلر اوررینہ
بر کاعد یا بشدر یلیر . شہر و ایرمق و طاع و تپہ و درہ لر ؛ و بلدہ
موقعلری و سائر معلومات ژہ ٹو عرافہ ؛ اوکاعد اوزربہ قید

اولنور . بعضاً کره مصنعه بافیردن یاییلیر . بو صورتده باقر اوزرینه یا حک صورتیه معلومات ژه توغرافییه اشارت اولنور ، ویاخود قطعات خمس قبارتیلی برشکلده واوزرلریده اشارات لازمه محرر اولدینی حالدہ تنظیم اولنور .

کره ارضی بویه مسطح اوله رق ارئه ایتک ممکن اولدینی کبی مستویاً کوسترمک دخی قابلدیر . خریطه اوزرینه ایکی نصف کره نیک یعنی نصف کره غربی و شرقینک دائره وی الشکل و مسطح اوله رق رسمی تقدیرنده معلومات ژه توغرافییه مطلوب وجهیه نصف کره لر داخلنه قید اولنور . بو کره یه کره مسطحه اطلاق اولنور .

عرض دائره لری درجاتی ، کره مسطحه نیک صول و صاغ طرفلرنده ، و خطوط متوازیه اوجلرنده ، و طول دائره لری درجاتی نصف النهار دائره لرینک اوست والت ارجلرنده و بعضاً خط استوا اوستده یاییلیر . کره مصنعه ده نحاس چنبر اوزرینه اشارت اولنور .

برقطه ویا بر ولایت ویاخود بر ناحیه نیک احوال ارضیه سنی بیلیدیران خریطه لرده کره ارضک ممکن مرتبه مدوریتی خط استوا دن قطبه طوغری رسم اولنان خطوط متوازیه یعنی عرض دائره لری ایله نصف النهار یعنی طول دائره لری آشکار قیلار .

یعنی حکمت طبیعیہ و فتنہ اصل تشکل ایتدیکنی ونه کی خواصی جامع اولدیغنی بیان ایدر .

خریطه سیاسیہ ؛ حکومتلرک و تقسیمات داخلیه لرینک و صورت اداره لرینک انواعی افاده ایلر . ارتفاعات مساحه سنه مخصوص خریطه لر ؛ اراضینک سطح بحر تسویه سندن یوکسکلکنی اشارت ایدر . طبقات الارض خریطه سی ایسه روی زمینک داخله معدن و محصول صناعی اعتبارله تفصیلات لازمه سنی تعریف ایلر . طالعیرک توصیفه متدائر خریطه لره کلنجه ؛ جبالک ارتفاعای و مواسمه مثلاً درجه برودی و قابل سکنا اولوب اولدیغنی تعیین ایدر . سواحل و جزائر بحره منعلق خریطه لر دخی صولرک ، دکلرک ، اوصافدن و جریانلرندن بحث ایلرکه بو خریطه لرک قسم مهمی سفائک سیر و سیاحتده یوللری ، کذرکاهلری تعیینه اساس اولان خریطه بحریه اشغال ایدر .

هر خریطه ارضک مساحه سطحیه سنه نسبت بره قیاس اوزرینه یابیلیر . اصل حجمندن مثلاً ۱۰۰,۰۰۰ ویا ۱,۰۰۰,۰۰۰ کره کوچنک یابیلور . وقاچ دفعه کره ارضدن کوچنک یابلمش ایسه خریطه زیرنده مقیاس دیلان خط اوزرینه ترقیم اولنور .

— تقسیمات طبعه ارضیه —

قره لر و تعبیرات مخصوصه لری

سطح ارض فره ودکز نامیله ایکی قسمه تقسیم اولنور .
روی ارضده قره لر ، دکز لردن دها از موقع اشغال ایدر . [۱]
ارضی واسعه یی احتوا ایلمک اوزره قره قسمندن بری اسکی
دنیا نامیله معروف اولوب اوروپا و آسیا و افریقا قطعه لری
حاوی اولور . دیکری یکی دنیا نامیله مشهور اولوب شمالی
و جنوبی آمریکا نامیله ایکی پارچه دن مر ایدر . امریکای شمالی
و جنوبی طارجه بر قره ایله برلشور لر . اوچنجی بر قطعه دخی
ینه ارضی منکشفه جدیددن و اهمیتجه اولکیلرندن ادنا اولوب
جنوب شرقیده و افعدر [۲] . و قطعه یه اوسترالیا و یاخود احاطه
ایدن بحر محیطه نسبتله اوقیانوسیا اطلاق اولنور . آوروپا آسیا ،

[۱] روی زمینک درتده بری قره در .

[۲] اوقیانوسیا مسماکات تدارکی بمننده بره قتلر و حال حاضرده

برچوق کره لر اهمیت کسب ایتسدر .

افریقا ، امریقا و اوسترا لیا دن عبارت اولان بوبش قطعه یه تعبیر
عمومیله قطعات خمسة دنیلور .

جزائر مسکونه نك الك اهمیتتایسی یوقاروده بشنجی قطعه
اوله رق اسمنی ذکر ایلدیکمز اوقیانوسیه در . هر طرفی بحر
محیطلره قوشادلمشدر . اوتنه سنده بروسنده برچوق بیوک
وکوچک منبت و غیر منبت آطه لردن مرکب جزائر مجتمعه
مشاهده اولنور .

کوچک آطه لره و حریطه اوزرنده کوسترلمسی امکانش
ویاخود کوسترلمسه ده بر نقطه کبی اهمیتسز کوریلان آطه لره
آطه جق دنیایر . تحت البحر بوانوب دایز اوزرنده کورینان
طاشلره قیالق تعبیر اولنور . ساحل بجرده اولوبده اوزرلرنده
قوملره بعض فورننه لرده قپانور و بعضاً آچیلور قیائلقره ،
دوکونی اسمی ویریلیر . بحریودن اکثریسی نزدنده بویولده
نام و شهرت کسب ایتمشدر .

ساحللرده ویا قره لرده عمقی جزئی و قوملی اولان اقسام
بحره قومسال دنیایر . بونلردن برقاق اهمیتتایسی ایلروده صره سی
کلدکجه سویلیه جکز . کمیجیلرک اشای سفرده پک قورقدقلری
شیلردن بریده بودر .

اوج طرفی صو ایله قوشادلمش ویا لکز برطرفی قره یه

بتيشمش اولان اراضی به شبه جزیره ریا یاریم آطه تسمیه اولنور .
 بوباریم آطه لردن برقاج دانه سی غایت واسع بریر اشغال ایدر .
 عربستان شبه جزیره سی کبی .

ایکی قره پارچه سی بمضاً غایت طاربر قسم ارض ایله برلشور لر .
 اوطارجه اولان قسم ارضه برزخ تسمیه قیلینیر . ساحل لر
 اکثر یا کر بئتیلی چیقندیا ایدر .

بعض ساحل لر قیالره انتها بولور . طالفه لر اوقیالری اوقشار .
 وبعضا تعریف ایتدیکمز وجهله قومساللق یرطوتر .

قره دن دکر لر طوغری اوزون وایخه اوله رق ایلر لیان
 قطعات ارضه برون دینیر .

مملکت وقطعه دیه : لسان و اخلاق وقانون مدنیلری
 ویاخود مالکک خواص طبعه سی اعتباریله روی زمیده دیکر لر
 اهالیسندن تمیز اولان اقسام اراضیه اطلاق اولور . سطح
 ارض بمض یرلرده مستوی اولور . اندره صحرا و اووه نامی
 ویریلیر ، غایت منبت و محصولدار اقسام اراضیددر . مع مافیه
 صحرا لردن بر طاقیده طوزلی طوبراقلی ویابان حالده غیر منبت
 اوله بیلور . بویله صحرا لر چول و بادیه نامی ویریلور . آسیای
 شمالیده بولان غیر مزروع و جسم بادیه لر steppes ستپ اطلاق
 اولور . افریقا چوللری دخی صیجاق قوماقلرددر . آوروپاده
 بادیه یوقدر . غیر . بب لر لر لاند دیلور .

ارضك مرتفع يرلرینه طاغلر ودریخه اولان وا کثریا ایکی
طاغ اره سنده بولسان يرلرینه وادی تعبیر اولنور . ذروه
ویاشاهق : طاغلرك الكیوكسك نقطه سنه دینیلیر . ارتفاع جبال
ایچون بویوكسك نقطه لری اساس الحاذ ایده جکیز . ارتفاعی آز
اولان طاغلره باییر ، تپه وتل نامی ویریلیر . مستوی اولان مواقع
مرتفعه یه یایلا دیرلر . ذروه سندن آتشیلی دومانلر صاچان
طاغلره وولقان وینار طاغ دینیلور .

مرتفع وبر سلسله حالنده لغی بویدن بویه زنجیر بند اوله رق
کیدن طاغلره سلسله جبال وبوطاغلردن آریلوب بشقه بر
استقامتده دوام ایدن طاغلره فروغ ویاخود شعبات جبل
تسمیه اولنور . طاغلرده صرت وانك دیلان محللر جبالك
وسط ونهایت نقطه لری اولوب ایکی په ییننده وا کثریا سلسله
جبال اوززیده موجود بولان کذرکاهلره کچید ، دربند وبوغاز
تعبیر ایدیلیر .

اوستی اغاجلره مستور طاغلر ویا اووه لره اورمان نامی
ویرایکده در .

ذروه جبال اکثریا قار وبوز ایله مستوردر . قوه اباتیهدن
محرومدر . وادی دینلان وایکی سلسله اره سنده صیقیشان یرلر ،
اکثریا اهار مجراسنی تشکیل ایدرلر . چونکه ایکی طرفدن ،

یوکسک طاغلرک قارلری ایریدجکه ، یغمورلر یاغدجقه وادی به اینه جکندن دره لری ، چایلری ، ایرماقلری ونهایت بیوک نهرلری احداث ایدر . بعضاً بونوع انهارک ، ایکی طرفلری غایت منبت ومستوی اولمسندن وکونشسه دائماً کشاده بولنمسندن طولایی قوه انبانیه سی زیاده اولور .

زلزله یاخود حرکت ارض ، زمینک اره صره صارصلمنسه تعییر اولنورکه بعضاً حقیف اولور ، ضرر ایراث ایتمز . وبعضاً دخی شدید وخطرلی اولور . ظن اولندیغنه کوره زلزله داخل کرده بولان اجسام مایعه وبخاریه ک منفذ بولمق اوزره طوپراغی شدتله یارمسندن نشئت ایتمکده در . طاغلردن غایت یوکسک اولانلرینک مستوی اراضیسی بوز وقارلرله مشغول اولدیغنه کوره بعض صرتلرنده سنه لرجه دوشان قارلر ، وسرپیلان یغمورلر اثریله قارلردن بر مقداری صلب وقائی بوز حالی آلیرکه بوکا غلاسیه glacier نامی ویریلیر .

طاغلر ، کره زمینده کاه بروجه بالا بوزلر وقارلرله وکاه اشجار متنوعه وقابل زراعت اراضی واسعه ایله محاط اولوب بر یرده کوریلان منظره ، دیکرنده بشقه درلودر . هر حالنده طبیعتک ، نه قدر کوزللکلی ، نه قدر لطافتلری وار ایسه کوریلیر .

طاغردہ و بعضاً تپہ جکمر یقینندہ ، ارضدن غازات چیقدینی
 ویاخود نہرلرہ یقین اولدینی جہتلہ تحت الارض اویولہ ، اویولہ
 حاصل اولش بعض مخزنلر وارد رکہ بونلرہ مغارہ دینلیور .
 مغارہ لر درونندہ مواد کلسیہ دن حاصل اولان ستلاقتید
 واستلاغمیدلرہ قوتلی ضیا نشر ایدن فنارلرہ کیزلدکجہ درونلرنده
 بیک برکیجہ حکایہ لرینی آکدیریر ؛ شکلر ، عکس ضیالر
 کوستیریر . برجوق سیاحلر ، بوخارقہ طبعی زیارت ایدرلرہ
 ستلاقتیدلر ، مغارہ قبہ سندن اشاغیہ آویلور . اجزای
 کیمیوہ یی حاوی صولردن وکیرچلی مادہ لردن حاصل
 اولمشدرہ ستلاغمیدلرہ ، عکسنہ اولہ رق یردن یوقاریہ طوغری
 اورانیر .

تقسیمات طبیعه بحریه

دکر کورفز کول ، نهر

روی زمینک جو قور برلریسه ریکمش اولان سولره
 علی العموم دکز تعیر اولوب دکرلرک بیوکلی بجر محیط
 وطیش دکز و اوقیانوس ناملریله مسمار . طیش دکرلر بجر
 محیط و بجر محیط هندی و بجر محیط کبیر و یا معتدل و بجر منجمد
 شمالی و بجر منجمد جنوبی ناملریله بش قسه منقسمدر . بجر
 محیطلردن آریله رق قره لر ارمه سنه کیرن عادی دکرلر! آیروجه
 بر قسم تشکیل ایدر . اک منهور و واسی بجر سفیددر .
 دکرلرک عمقی ۴۰۰۰ متر و محمین اولنیور ایسه دهه دهه
 درین محللر بولمشدر . مثلاً بجر محیط اطلاسیده مدار
 سرطان قربنده اسقادیل اندلکده ۷۰۰۰ مترودن زیاده
 بولندی کی بجر محیط کیرده فوریل اطه لرینک شرق جنوبیسنده
 عمق بجر ۸۶۰۰ مترویه قدر بالغ اولدی کی کورلشدر . دکز
 صوبی طوزلیدر ورنکسزدر . کیجه لری کورلر چکلدکجه و یا خود
 بالقلر چربندکجه ، حاصل اولان آدیلق یعنی یقاموز خرده بینی
 بعض حیوانات بحریه دن ایلوو کلیر . حرارتی منطقه حاره ده

۲۷ درجہ دہ و منطقہ منجمدۂ شمالی دہ صفر دن اشاخی و منجمد در .
 اور اوردہ بوزلر ؛ وسیع بر دائرہ بی استیلا ایلیمش اولدینی
 جہتہ لہ بحر یون و ژہ ٹوغراف یون نزدیکہ بانکیز نامیلہ شہر تیاب
 اولمشدر .

دکزدہ ساز ویوصون کبی شیار یتیشور . ضیاک نفوذ
 ایتدیکی یرلردہ نباتات نامہ ہیچ رشی تیشمز . حیوانات
 بحریہ یہ کلسجہ : قرمدہ بولسان کافہ حیوانانندن جسماً عظیم
 و کثیردر . قطبلردہ وانلرہ قرب سواحل و دکزلردہ بالئہ
 تعبیر اولنان حیوانات بحریہ کشت و کذار اندر . بالقلرک اک
 بیوکی واک قوتلیسیدر . بوکون بہرک بوغاری ، ویکی اطہ
 نامیلہ معروف اولان terre neuve اطہسی حوالیسندہ کلیتلہ
 صید اولنور و خلیجہ واردات الدہ ایدیلور .

صولرک قرہلر ایچنہ طوغری اوزایان محللرینہ کورفز
 اطلاق اولنور . لیانلر کوکک کورفز لردر کہ فورطنہ لردہ
 کیلرہ ملجاء اولور . درہ وچایلر آغزلرنندہ حاصل اولان
 کنیشلکلرہ قوی تعبیر اولنور . ایکی قرہ ارہ سنہ صیقشمش
 اولان دکزلرک طار محللرینہ بوغاز دینلور . بوغازلر اسان الیلہ آچلمش
 ایسہ قال تعبیر اولنمقدہ در . قرہلرک اورتہ سندہ بریکمش اولان
 صولرہ کول دینلمکدہ در . دکزلرو کوللر اوزرنندہ ، روزکار اسدکجہ

فورتنه و طالعہ لر پیدا اولور. شدتلی فورتنه لرده طالعہ لرك ارتفاعی اون مترویه قدر چیقار. هر و دره لرده، فیضان موسملر نده کرداب تسمیه اولان برنوع طالعہ حاصل اولمقده در که مخروطی الشکل اوله رق متحرك اولور و صویك استقامت جریانیله آقار، کیدر.

دکز لرده و خصوصاً بوغاز لرله بحر محیط لرده صولر بر طرفدن دیگر طرفه اقمقده در. بوکا آقدی تسمیه اولنور. کره ارض اوزر نده ایکی سیوک آقدی موجود در. بری قطبلردن خط استوایه دیگری خط استوا اوزر نده شرقدن غربه طوغری متوجه در. قطبلردن خط استوایه طوغری جریان ایدن آقدی لر، خط استوا جواریده صیجاغك تأثیر یله ابحار محیطدن صولر، تبحر ایلدوب غاز حالده هوایه قاریشدینی جهتله بوصول حچمنده دیگر طرفدن صولرك جریان ایلمه سندن ایلرو کلیور. شرقدن غربه طوغری استوا اوزر نده حاصل اولان آقدی دخی، کره ارضك خط استواده هر نقطه سی دور محوری سی اعتبار یله نایه ده ۳۰ کیلو متروکی بر سرعت خارقه ایله متحرك و متحول اولدیغندن واوراده بولنان صولر، کره نك حرکت حقیقه سی اولان غربدن شرقه طوغری اولان حرکتی تعقیب ایده مدیکندن شرقدن غربه طوغری

عکسینه جریان و دور ایدیور . نته کیم برقاب دروننه قونیلان
صو ، قاب سرعتله چویرلدجه عکسی طرفنه دوزر . بوده
سرعت واقعه نتیجه سندن ایلرو کلیور .

خط استوا آقندیسی بحر محیط آطلاسیده کینه کورفزندن
بداء ایله غویانا ساحلرینه امتداد ایدر . اورادن قسماً آتیل
دکزینه وقسماً برزیلیا سواحلنه متوجه اولور . آتیل دکزینه
ومکسیقا کورفزینه کیدن آقندییه (کورفز آقندیسی
gulf stream غولف ستریم نامی ویرلمکده اولوب فلوریده یاریم
آطه سنک جنوبنده ۶۰ کیلو مترو قدر عرضنده وساعتده ۸
کیلو مترو سرعتله قویو مائی رنکنده آقار ، جسم بر آقندیدر .
شمال شرقییه طوغری کیتدجه کنیشلیه رك سرعتی یواش
یواش غائب ایلر .

بحر محیط کیرده خط استوا آقندیسی مالیزیا و ژاپونیا
آطه لرینه چارپمسیله « سیاه آقندی » Kouro sivo نامیله
معروف اولان آقندی نی پیدا ایدرکه بودخی کورفز آقندیسی
کبی شرق شمالییه طوغری اخذ استقامت ایلر ، آمریقا
ساحلرینی بولور .

قمرک و شمسک جاذبه لری اثری اوله رق طیش دکزلرده
صولر ۲۴ ساعتده ایکی دفعه یوکسلور . وایکی دفعه آچالیر .

بو حاله جندرمه تسمیه اولنور . آچیق دکرلرده مدک
ارتفاعی ر متروی کچمز . کورفز وبوغاز کبی طار محللرده
ومالک عثمانیهده بصره کورفزی ساحلرنده صویک مد حالده
شدتی زیادهلشیر ومهمده ارتفاعی ۱۵ متروی قدر واصل
اولور . کولر قدر درین اولیهرق قره اره سنده بریکمش
اولان طوریحی صولره بتاقلق اطلاق اولنور . اکثریا سازان
ویوسونلرله تولیدر ، چامورلی ومتعقدنر .

برج محصولی بوبطابقلرده یتیشور . مع مافیہ بتاقلق
اولان یرلر تصدعات عقیه ایله هواسی مختل واصله ایله
اطرافنده ساکن اولانلر پریشاندر . بونلر تولیدیریلر ؛
اوصورتله تصحیح هوا اولنور .

طوبراقدن قاینایهرق آقان صولره یوکار ویا پیکار دینلر .
پیکارلر اکثریا طاغ صرتلرنده واتکلرنده ظهور ایدر .
برنوع پیکارلر معدنلر قربنده بولندیفندن خواص معدنی ایله
مخلوط صولر وجوده کتوریر . کرک شربی وکرک وجوده نفی
زیادهدر . پیکارلر دائماً آتیجی صولر پیدا ایدر . بومیاه جاریهک
کوچکلرینه دره وچای وایرمق وپیوکلرینه نهر اطلاق ایدیلر .
شدتی یاغمورلردن حدونه کلهرک موقه آقوب بعده قوریان
دره لره ، چای و سیل محلی تسمیه اولنور . نهرلر اکثریا

برقاج ایرمقدن طوپلنسان سولرک محصولیدر . نهرک چیقیدینی
یرمنبعیدر . دکره قاریشدینی یر آغزی ویا منصبی و بویلی بونجه
آقیدینی محل مجراسیدر . جریان انهارده بعضاً قوم و طوپراق
برلکده کلور . نهایتده بوقوم و طوپراق طوپلاشور . آلاوویون
نامیله خاصه لی رسوبات احداث ایلر .

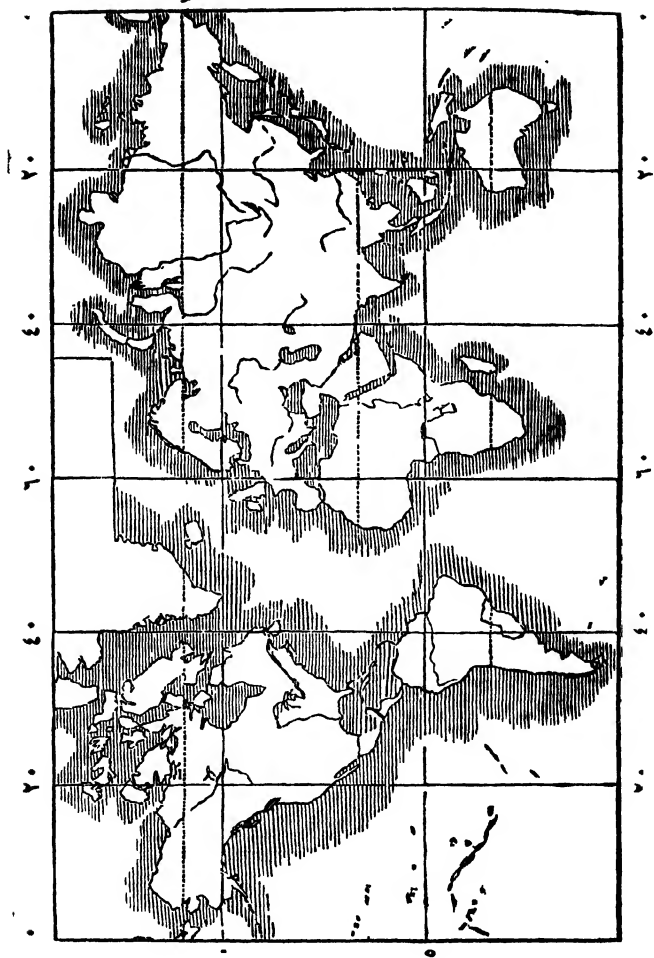
بومثلا واهارک برقاج آغزی اولدیغندن آغزلی ارسنده کی
قطعه یه ، اکثریا حروف یونانیهدن Δ ذلتا حرفه بکزدیکی
جهتله دلتا دنیلیمکده در . انهار ی تشکیل ایدن اوافق ایرمق
ودره وچایلر ، نهرلرک قوللری وایاقلریدر .

نهرلرک منبعنه یقین اولان یرلرینه ، مجرای اعلا واغزینه
یقین اولان قسمنه مجرای اسفل تسمیه اولنور .

انهارده قعر مجرا بعض یرلرنده دوز اولیوب غایت
اوچوروملی اولور . صولری طبق بارداقدن اکیلدیکی حالده
دوکیلان صوکی شدتله دوشر ، بیلدیکمز چاغلیانلری حاصل
ایدر . بونلردن برطافلری غایت اهمیت کسب ایتمشدر .
امریقاده کائن نیانغارا شلاله سی بوقیلدن اولوب قوه محرکه
و میخانیکه تدارکی ضمنتده قوت و سقوطندن استفاده لر
دوشینیلور . چاغلیانلره شلاله اسمیده ویریلور . برنهرک جریان
ایتدیکی اراضی یه اونهرک سطح مائلی تسمیه اولنمقده در . ایرماق کی

صواری جریان ایدن فقط منتظماً آچیلش اولان دره لر وایکی نهر
 ویا دکزی یرلشدیران و قاللر، اوزرنده کیم لرله اشیاطا شینمقدمه دره
 بونارله تجارت عمومیه ایچون یکی رطریق مختصر تحصیل ایدلدیکی کبی
 برچوغیده زرهللی حرب سقیه لرینک مرورینه مساعد
 بر صورتده کشاد اولدیغندن مدافعه مملکت جهتی دخی تدارک
 اولنمشدر .

— قطعات خمسەنك منظرهسى —

اوروپا. — برّعتيقك غرىندە واقعەدر. مەشھر مەدنىت
اولان قطعات ارضىەنك اك كوچكى فقط ، معارف ومەدنىتجە
اك بىوكيدر. زراعتە اولان صلاحيت واستعدادى پك آر ايكن
مساعى بشرىە ايلە تزىيد اولمىشدر. صنعت وتجارته تون
الكالره فاقدر. ھەرىرى قدرت وسى بشردن بر مۇنە كوستىر.
سواحلى غايت كرىنتىلى وچىقندىلدر .

آسىيا. — برّعتيقك قسم شرقىسى احاطە اتمىشدر. قطعات
خمسەنك اك حسىمىدر. ساحللىرى دور دكلدر. كرىنتىلى
وچىقندىلى اولدىغندن يارىم اطەلرى چوقدر. شەمال طرفلرى
صغوقدر. جنوب سەمتلىرى منطقە خارەدە بولدىغندن صىجاقدر.
اورتەلرندە اك بىوك طاغلر ، اك بىوك چوللر مشاهدە اولور.
بعض ىرلرندە محصولات ارضىە مبدولدر .

افرىقا. — برّعتيقك جنوب غرىبىسندەدر. شەكلى اولدجە
منتظم وسواحلى مدوردر. اورتەسندن خط استوا كچدىكندن
بو قطعە غايت صىجاقدر. مصر كې ىرلرىنك قوۋ انباتىەجە
شەرقى دىنالىرى طوتمش ايسەدە اكثر اراضىسى ورقىچ چوللر

امریقا۔ — امریقای شمالی اور وپا قطعہ سی کی ساحل لری
کرینتیلی چیقندیاید ر . مزاح هوا صغوق وساعلمدر . پاناما
طرف لرن دن خط استوا لچدیکندن یابس هوالی اولمق لازمکلور
ایکن حبانینی دکزه یقین اولدیغندن رطوبتلی و سیسلیدر .
کول ونهر لر ، شوقطعه ده بحر و حساب اولدیغی کبی سلسله
جبالی دخی پک چوقدر . دیالک الاوزون نهری اولان مسیسیپی
نوراده جریان ایلر .

امریقای جنوبی بالنسبہ افریقا کی شکلی مستطوم و چینیستیمہ در .
جنوبینده ماجملان بوغازی و اضلری مستقرر .

اوقیانوسیه . — بحر خلیط کیرده ساچامش برچوق
اطه لردن عبارتدر. اشبو جزائرک اک سیوکی او-ترالیا نام دیکرله
فالمنک حدید اطمه سدر .

اوقيا نوسيه اطهرلى منطقه خارده بولمور سده دكردن
اسن روزكارلرك نأيربله هواسى و مزاج اقليمى اعتدال پيد
انامور . مرعا و صحرا و ناده لرله معروفدر .

❦ عروق بشر ❦

ریوزنده یشایان بنی آدمک طوتیلان استاتسیقلره کوره
 عددی برملیسار درتیوز اوتوز ملیوندن ریاده به بالغ اولور .
 افراد بشره شویله برعمومیتله ناقلدقده وظائف بشر واقضای
 آدمیت اعتباریله بفرق مهم ارانه ایتمزلرسده هرفردک
 لوتی ، چهره سی ، لسانی وعاداتی ، ومذهبی جهتلریله اهمیتلی
 فرقر ابرارندن خالی قالمز . بوسیله تقسیم وتوصیفلرینه
 احتیاج الیرمشدر . بوصفله عروق دینلیر . عرقك جمعیدر .
 عروق اوچ قسمدر . بیاض وصاری وسیاه عرقلردن عبارتدر .
 عرق ابیض قفقاس وهند جرمانی نامیله معرفدر . برعقیقك
 اوروپای وسطیله شرقی ، وآسیانك غربی وافریقانك شمالی
 جهتلرینه یایلمشدر . زینت اندام ، قدرت عرفان واثبات وغیرت
 حاللرندناشی بتون دیاده ممتاز بروقع طورلر . عرق ابیضدن
 امریقا واقیانوسیا طرفلرینه بعضلری مهاجرت وبعضلری
 تجارت صورتیله کیدرك الیوم اورالرده شعبات ونسللر پیدا
 ایتمشدر .

عرق ابیض ، آئنده انیلک و عمودیلک کوزلرده بیوکلاک باشلرده شکل بیضی و متناسب ، کوزلرده الامائی رنگ برونلر مائلی و سیوری ، صاچلرده اینجهلک و قمراللق زاویه وجهه لرنده آچیقلق علامتلیله تمیز اولنور . بلاد جنوبیه سنده رنگلری اسمر و صاچلری سیاهر .

عرق اصفر و مغول جنسی . — آسیانک قسم شرقیسنده اقامت ایدر . لکن اوروپا و امریقانک قطبیه قین اولان محللرنده و اوقیانوسییه نك شمال جهتلرنده بو عرقدن بعض قوم کوریلیور . علامت تمیزییه لری چهره ده انیلک قاشلر و کوزلرده چکیکلک برونده باصیقلق ، صاچلرده سیاهلک ، پارلاقلق ؛ سرتلک و دیکلک لونده زیتونی رنگنده صاریاق و راوبه وجهه لرنده طارلق اوصاف مخصوصه سنندن اولور . عرق اصفر و خاصه بوسفندن اولان چنلیلر بیاض عرقندن اول مدنیته ابلرولمش اولدقلری سدچین و معبدلری و ائارمنکشفه عتیقه لری احوالندن استدلال اولنمقده ایسه ده بوگون عرق ابیض جمله سنه تقدم ایتمشدر . نوع بنی بشرک الک کوچک مخلوقلری اولان اسکیمولر و لایونلر بو عرقه منسوب اولوب امریقای شمالیده و جوار اطه لرنده اوطوریرلر . اوستلرینه صغوقدن محافظه ایچون کورکلی حیوانات دریلری و خاصه فوق ذیلان حیوانات بحریه دریلرینی کیرلر .

عرق اسود . — سیاهلر ، افریقانک وسط و جنوبلرینی
 و اوقیانوسیهک جنوب و اوسترالیاک اکثری طرفلرینی استیلا
 ایتمشدر . رنکلری قویو اسمر و یا غایت سیاه اولوب علامت
 تمیزیهلری آللرلنده ازیکلک برونلرده بصیقلق و یا یغیلق اغزلرده
 بیوکلک دوداقلرده قالینلق زاویه وجهیهلرده قبالیق یناقلرده
 شیشکینلک و صاچلرده سیاهاق و فوریقاق خاصه لرلندر .

عرق اسود یعنی زنجیلر تمدنده الاشاعی مرتبهده وادراکلری
 الودون پایهده اولوب عرق ابضک برچوق زمانلر اسیرلری
 اولمشلردر . بروقتلر شوراده بوراده ایش ایچون چفتجیلک
 حصوصاننده استخدام اولنیور ایدی . شمیدیلده اسارت الغا
 اولمیدینی جهتله زنجیلرده کتب کیده نمرات حریتدن استفاده
 و معارف جهتلرینه صعود اتمکده درلر .

بو عرقلرد باشقه امریقایه مخصوص بر عرق احمر و اوقیا -
 نویسه مخصوص بر عرق مالیز یعنی ملز واردر . ایکنجی درجه
 سلاله عدا اولورلر . عرق احمر یعنی قرمزیلر امریقایه اوروپالیلر
 ایاق باصمدن اول ساکن اولورلر ایدی . ایچلرندن صاحب
 قدرت حکومتلر تشکل ایتمشدر . مؤخرآ اوروپالیلر اورالره
 مهاجرت و اقامت اتمکده باشلا نیجه ایچرولره طوغری چکیلر شلردر .
 شمدی عددلری اولکی قدر دکلدلر . وحشیلر و ایر اقوالر

بوطائفه یه وعرقه منسوبدرلر . دریلری قرمزی باقررنکنده در .
 کوزلری بیوک ، آلنلری چیقیق ، برونلری غایت مائلدر . بخ
 بشر ایچنده الک بویلی واک ایری آدملری حاوی اولان پاتاغونلر
 بوعرقه منسوبدر . مالیزوپولینز سلاله لرینه کلنجه: بونلراوقیا بوسییه
 جزائرینک شرق وغرب سمتلرینه منتشر اولوب عرق اسود
 ایله عرق اصفر بیتنده متوسط برصنفدرلر؛ غایت ذکی وتجارت
 بریه وبجریه ده صاحب ملکه وتجربه درلر .

﴿﴾ اقوام و هیأت بشریه ﴿﴾

حال جمعیه لزوم . — انسان باشی باشنه هراحتیاجی ایدمه مز . بیه جگنی تدارک ایچون ، البسه سنی حاضر لاق ایچون یاخود مسکنی تهیه ایلمک ایچون منفرداً چالشدیغنی تصور ایلمه کینه لوازمی تحصیله مقتدر اوله مز .

هر فرد ، دیگر افرادک معاوتنه محتاجدر . عقل ، قوه مفکره ، ذکا ، قوه اختراعیه محصولاتیله احتیاجات قولایقله الده ایدیلیر . حتی احتیاجمزك شمیدیلر ده پك زیاده لشدیکنه کوره کنندی البسه مزی کندمز تدارک ایتمک ایسته سک یوکنی حاضر لیوب اکیرمک ، صکره طوقومق ، کسمک ، و بچمنه قویمق ؛ و بر قوستوم حاضر لمق ایچون آیلرجه مدت لازمدر . حالبوکه انسانلر حس طبع ایله کینمکه لذتی طعاملردن یمکه ، کوزل و محافظه لی اولرده اوطور مقه فطره مستعد اوله رق یرادلشدر . ارتق بش ویاالتیوز کشی یاخود بیکلرجه کشیلر بریره طویلاندقلری زمان ، بونلر احتیاجلرینی دیگرلرک مساعیسی محصولندن دفع ایدرلر ؛ برینک بغدایندن دیگرینک قماشندن اوچنچی بر آدمک مرانغوز لغندن ، دولکر لکندن استفاده ایلرلر . ایشته جمعیت بوخلقت حسنه و حسن طبیعتک اثریدر .

— ❦ اديان ❦ —

کتابمژک مقدمه واقتتاحنده حسن ابتدا اوله رق ديمشد که که
سهامده بونجه زيتببخش اولان سيارات وعوالم واوزنده بولنديغمز
کره ارض ، جناب واجب الوجود حضر تارينک اثر صنع وعظمی
وجله مخلوقاتنه تصديق کبريا ايجون طاهر واشکار بر انباتيدر .

اوت ! بو حقيقت اوليه بر حقيقتدر که بتون سکان ارض
طرفدن تصديق اولسيور . وجودينه حکم ايديليور !

کاشاتک ، عالمک ناظمی ؛ ومدبری اودر ! اکا قارشوادراك
الوهيتله برابرشکرانمزی تقديم ايتمک ايجون فهم و حکيم يرادلوق ! اک
کوچک ذهنلر ، اک بيوک مفکره لر و حقيقتی تصديق ايدرانکارينه
قائل اوله مز . حال بويله ايکن روی زمينده متمکن بونجه اقوامدن
بر طائفه کيره حاشا تعدد آلهه تابع اوله رق کیمی اوکوزلره
وکیمی کاهن صفتنده پتله طابخنده اولدقلری ايشيديلور .

ديکر طرفدن بر جاعت کيره ؛ وحدانيت آلهيه معنقد ،
اولوب حق تعالی حضر تاريني شريك و نظيردن تزيه ايدر . بونلره
موحدو کتابی دينلير . بودا و براهمان و پت پرستلرايله آتش پرست
ونجوم پرستلره موحدین مقابلی اوله رق مشرکين نامی ويريلور .

موحدین ، امت اسلامیه اولوب ربيع مسکو تده اشغال ایلدیکی موقع اوروپا نك جنوب شرقیسیله آسیا نك جنوب و غرب طرفلرینه و آمریقا نك شمالیله وسط و جنوبنه و اویاسیه نك اکثر یرلرینه قدر انصاع بولمش و آمریقا لرده ، لوندردلرده بیله حقیقیتنه اعتقاد اولمغه باشلانلمشدر .

ملل کتابی یه کلنجه : قسم اعظمی طائفه نصارا تشکیل ایدر . اوروپا و سائر اقسام ارضه مستولی اولمشلردر . مقتدرلری حضرت مسیح علیه السلامدر . بونلرده اوج قسمدر . برنجیسی قتولیکلر درکه پاپا نامیله روماده اقامت ایدر ، بر رئیس کبر روحانیلری واردر . ایکنجیسی غرق ویا اورتودوقس دنیلان روملر و اوچنجیسی پروتستان تسمیه اولنان منکرلردر .

کتابیون انجندن بر جزء قلمی موسی علیه السلامک شریعتنه تابع اولان اسرائیایلر و یا یهودیلردر . بر حکومت مالک اولیه رق شوراده بوراده جماعت حالنده و مختلف حکومتلر اداره سننده بولئورلر . تاریخده بونلرک حکومت صاحبی اولدقلری بیان اولور ایسه ده الیوم بینلرنده « اتحاد اسرائیلی » نام وفاق حاصل اولمش و بوندن بشقه اثرلری کوریلهممکده بولنمشدر . اشبو اتحاد علوم و فنونه خادمدر . یوقاریده ذکر ی سبق ایدن بودائی و براهانلر آسیا نك شرق و جنوب طرفلریله اوقیانوسیه

نك مالزیا قسمندہ منتشر در. نجوم پرسترا الہ آتش پرسترا، افریقانك
وسط وجنوبندہ وامریقانك بعض یرلریلہ اوقیانوسیہ اراضیسندہ
واقعدرلر. کیت کیدہ مقدارلری تناقص ایدیور .

بعض اصطلاحات بیانده در

فضا : سماده طبقات هوائیه دن صکره فرض اولنان بوشلغه
اطلاق اولنور .

متقابل القدم : کره ارضک قطب جهتمده طور دینی فرض
اولنان بر آدمک دیگر قطبده کذلک قائماً طور مقدمه بولنان بر
شخصه قارشو آباق آیانه عکس صورتده وضعیتلرینه دینور . [۱]
محور عالم : مسلك شمس نقطه مرکزیه سندن یعنی کونشدن
یکان و قطب نقطه سنده منتهی اولان محوردکه محور ارضک
ایکی قطبلردن استقامت اوزرینه تمیدندن عبارتدر .

شوسه : شهر و مرکز مدنیت اولان محللر دروننده نادراً
وایکی ویا زیاده شهرلر بیتنده اکثریا واسطه مرور و عبور اولان
طریق عاملردر . طاش و قوم ایله یاییلیر . آلت طبقه سنه کوچک
طاش پارچه لری و اوست طبقه سنه قوم وضع اولنور . شوسه لرك
سوقیات عسکریه و تجاریه یمه خدمتی پک زیاده در .

شمندوفر . — تیمور بوللر ، سرعت و سهولت نقل ، نقطه
نظرنندن مدینتک مابه الاقتخاریدر . ایچنده ساعتده ۷۰ کیلو

مترو قطع ایدنلری وار . رای تمیر اولنان ایکی موازی خط
اوزرنده تکرلکله متحرکدر . آلتنده اشبو رایلری دائما متوازی
طوتمق ایچون برر اغاج ویا دمیر چبوق وضع اولنمشدر .

کمرک . — اجنبی ویرلی اوله رق کلان متاع واقشه نك معاینه
ورسمنك استیفاسی ایچون اتحاذ اولنان دائره دیمکدر .

سربست لیمان Port frané . — بویله برلیمانه کله جك اشیا
وامتعه ساحله چیقاریلسه بیله رسم ومعاینه یه تابع اولمامسنی
اقتضا ایدر . الحقی سربست لیمان یالکز ساحل شهر ایله
داخلنه منحصردر . شهر دن قره طریقیله برطرفه کیدرایسه رسم
کمرک آلنیر ، بوکبی لیمانلرده ساحلرده بیوک وجسیم مغازه لر
یاییلور . ارضیه مغازه لری نامیله معروفدر . اشیا بنه دکر طریقیله
کیدنجه یه قدر اوراده قالیر . [۱]

قبالو لیمان . — اطرافنی مستحکم اولمسی جهتیله سفائن
تجاریه وبجریه دخولی منع ایدلمش اولان لیمانلردر . نه زرهللی
کیره بیلور ، نه تجار کیسی کیره بیلور .

تجارت بریه . — قره یوللریله برمملکتدن دیگر مملکته اشیا
طاشیوب صاتمقله وقوعبولان تجارت دیمکدر .

---

[۱] بومغازه لره entrepots نامی ورملکده ده .

تجارت بحریه . — دکز طریقله وواپور وبلکن کمیلریله
ایدیلان تجارتیه تسمیه اولتور .

ادخالات . — بر مملکته اجنبی بر مملکتدن کتوریلان تجارت
مالنه دیرلر .

احراجات . — بر مملکتدن یرلی مالی اوله رق اجنبی بر
مملکته کوندریلان تجارت مالیه تعبیر اولنور .

تجارت عمومی . — بر مملکت ویا بر شهرک اجنبی مملکتدن
کتورتدیکی اشیا^۱ یله یرلی متاعی اوله رق خارج ملکه اخراج
ایلدیکی امتعه^۲ یکون عمومیسنه دینلمکده در .

قاپلیجه . — بر نوع صو منبعیدر . دیگر منابعدن فرقی
دروننده تیمور ویا سائر مرکبات معدنیه بولمنسندن عبارتدر .
معدنی صولرک بر قسمی ایچیلور ؛ هاضمدر . و بر قسمی محلنده
غایت صیجاق اوله رق نبعان ایلدیکندن امراض صاحبیری صحتلری
اعاده ایچون بعضکده بو صولرده استحمام ایدرلر . ایشته
بوصیجاق صولر قاپلیجه لری وایچلمکه صالح اولان صولر معدن
صولرینی تشکیل ایدر .

ترسانه و اعمالخانه . — سفائن تجاریه وحریه دستگاهلرینه
دیرسخانه و طوپ و اسلحه کبی آلات حرب ومهمات تدارک
ایدن محللره اعمالخانه دینیلور . آینه وقماش کبی اشیا^۳
اعمالخانه لرینه فایر قه نامی ویریلیر .

بانقه . — صرافلق ایتمك ، اچق اقراض ایتمك ، اسقونطه
ایلمك ، امانهٔ اوانی سیم وزر و مجوهرات آلق حساب جاری
آچق کبی نقده متعلق معاملاتى ایفا ایتمك اوزره اهمیتلى
سرمایه لره آچیلان اداره خانه لره تعبیر اولنور . هر دولته
بویله خصوصى بانقه لر اولدینی کبی امور دولته بشقه جه تسهیلات
مقتضیه ایفا ایلمك اوزره برر رسمى بانقه موجوددر ، بانقنوط
یعنى کاغذ اچق لری چیقارمق حقى بورسمى بانقه لره عائددر .

❦ خاتمه ❦

ژه ئوغرافیه به باشلايه جق هر مبتدی ایچون بالاده مذکور
فصللر محتویاتی الزمدر. انلر ؛ دقتله مطالعه اولندجقه موضوع
فنه وقوف کسب اولنه مز . مقدمه هر علمده او علمك اجمال
و خلاصه سی و آتیفی ایچون مدار تنویر و ابتصاریدر . بو
ملاحظیه مبنی ایشته مقدمه ژه ئوغرافیا ترتیب و طبع اولندی .
قطعات خمسة نك دخی — آرو آرو کتاب اوله رق — طبعنه
توفیقات الهیه نی معین اتخاذ ایلرم .

برنجی کتابك صوکی

رہ نُوغرافیا معلی

ایک نئی کتاب
ایک نئی دنیا

مکتب ملکیہ و حقوق مآذون لندن
عبدالخالق مدحت

معارف نظارت جلیہ سنک رخصتنامہ سیلہ طبع اولمشر

استانبول

عالم مطبعہ سی — احمد احسان و شرکاسی

۱۳۱۴

افاده

مقدمه سنده بيله . مقاصد خير خواهانه يي مثبت
براهين اقامه اولنان ژه ئوغرافيا معلنك تنسيق جمل
وعباراتي بحثنده اعتراض ايدنلر بولندي . قرائتنه تنزل
بيوران ذوات محترمه دن بر قسمن افن كتابي اولديغني
بيان ايله سهل الافاده اولسي لزومني اتيان ايلمشر دردر .
حسن قبول اظهاريله توجهلريني دريغ ايلميان شو
ذوات كرامه عرض شكران ايلرمكه : مقطع عباره ايله
ايراد كلامك تدريسجه فائده سني تقدير بيور مشلدر درده
ابذال مروت ايتمشلدر در . بوكتابدن اعتباراً ژه ئوغرا-
فياني مصور اوله رق نشره باشليورز . ارزو ايدنلر

شهور و بلاد تصاویرینه و تنزل بیورائلر محتویانه نصب
 نظر ایدرلر و نوعما برافاده ایله ایکی استفاده تأمین
 ایتمش اولورلر . من الله التوفیق

کواکبی زاده
 عبدالحالق مدحت

چچو اسيا ۽ چچو

مدخل

موقع حدود ومساحة سطحه

موقع وحدود . -- اسيا ۽ چچو ۽ سموات حصه دن برى
اولوب برعتيق ناميله موسوم اولان و طء انك قسم شرقىسى
اشغال ايدر . برنجى درجه دن ۷۸ نجى درجه به و در عرض
شمالیده و ۲۳ نجى درجه دن ۱۷۲ نجى درسه به قدر طول
شرقیده امتداد ایلر . حدودی شمالده بحر مجمد شمالیه و
غرب شمالیده اورال نهري و اورال طاء لرینك اتساع ایلدیكى
اراضيله و تام غرب جهته و قعاس طاء لرى و برزخیه بحر
حزر و بحر سیاهه و جنوب غریبه افریقایه واسعه الصال اولان
سویش برزخه ارتباط کسب ایلدیكى کبی محرفیده و بحر احمره
و یوایی دکزك منتهالرنده چقاق قلعه بوغازيله مرمره دکرینه
و قره دکر بوغازینه و بحر احمره بحر محیط هدی ایله محل
تلاقیسی اولان باب المندب بوغازینه اقتران ایلر .

جنوباً بحر محیط هندی و ملاقا بوغازینه و شرقاً بحر محیط کیره قدر اتساع ایدر .

جوانب اربعه سنی احاطه ایلیان بحاردن شرقده بحر محیطك حاصل ایلدیکی بهرنك و او قوچقه ، وژاپون و بحرا صفر و بحر قوره و یا بحر شرقی و چین دکزلری مستحق تذکار اولدینی کبی بحر محیط هدیدن حاصل اولان بنکاله کورفزی و عمان دکزی و بصره کورفزی و یا حود عجم کورفزی و بحر احمر و یا خود عرب و یا شاب دکزی دخی اولمرتبه شایان بحر دردر . جنوب غریده واقع ایچ دکز یعنی بحر سفیده؛ اطهر دکزی و و مرمره و قره دکزی حاصل ایلمشدر .

مساحه و وضعیت . — آسیا نك اراضیء ساحلیه سنده بك جوق کیریتیلر ، و برچوقده شبهه جزیره حالنده اوزون قره قسملری تشکل ایتمشدر . بواسطتالات ارضیه میانده غرب جهتهده آسیای صغرا شبه جزیره سی واردر که آق دکزله قره دکز ییننده واقعدر جنوب غریده یاریم اطهر لرك الك جسیمی و واسعی الان عربستان شبه جزیره سی بولور که غربی بحرا احمر و باب المندب بوغازی و شرقی بصره کورفزی تحدید ایلر . بوندنماعدن جنوبده بری هندستان غربی دیکری هندستان شرقی نامرلیله معروف ایکی شبه جزیره واردر . بونلردن هد غربی شبه جزیره سی غرب جهتهده واقع اولوب قومورین

برونیلہ و ہند شرقی و یاخود ہند چینی شبہ جزیرہ سی
 شرقہ کائن اولوب مالاقاشہ جزیرہ سندہ بورو برونیلہ منہی
 اولور . شوشہ جزیرہ لر، بعضاً اراضی منبتہ یی و بعضاً بادیه لری
 احتوا ایلر . بحر محیط کیرده و شمال جہتلرنده بحر قورہ داخلندہ
 منبت و اہالیسی چوق اولان قورہ یاریم اطہ سیلہ اراضی
 خالیہ دن عبارت اولان قامچاققا شبہ جزیرہ لری اولدچہ
 اہمیتلیدر . مالاقا بوغازی قربندہ واقع مالاقا شبہ جزیرہ سی
 اساساً ہند شرقی اجزاسندن بولندیفندن آروجه ذکرینہ
 محل کوریلہ مز .

اسیامک طولی شرق شمالیدن جنوب غربی یہ طوغری
 ۱۰,۲۰۰ کیلومتروند عبارتدر . بو طول شرق شمالیدہ و بہرنک
 بوغازندہ واقع شرق برونندن باب المندب بروننہ قدر مساحہ
 اولنور . عرضی ۸۰۰۰ کیلو متروند عبارتدر کہ بو عرض
 شمال شرقی برونندن مالاقاشہ جزیرہ سندہ کائن بورو بروننہ
 قدر حساب اولنور عموماً مساحۃ سطحیہ می ۴۴,۰۹۲,۸۰۰
 کیلو مترو مربعدہ در .

مساحۃ سطحیہ سی مطالعہ سندن اکلاشلدینی اوزرہ آسیا
 قطعہ سی کرۃ ارضک الک بیوک قطعہ سیدر . ساحلارینی برچوق
 اطہ لر، اطہ جقلر اجاطہ ایدر . بحر منجمد شمالیدہ جزائر دن
 لیاخوف یاخود یکی سیریا جزائر مجتمعۃ خالیہ سی موجوددر .

۱۸۷۶ سنه سنده بوجزائرله بهريك بوغازنده برطاقم اطهله
تصادف اولنوب كشف اولمئشدر . اك مشهورى ورائزل
Wrangel اطهسيدر .

بحر محيط كيبردن متحصل كورفز لرده قوريل ، ساخالين ،
ويهزو نيبون كيوسيو سيقوقو اطهلهله فورموز و حايان اطهلى
مشاهده اولنور .

بحر محيط هدى كورفز لرندن بنگاله كورفزنده آندامان ،
ونيقوبار جزائرى و سيلان اطهسى و عمان دكزنده لاقديو
ومالديو جزائرى كوريلور . بونلردن مالديو اطهلى سواحلى
سياحات بحريده مهلاك صايلان قبالردن ، تشكلدر .

بحر سفيد دروننده قبريس جزيره سيله اسپوراد جزائرى
جزائر معروفه دندر . اك مشهورلى ردوس ساقز ومدللو
جزيره ليدر .

❦ برنجی مقاله ❦

ژئوگرافیای طبیعی : منظره اقلیم طاغیر نهر وکولر

منظره طبیعی . — آسیایک منظره طبیعی سی عظمتی وحتشمدر . طبیعت ؛ بواقلمند برتنوع وتخالص ابراز ایدر . وسطند و اق و اسع صحرایی و اکثر یرلرنده مرتفع طاغیری وجنوبنده منبت وصولاق اراضیسی وجهت مرکزیسی وغرب جنوبیسی نواحیسنده بادیه وچوللری حقیقه کتر بدایع اطلاقه شایاندر . بوچوللره Steppes نامی ویریلور . بطاقلق حالنده اولان توندراس toundras نام غیر صالح زراعت قطعاتی ، سنهك همان اکثر اوقاتنده بوز وقاردن متشکل بر طبقه منجمده ایله مستوردر .

اقلیم : شمالده صغوق اولوب وسطنده بالعکس حرارت مدهشه حکمفرمادر الحبق مرتفع یایلالرنده ، شرقدن غربه قدر بالجله جبالده هبوب ایدن روزکارلرله حرارتی اعتدال پیدا ایدر . و بعض مواقعهده ايسه صغوقلر حس اولتور درجه لرده حکمتی کوستیر .

طاغیر و صحرالر . — ارتفاعات جبال میاننده حاصل اولان یایلالر و اوولرك اك مکملنی صحرای مرکزی تشکیل ایلر . صحرای مرکزی بی تشکیل ایدن طاغیر شمالده آلتای ،

تافع نو، و سايانش و غربده سمائی ناميله معروف اولان تيهـن
شان طاغلری و پامیرو بولور يايلا لری و غرب جنوبیده قراقوروم
و جنوبیده قوئن لون و ياخود قاتی سی جبالیدر .

بوسلسله شمال شرقیده کین کانغ و کانتهی طاغلری نامی
آلور . آسیاک مشهور غوبی و ياخود شامو بادیه سی صحرای
متوسطک قسم اعظمی احاطه ایتکده در .

مرکز يايلا سنک براز جنوبنده شمال غریبدن جنوب
شرقیه طوغری کره ارضک اک مرتفع طاغلری اولان همالایا
طاغلری تسلسل ایدر [۱] . شمال شرقیسنندن ایسه لایونی
وياخود پومه لس دنیلان طاغلر باشلیوب شرق بروننده منتهی
اولور . اشبو سلسله قارلی نسیمیه اولان ستانووی جبالیه
التصاق ایدر . غرب شمالیده هندقوش والبرز طاغلری توسع
ایدر . بونلردن آلبرز طاغلری شمالدن عجمستان يايلا سنی
قوشادر . براز غرب طرفنده شمالاً آسیا ایله اوروپا یکننده
حدودی تنظیم ایلیان اورال و غرب جنوبیده تحدید ایلیان
قفقاس طاغلری مشاهده اولنور . قفقاس طاغلری منتهاسنده
و بحر حزره قریب اولان جهتنده بولسان آارات طاعی اک
مرتفع طاغلردندر . (۵۵۰۰ مترو) .

آراء طافی

اشبوطاغدن طوروس وانی طوروس ناملریله بسلسل
ایدن طاغلر جنوبده لیان واتی ایسان وغربده قازبك ناملریله
امتداد ایلر . بحر احمرک سویش کورفزی ساحلده کائن
طور سینا ویا حود جبل سینا فروعات جبال مذکورهددر .

جنوب شرقیده همد چیی طاغلری بورو بروسه قدر
بیوک ر سلسله تشکیل ایدرلر . هندستان غربی شبه جزیره سی
طاغلری آروجه ایکی سلسله جبالدن مرکبدر . بریسی غرب
جهتده بولندیغدن غربی غات و دیگرى شرقده بولندیغدن
شرقی غات نامیله مشهوردر . ایشمه شو بعداد اولیان جبال
اسیایک مشهور طااعربی وحاصل ایتدیکی مواقع مرتفعه
ویایلارینی احاطه ایتدیلمدن شوبخه حتام ویریلور .

اهار وکولار . — مبحث میاهده آسیا اتی قسمه تفریق
اولنور . اولکیسی نحر منجمد شمالیده واقعدر : شمال سطح
مائی نامیله معروفدر . ایکنجیسی بحر محیط کیر جهتدهدر :
شرق سطح مائی اسمیله بنامدر . اوچنجیسی بحر محیط
هندی به مائدر : جنوب سطح مائی نامی آلیر . دردیجیسی
ایچ دکزنره واصل اولان میاهددر : غرب سطح مائی اسمیله
مشهوردر . بوسوک سطح مائل آرال دکزی و بحر حرر و بحر
سیاه و بحر سفیده صولرینی اجرا ایدن اهاری جامعدر .

ایران صحرائی عظیم‌منده واسیانک وسطی اولان اراضی
منحطه‌سندہ دخی ایکی ورسان بولندیغندن بولرله عدد سطوح
مائلہ التی بہ بالغ اولمش اولور . شمال سطح مائلی : اوبی ،
ینیسی ، لہما نہرلرنی حاویدرکہ طوللری اک ریادہ اولان
انہاردیدرلر . ۳۰۰۰ الی (۳۵۰۰) کیلو مترویہ قدر تفاوت
ایلر .

شرق سطح مائلہ کلنجہ : اک مشہور نہری آمور نہریدر .
چیندہ غوبی چولندن نبعان ایدوب سیریاہ داخل وسخالین
اطہسی قارشوسندہ ایکی اغزلہ بحر محیطہ منصب اولور .
بوندنبشقہ بحر اصفہہ جریان ایدن ہونف ہو ویاخود صاری
نہر ودرت بیک بشیوز کیلو مترولق برسافہدہ صولرینی اجرا
ایتدکدن صکرہ قورہ دکزینہ منصب اولان کیانف ویاخود
یانف چہ کیانف نہریلہ چین دکزینہ التحاق ایدن قامبوچ ویاخود
مقونف وسمیام کورفزینہ جریان ایلین منام نہرلری انہار
جسیمہ دندر .

جنوب سطح مائلہ : بسکالہ کورفزینہ اوو یاخود
ایراووادی وبراہاپوتر وغانچ و عمان دکزینہ ماحق اولان سند
ویاخود انیدوس نہرلری ودجلہ و فرات نہرلرینک برلشمسندن
حاصل اولوب بصرہ کورفزینہ منصب اولان شط العرب نہری
جریان ایدر .

غرب سطح مائلی داخلنده بحر سیاهه قیزیل ایرمق و بحر
حزره اورال و آرال کورفزینه ام دریا و یاخود جیحون و سیر
دریا و خود سیحون نهرلری ملحق اولور .

کوللر . — [۱] آسیانک اک بیوک کوللری بحر حزر
وارال دکزیدر . صولری برطرفه اقلاز و حتی بحر حزر بحر
سیاه و محیط تسویه سندن ۲۶ مترو قدر مرتفدر . سبیریا
داخلنده ذکره شایان اوله رق بالقاج و چین حدودی اوزرنده
بایقال کوللری و چین ایمپراطورلنی داخلنده یانغ چه کیانغ نهریله
التصاق کسب ایدن توغ چبغ و پی اویانغ و تاله ساب کوللری
موجوددر .

جنوب و رساننده و ایندوس نهرینک شرق جهتده عمان
کورفزیله بالواسطه متصل اولان ران بطاقلنی غایت واسع
و محل الصحه بطاقلقدردندر . صحرای مرکزیده برچوق کوللر
وارددر . ازان جمله شرقده لوب و قوفونور دنیلان مائی کول
و جنوبده تام چو و یاخود تانغری نور و غربده سبیریه ایسی کول
اک مشهورلریدر .

ایران یایلاسی داخلنده مشهورهامون کولی و غرب و جنوب
سطح مائللری ییننده واقع اولوب صولرینی هیج رطرفه اجرا

[۱] کرک ارال دکزی و کرک بحر حزره و چینده واقع کوللره جریان
ایدن انهار مارالذکر وسطده اولان سطحین مائلیی احداث ایلمشدر .

ایتمیان ارمیه و وان کوللری الوند طاغیری جانیننده در . تاریخچه
 حائر اولدینی شهرت قدر و سعتی بولنان بحر لوط و یا خود اولود کز [۲]
 ارض فلسطینده واقع اولوب ژوردان نامیله شهرت تاریخیه سی
 بولنان نهر العاص واسطه سیله آق دکزہ متصلدر .

ایکنجی مقاله

ژہ ٹوغرافیای تجاری : محصولات

معنیات: آسیانک ثروت معدنیہ سی ستایشلہ ذکر اولنور .
یاقوت ، فیروزہ و یاقوت ازرق ، نجف ، رنگلی عقیق و دکز
کوپکی و لاجورد طاشی جبللقوم دنیلان منکشہ رنگندہ طاش .
ودھا سائر برنجہ معدنیاتی برر خزینہ کرانہادر . ستب تسمیہ
اولنان صحاریدہ سرپلمش توز طبقہ سی حالندہ و مغارہ لردہ
صلب برر پارچہ صورتندہ کثرتلہ طوز معدنلری بولنور .
آلتون نواحی شمالیہ نک وسط و شرق جہتارندہ مبدولدر .
بومعدن جوارندہ محاس و کموش معدنلری و هویل دنیلان
معدن کمورلری تحت الارض بتمز و توکنمز برر دپو شکلندہ در .
ممالک محروسہ شاہانہ داخلندہ متصرفلق مرکز اولان
کشخانہ غایت زنکین کموش معادنی طبقاتی محتویدر . سب زیادہ
غرافیت تسمیہ اولنان طاشلہ ہندستاندہ سیلان اطہ سندہ و اورال
طاغلرندہ الماس جوہرلری اخراج اولنور .
قطعات جنوبیہ نک قوۃ اباتیہ و مدرکسی شایان دقت
بردرجہ دہ در . ہندستان جویری خرما ، چوبد اوتی ، بوبر
اغاجی و کافور و بانیان دنیلان ہندستان انجیری ، موز و پورتقال

وطارچین کثرتلیدر . بونلردن هندستان انجیرینک ، کوکلری
بر چوق یر ضبط اتمکله غرابت آمیزدر . سفائن واذیه انشا آتند
مستعمل تکه نام کراسته وبامبو دنیلان برنوع قامش وصندال
وعود وabanوز اغاچلری وبرنج وپموق وشکر قامشی محصولاتی
متنوعدر . ضرب نواحیسینی زیتونقلر وباغلر احاطه ایدر .
زیتونک استحصال اولنان یاغی وکرك دامه سی رواجلیدر . هله
باغلرندن آلنان الماصوی و تخم راتی تجارت عمومیه ده اهمیتلیدر .
ثمرات ملکدن ، کراز ، بادم وشفتالی وزردالی واریک وانجیر
نوعی محله مقصور وشایان تذکار اولان میوه لردندر . اوروپاده
لزوم کوریلان نفیس منسوجات بوراده حاصل اولور . شرق
ناحیه لرنده چای ورنی وقامه لیا وهورتا نسیا دنیلان قرمزی
چیچک و طود وسائر نوادری و مرکز سحرالرنده راوند اغاچلری
مبدولیت فوق العاده ایله نشوونما بولور .

حیوانات . — حیوانات اهلیه ک انواعی هر طرفده
موجوددر . میمون وفیل ومشهور سیلان فیللری وکرکدان
وغالج نهری اطرافنده تعیش ایدن قپلانلر وپارس وارسلان
ویا باغان و طاؤس وکوشی و آلتونی سولکلندر دوه قوشی وقوندوز
وتمساح وجسیم الجئه قپلومبغلر جنوب جهتلرنده زیاده در .
حیوانات بحریه ک انواعی صایمغه لزوم کوریلهمز ایساده سیلان
آطه سنده وبصره کورفرزنده صید اولنان اینجولو اصدا ف بحریه

بيوك تجارت ايشيدر. ناكلر انواعى ميانده ، اكثر يا اصداف
بحره صيادلر يه تعرض و اتلاف ايدن كوپك ناكلر حوحوار ،
سما كدن اولوب بو جهته كي احساسى انحر خيطة ساره كوپك
ناكلر ده شته ايلرو كيدر .

دريلردن استفاع و بويلردن كوركور يايلا ن حيوانات
سيرييا مطقة نرده سده كش كداراندرلر . بويلردن قاقمرداوا
سمور كوركور عاب هالى اوله رق صايلير . سيرييا ناكلر صوقدن
ناشلو حه واسطة تحميطه لرى بوبر .

حرير محمه كلاحه : اسانك نالخاصه حوب شرقى و عربى
حواليسده كثريله استحصال اوله رق اوروبا به احراج اولور .
شال نسح اولان ناكل ، هيا لايان وه دى عربى اراضى شماليه سده
تعيش ايدن بولردن استحصال اوليور . دريى دى دى مستعمل
ياقه نام رحس او كور مر كور يايلا سىك حبال مرهعه سده
بسليور . دوه لرى عرب جهته ايكى نوع اوله رق يتيشور
رنوعى وسائط ثقيله عاديه دن ديكر نوعى وسائط سريعه دن
اوله رق استخدام اولور بومقامده سيرييا حواليسده قراقلر
ايچون استعمال اولان رن كيكلى و عربستان چوللرده
موحود ات وقسراقلر سرعت سير ولطافت اشكاليله بحق تمايز
ايتشيلردر .

❦ اوجنچی مقاله ❦

ژہ ٹوغرافیای سیاسی: نواحی و بلاد مشہورہ، سکنہ و مدنیت، لسان و مذہب

آسیا وضعیت طبیعیہ سی اعتباریلہ اون ایکی قسمدن مرکب اولوب درت ناحیہ دہ حصر و تعریف اولور . برنجیسی بحر منجمد شمالی بہ مائل اولان شمال ناحیہ سی ؛ ایکنجیسی بحر سیاه و آق دکنزلہ سائر غرب طرفدہ واقع بحارک سواحل و جوار لرینی و ایران یا لاسنہ متصل اولان اراضی نی شامل غرب جہتی ؛ اوجنجیسی : بحر محیط کبیرہ قریب اولان و مرکز صحرا سنک بمض اقسامنی احتوا ایلان شرق قسمنی در دنجیسی : بحر محیط ہندی بہ ناظر اولان جنوب اراضیسنی جامعدر .

اقسام مذکورہ دن برنجیسی اولان شمال نواحیسی شرقی آسیای روسی نی تشکیل ایدن سیبریا ، ترکستان ، مونغول ، و ماچجوری جہت لرینی شاملدرکہ اورال طاغلریلہ بحر حزر و آرال دکنندن بالابتدار ہرہک بوغازینہ و ژاپون دکنینہ قدر واصل اولور . بونواحی کرۂ زمینک اک کوچک قطعہ سی اولان اورویا جسامتندہ ایسہدہ سکانی ۱۱ میلیون مرتبہ سندنہدر . مزاج اقلیم بوناچیہدہ غایت صغوق و ستہ پلردہ بالخاصہ اسکان و اثتوا قابل اولہ میہجق درجہ لردہ شدتلیدر . مع هذا بورالردہ وجود بولان کورکلی حیوانات ؛ سکنہسنی صغوقدن محافظہ

ایندیرویهلجك قالین کورکلر ، یتشدرمکده و مجوهرات ذیقیمه معادن دخی آروحه تأمین ادارهیه کافی والوریشلی تجارت ایندیرویهلجکده در .

غرب قسمنده واقع ایکنجی ناحیه غربی ترکستان ، آسیای عثمانی ، ماورای قفقاس ، ایران ، افغانستان اراضیسنی حاویدر .
ماورای قفقاس یاخود غربی روس ، بحر حزرله بحرسباه یننده و قفقاس طاعلری جنوبنده واقع اولوب کورجستان قطعهسی باشلوجه اقسامنددر .

آسیای عثمانی : بحرسباه و اطهر دکزبله بحر سفید و بصره کورفزی ارمه سنده انحصار ایدن ، اراضی واسعه یی جامع و محصولاتک رکتی و تاریخک شواهدبله معروف برچوق نواحی و بلادی شاملدر ته کم چناق قلعه قربنده ترووا و سوریه ده قدس و الجزیره ده بابل کبی مباحث مهمه تاریخیه یی تشکیل ایلان یرلر بواقلمک مدار زینتیدر .

ایران : شمالاً بحر حزر جنوباً بصره کورفزی و عمان دکزبله محاطدر . آثار تاریخیه سی و محصولات صناعیه سی جهتیله شهرتی واردر .

افغانستان : ویا کابل حکومتی ایران یا بلاسنک همان شرق قسمنی تماماً اشغال ایلیمکده در .

ترکستان غربی و یاخود توران ایلی بحر حزرک شرقدن

باشلیوب آرال دکرینه وجیچون نهرینک حوضه سنه قدر ارتفاع
ایلر . بخارا خانلی بوقسمده در .

اوچجی ناحیه شرق ناحیه سیدر . ژاپون وچین
ایمپراطور لقلری اراضیسی احتوا ایلر .

چین ایمپراطور لقی ویاخود یرلور اصطلاحنجه سمائی
ویاوسطی ایمپراطور لقی غایت جسمیدر . دنیاده نفوسی بک
زیاده اولان بر قطعه در . (۴۰۰) میلیون مرتبه سنده انسان
یشامقده در . چین اداره و فـاً بش بیوک مملکته تقسیم
اولمشدر . باشلوجهسی نفس چین الکا-یدر که ایمپراطور لغت
قلبی و مرکز اجماعی و مجمع هنر و معرفتی اولوب ترقیاتی
و آثاری قدیمدر . اقوام متجاور هک متوالیاً تجاوزاته هدف
اولدینی جهتله محافظه مملکت امر مهمنه تشبث اولمش و شمالدن
جنوب غربی به طوغری در در غربه یان یانه کچه بیله حـک در جهده
واسع بر سور ایله احاطه ایدلمشدر . بونکله برابر سد چین نامیله
معروف اولان شو سـد آهینن آسانک انشاسیله اقوام
متجاور هک تجاوزاته ، ممانعت اوله مامش و چین الکا-ی
برقاج کره لر اقوام شمالیه ک تعرضانه دوچار اولمشدر .

برجوق اطه لر دن مرکب اولان ژاپونیا . غرب مدینتده
سرعتله ترقی ایتسی جهتیه مشهوردر .

دردنجی ناحیه : آسیانک جنوبده هندجینی و هندستان
وبلوچستان و عربستان نامریله درت قطعه به مالکدر ،

.....

هندستان شرقی شهر حرره سی بعض مستقل حکومتی
 حاوی اولمقله رار اکبرجاتی اورویا مستعمراتی تشکیل ایدر .
 اک شرقی قسمی آم نامله معروف اولوب فرانسه حمایت سیده در .
 شمالده بولان طوبکی و قوشدشین اراضیسی احرای مستعمراتکا .
 تیدن وقامووح قرالتی فرانسه مستعمرات متارهندن وغریده
 واقع سیام فرایتی دخی حکومت محیه سندن وبرمایا وماندالی
 ایالمتری ایسه انکلز هود سیاسی تحته بولان اراضیددر .
 هد عربی شهر حرره سی وناحود هندسان ویا یا اکبرحه
 هد نامیله معروف اولان فصعة عظیمه سکاله کورفرله عمان
 دکری وهمالانا طاعلری آره سیده واقع اولوب ارمه قدیمه
 دیرو مدتی و آاز صاعیه سیله پرتوارددر . انکلرلر بو قطعهی
 ایحاسه کوره حرباً ویا صاعاً واقصاسنه کوره سیاست ویا حدود
 اشتراً ضمه اعداد مانکلری ایلمشالرددر . صرف انکلتره
 مستعمراتندن لشقه حمایه تحته بولان الکالر قاشمیر اداره سی
 کی امارت وراحه اقلردن عارت اولوب بولرک تقاسی مجرد
 صعب حال واقدارلردن المرو کلشدر . هندستانک شرقی
 ساحلی اولان قورماندیل ساحلده پویشیری و سکاله کورفرنده
 فالج هری اوریده «شاندرا عور» فرانسه مک ومالانار
 ساحلده کائن عوا پورتیکزک مستعمره سیددر .

بلوچستان : هندستانک عربندن ناشلیوب عمان دکری
 امتدادیده توسع ایدر .

عربستان : بصره و عمان دکنزلیله بحر احمر یبندده واقعدر . داخلده موجود صحاری خالیه و اراضی غیر منبته عربلرک قرار کاهی وندویلرک جولانکاهیدر . مع هذا Oisisses یعنی واحه نامنده برطاقم سولاق وواتلاق پهچکلر شوراده بوراده نادراً کوریلور .

سکنه و مدنیت : آسیانک سکنه موجوده سی (۷۶۰) میلیون نفوسه بالغ اولور . شمال و غرب حوالیسنک برقسمنده عرق ایض و اکثر اکشاف شمالیه ایله شرق جهتلرنده مونقول جنسی استقرار بولمشر . عرق ایض حوالی مسکونه سنده حرارت تأثیراتیه شانندن اولان بیاضلق یینه اسمرک قائم اولمقده ایسده شکل و تناسب اندام اعتباریه عرق یینه او عرق ایضدر . ترکلر ، ترکمانلر ، کورجیلر ایرانیلر بلوچستانیلر هپ بو عرق دندر .

عرق اصفره منسوب اولان اقوام ، مونقوللر ، سانجولر چینلو و آناملو و قورولی و سامونالیلرله تیت و ژاپون و سیبریا و طونقوس اهالیسی و سائر طوائفدن عبارتدر . تاتار قومی غرب و شمال و جنوب اراضیسنده ساکن اولوب ترک و مغول عرقدن حاصل اولمشر .

قامبوجیلر ایله سیامیلر و بیرمانیلر هند عرقیه عرق اصفر یبندده بر عرق متوسطدر . هندک جنوب جهتده مستقل بر عرق اولان دراویدا نسلی دخی قفقاس و موغول عرقلری

یئینده بر عرقدر . بوحوالینک جنوب شرفیسنده ملزلره وسکاله
کورفزی آطه لرده عرق اسودن قیبله لره نصادف اولنور .
برعتیق اکثر یرلری وررایه کوره تمانی اشغال ایلیان
اقوامک کافه سنک منئی و عرق ابیضک همان مهد مسعدتی
بولنمله آسیا قطعه سی بر موقع مهم اشغال ایدر .
قفقاسیه اراضیسی همد جرمانی یاخود عرق ابیضک
مهد شهویدر .

اداره وادیان . — حکومت مستقله طرزنده اداره اولمان
بو محللرده اسلامیت غرب جهتی منور ایلیوب عیسوی و
اسرائیلیدن بر مقدار طائفه دخی شوراده بوراده متفرقاً
انتشار بولمشدر . فقط هندستان و قفقاسیا و ژاپون و سیبریا
حوالیسنده جمعیتلیجه در . اکثر اهلینک مذهبی چینده ظهور
ایدن و وحدانیت الهیه اعتقادی قبول ایلیان قوفوچیوس
مذهبیدر . چینده و ژاپونیا ده سالکلی بک چوقدر .

اسیاده پت پرستلک دخی جاری اولوب شرق و جنوب
اراضیسنده توسع ایتمشدر . بولردن براهان و جزئیجه فرقلری
بولنان بودا مذهبلری باشلوجه لیدر . بودا اعصار قدیمه دنبرو
متنوع تعدیلاته اوغرایوب شمдіکی بودا مذهبی دردنجی
بودا دنیلان و شاکیاموتی نامیله معروف بولنان رئیسک تلقین
ایلدیکی مذهبدر . بودا برشکلدر . ذاتی تب حوالیسنده واقع

(دالای لاما) نام ریٹسک شخصندہ تجسم اولیور . بو
مذہدن حاصل اولان شامانیزم عقائدی افکار فاسدہ ایلہ
مالامال اولوب شمال نواحیسنندہ و بعض یرلردہ رغبتہ مظهر
اولمشدر .

پارسی دنیلان آتش پرستلرہ کلنجه : بین الناس مجوسی
نامیلہ معنوندلر . ایران و خاصہ ہندستان اچرولریدہ تعمم
ایتمشدر . سینتو دنیلان مذہب ایسہ ژاپونیادہ منتشردر .
بودامذہبنک همان عینی کیدر .

لسان : آسیادہ عربجہ کورجیجہ و روسیجہ و ترکان
وغریز دنیلان شعبہلری احتوا ایلان ترکجہ و افغان لسانی
دخی تولید ایتمش اولان فارسیجہ متداول السنندن اولدقلری
کبی هند و اوردو لسانلری ترکیب ایلان ہندجہ و پالی مقدس
لسانی و ژاپونجہ و چینجہ و مونقول و سیام و مالز و مانچو و آننام
و قامپوج و تبت لسانلری قطعات مختلفہدہ تداول ایدر .

— ❦ — احوال سیاسیه ❦ —

— ۱ —

روسیه - منطقی

— ۱ —

آسیای روسی وسطی روسیه و مانچوریا

روسیه حکومتك وسطی آسیا - تحصيل ایلدیکي ملك جدیديله برابر كافه اراضیمی و مالکانه لری شمال جهتی اشغال ایلمکده و حدودینی شمالده بحر منجمد شمالی و شرقده آمریقان تفریق ایلیان هر يك بوغازی و هر يك دکزیه بحر محیط کبیر و اوقوجقه و تانارستان کورفلری و جنوبنده چین ایمپراطوراهی و ترکستان ممالکی و غریده آرال دکزی و اورال طاغلی و اورال نهری تحدید ایلر .

شرقدن غریه طوغری ۶۷۵۰ کیلو مترو طولی و شمالدن جنوبه طوغری ۳۲۰۰ کیلو مترو عرضی حاوی اولوب مساحه سطحیه سی ۱۶,۸۰۰,۰۰۰ کیلو مترو مربعیدر . سکنه سی یدی سکنر ملیون نسبتنده تخمین اولمقده در .

بحر منجمد شمالی سیبری انک الک کیرینتیلی ساحلیدر ؛ و بر جوق کورفلری احداث ایلمشدر . ازان جمله اولنه ی شبه جزیره سنک ایکی طرفلرنده بولسان اوبی کورفلری و بحر قارا

وہنی سی کورفری وایمیر رویلہ مہی اولان وایمیر شہ حر رہی سی
وہو حواردہ رعیتیک ایلرولیان اقسام شمالیہ سد شمال شرقی
رونی، مشہور لیدر . آطہ لیدن حالی عن السكان لافوف
آطہ سی مستحاثیلہ [۱] شہریاندر . ۱۸۶۷ مارمحدہ واول
عصر دہ روس سیاحیدن ری حاندن کشف اہل ان وورراٹل
اٹہ سی فیل مستحاثہ لرلہ سامدر .

سیریانک اراضی شرقیہ سی بحر محط کیرہ ساحل اولوب
رجوق شہ حر رہی وکورفرلی احتوا ایلر . بولردن
قامچاقا شہ حر رہی پک شمالی ریارم آطہ اولوب لابوتقا
روییلہ مہی اولور و ساحتدن راستطالہ سی طن اولسان
قوریل آطہ لری کورلور اوووجہ دگری نوحرائر قرسدہ
سیریانک انچرولرسہ ودر ایلرولر . فوردل آطہ لری ژاپویا
حکومتی تصرفدہ در . اوووجہ دگریسک حوب عریسہ دہ
روقت چیلو وژاپوئیلرک اداره سندہ بوان سحالیں آطہ سی
روسیہ مستملکاسددر . دیگر طرفدن قامچاقانک شرق
طرفدہ ہماملری اولان سیاحیک محل وفانلری بولمعلہ مشہور
اولان ناقر وہرنک آطہ لری کاسددرکہ رار ایلر ورسدہ سیریانک

[۱] مسحاثان . مسحاثہ ک جمعدر . مسحاثہ یوزسکر حہ سہ اول بعض

حیوانات ملعلہ ک یردہ طوبو صافلاش اولان حہ ملریہ تسمہ اوارہ .

منتهای شرقیسمده واقع شرق برونی ، هرېك بوعازېك جاب
یساری تشکیل و آمریقای سیریادن هریق ایلر .

طاعلر . — روسیهك نظر فربب اولان طاعلری ، اكثریا
حدود ههتلرنده كاشدر . تهكم اورال سلسله حسیمه سی اوروپا
ایله آسیا بینده و آلتای جبالی و سلسل دیلان سمائی طاعلر
و آلابو و طانی اوولان ، و سایان و قاستای و کیخا حمالی حدود
جنوبیه سی تشکیل اتمكده در . اراضی مكریه سیده یاب لونوی
و ستاوی طاعلری سیریاك شرقده منتهی اولورلر .

قامچاقتا شبه حریره سیده برباشدن دیگر ناشه قدر بر سلسله
صغیره تسلسل ایدر و ستون مرفع نقصلری و ذروه و تلالی
آثار وولقانیه اراه ایلر . اك مسهور و ووقانی کیلیوچف یار
طاغیدر [۱]. بوقطعه ده آرال دكزیله بحر حزر یسده واقع
« اوست اور » نام صحرا لطافت اقلیمه مشهوردر .

میاه . — مملكتك انهار عظیمه سی شمال ورسائی تشکیل
ایدن بحر منجمد سمالی به التحاق ایدر . اوبی یاخود اوب هری ،
غربنده اولان واسع و عمیق نه رلرددر . ایریج هرېكه —
طوبول و ایچیم ایرمقلرندن حاصل اولمشدر — نوه ره الضمام
ایلدیكندن جریانای تسریع و میاهی تزید ایلمشدر . جریانای
استقامتجه برچوق بطاقلقلره او عرادقندن و متعدد یرلرده

[۱] (۵۰۰۰) مترو ارتفاعده در .

شالالہ وچاغلہ۔ انلر تولید ایلدکدن صکزہ ۳۰۰۰ کیلو مترواک میدان سیرینی کال و او بی کور فزبنہ انصباب ایلدختامہ ایرشدریر . انهار حسیمه دن ینسی نہری ایسه (تانی اوولا) طانلرندن نبعان ایدرک ۳۲۰۰ کیلو مترواک برمسافہ ایلہ سیریاک وسطی اراضیسنی اسقا ایدر . ویا یقال کولدن منشعب آنغارا و عایا طونقو سکا نہر لرینی آلیر . ننبل نہر نامیلہ معروف اولان لہا نہری بطائت جریاندن ناشی اکثریا منقطع و بعضاً منجمد بر حالده در . منبعی بایقال کولنک شمال شرقیسنده اولوب جریانک امتداد ایلدیکی اراضی ۴۰۰۰ کیلو مترواک برمسافہ واقعدر .

بحر منجمده منسوب اولان سائر نہر لرہ کلنجہ : اہمیتجہ مارالذکر اہاردن دون اولان شرقی قولیا و آدیجرکا دیلان غربی قولیا نہر لرینی بہرنک دکرینہ ماحق اولان « آدایار » ایرمغنی حاویدر .

ینسی نہری حوضہسنده (۲۰۰۰) کیلو مترواک برمسافہنی اشغال ایدن یاہال دولی سیریاک اک بیوک کولیدر .

بحر حزر سطح مائلی انہاری ، اورال نہریلہ غیر فز ممالکنی طولاشان آمیا نہریدر . زمان قدیمده لاقرارنس نامیلہ معروف اولان سیر و یاسیحون نہری آرال دکرینہ وایسی کول وایلی کولارینہ ارتباطی بولنان (بالقاج) کولنہده چونہری جریان ایدر .

آمور و یاخود آرعون لسمیه اولساں هر مشهور چین
 الکاسدن کلوت ر مدب روسه ایله چین حدودی لعین
 ایلدکن صکره سبریا اراضیسه داخل اولور . وصولدن شیلعا
 وصاعدن شالعا کواہ متصل اولان اوسسوری هرلری آور .
 ژئوگرافیای طمی . — سیریانک مطره سی موخش
 وعمومیتله مرارت بخشد . متعدد واسع هرلر ، واسانلرک
 آباق آسمدقلری محق اولان اورمالردن و طالب هرت
 واستکرام بولان نطافلمردن کدران ایدوب ر قسم سپتلمده
 کوچک کوللر احداث ایلر وسکوب نارینه یی احلال ایتمکسرن
 اراضیء محمده وحوالیء صاییه یی [۱] کچر ، موسم شسا
 بورالرده حدراوله حق مواسمددر . شدت ودهشتله حواناه
 واسای نشره سوی سکرحه خسارات اتقاع ایدر ، وصفور ،
 اون ماه قدر امداد ایلر . موسم صیف ایسه فصه در . فقط
 عایله صیجای اولور .

سابات مدت فصیره ده ، سرعته یتشور ، بیور . فوق العاده
 قوهء اساییه مالک اولان اراضی بواجیء حمویه سمده در .
 روسیه حکومتک استیلاء یدلصروه کچان الکالردن ترکستان ،
 لطافت مطره وتنوع دوق وحسبات ملاحظه سیله مهم

مستملک اندر . سیربا قطعہ سنک حائر اولدینی اهمیت بعض معادنک و ازجمله التون و کموش و تیمور و باقر و معدن کوریلہ غرافیت و کهربا و لاجورد و یافوت و عقیق و جبلہ قوم معدنلرینک مبذولیتندن و قاقم و سمور و زرداوہ و بیاض رنگدہ شمالہ مخصوص اوزون توبلی آبولر کبی حیوانلرینک کثرتندن منبعت اولمقدہ در . حیوانات مذکورہ کورکاری کرک ظرافت و کرک صغوقدن محافظہ و صیانت امرندہ غایتلہ رغبتلو اشیادن اولدیغندن تجارتدہ قیمتداردر . مستحانات و نوادر مخلوقات کثرتلہ بولنور . خاصہٴ فیل . مستحائلری بعضات و دریلری ایلہ اللہ ایدلمشدرکہ غرائبدن عد اولنسه شایادر . واسطہٴ نقلیہٴ صحیحہدن اولدیغی اولجہ ذکر ایلدیکمز رنار ، کول و یا طوپراق و نهر دیمکسزین اراضی منجمدہ اوزرنندہ سرعتلہ قزاقلری چکر . ارباب ثروت بولنردن برر دانہ سنی حیوانات سائرہ . مقامندہ ایدنیورلر . حتی اوروپای روسی جنوبلرینہ قدر نقل ایلہ استخدام اواندینی کوریلور .

تقسیمات اداره . — آسیای روسی ذکر سی سبق ابتدکی اوزرہ سیربا ترکستان و مانچوری قطعہ لریلہ چونغاری اراضی سنک روسیہ عائذ قسمنی احتوا ایلر . روسیایہ عائذ اولان مانچوری قطعہ سنندہ طوبولسق ، و طومسق سیمپلاتنسق و یہنی سہیق و ایرقوجق و یاقوجق و ترانس یا قال یعنی ماورای و یا قال و امور

واراضى بھرىه دواړى موجوددر . ترکستان وچونغاريا اراضىسى دخى قرغيز يعنى توراځاى وآق مولنسق متصرفلقرينى و ترکستان ولايتى وماوراء قفقاس يعنى ترانس قفقاس متصرفلقرينى شاملدر .

عربى سىبريا و ترکستان وچونغاريا : اورال، طماغلى جوارنده واقع پهرم واورنبورخ اداره لرى سىبيريانك منتهى غربيى اقسامدن اولوب بونلردن پهرم حكومتى داختمده آلتون ونحاس وتيمور معدنلريله مشهور اولان لاکه ترينبورخ وبهره زوف بلده لرى وپنايريله طانامش اولان ايريت شهرى ملحققات معروفه سندندر . طوپولسقى ولايتى : مرکزى ايريج نهريله طوبول نهرينك محل اجتماعلرنده واقع طوپولسقى شهريد . ايريج و طوبول هرلريىك بوجهتمده كى بجرالرى غايت آلچق اراضيدن مركب اولديغندن فيضان موسملرنده بو صحرای منحنط صولرالتنده قالير . بلاد شماليه دن اك مرتفع نقطه ده اولان بره زوف نام قصبه اوبى هرى اوزرنده كائن اولوب ولايتك اجزای متممه سندندر . [۱] طومسقى ولايتى : مرکزى ۳۷ بيك نفوسى حاوى ظريف ومنظره سى غايت فرحناك اولان

[۱] بو پرده زوف شهرى ديكر پونامله تسميه اولنان شهرىك غيرى بر قصبه در .

طومسق بلده سیدر . آلتون و کمونس معدنلرینه مالک اولان
قولیوان و بارناول شهرلری متمماتندندر .
اومسق ولایتی : جنوب نواحیسنی احتوا ایلرکه غریغ
قبائلنک باشلوجه جولانکاهیدر .

ترکستان ایالتی : مرکزی ۱۲۱ ییک نفوسی حاوی اولان
طاشکند شهریدر . قوجان و سمرقند بلدهلری بلاد معروفه -
سندندر . قدیمآ ترکستان خانلرینک مقر ادارهسی ایکن روسیه
ممالکی عدادینه داخل اولان خوقند شهری فرغانا متصرفلغی
اراضیسینده در . ۱۸۸۴ سنه سنده بوجوارده واقع مروو
خانلغی روسیهیه الحاق اولنمشدر . کذلک ترکمانلرک قدیم
قرارگاهلری اولان والیوم ماورای حزر ایالتی تسمیه اولسان
نواحی ۱۸۸۰ سنه سنده ضبط ایدلمش وقفقاس والیسی اداره سنه
حواله اولنمشدر .

— ۲ —

« مانچوریا و شرقی روسیه ویکی مستعمره »

ینیسه‌ی نه‌ری حوضه‌سنی احاطه ایدن بوقطعه داخلنده
اول باول مرکزی قراسنو یارسق بلدهسی اولان ینیسه ایسق
ولایتنه تصادف اولور . ملحقات ولایتدن ینیسه ایسق قصبه‌سی
غایتله مشهوردر . بوندن صکره ایرقوجقه ایالتی کلورکه سبیریانک

جنوب اراضيسنده کائندر . ايرقوچق بلدهسى مرکز اداره .
سيدر . جوارنده اولان ماوراء بايقال وياترانس بايقال ولايتىك
مرکز حکومتى چيتيا بلده سيدر . بلاد مشهوره سندن نرجينيسقه
قصبهسى کموش وقورشون معدنلرله بنامدر .

چین ایمبراطور لغیلہ روسیہ بپندہ مرکز مراسلات اولان
کیاختہ بلده سی چینک مایما چین قصبہ سی مقابلندہ کائن اقسام
ولاستددر .

منهای شرقی ولایتی یا قوچقه ایالتی تشکیل ایدر . اقلیمی
هر زمان صغوقدر ولنا هری حوضه سنی اشغال ایلر . یا قوچقه
بلده سی مرکز ولایتدر . بر عتیقك اك بوكسك و متطاول
اراضی مسكونه سندن « اوستیه اولولسکوی » بلده سی بلاد
معروفه ددر .

سحالين آطهسى : روسلر بو آطه يي چينلور دن استرقاق ايلمىشلر در. استحكامات عديده ايله مستحكمدر. مركز اداره ، آمو ر نهر ي منصبى مقابلنده واقع (نيقولايوفسكى) قصبه سيدر . او قوچقه ولايتى : بو ولايت او قوچقه دكزينه ساحل اولدينى ملابسه سيله او قوچقه ولايتى نامى آلمىشدر . اراضى واسعه وميادن مشهوره سى موقعنه نظراً معدود دكلدر . مركز اداره بيوك پترو لياننده كاشن اولوب روسيه مك بحر محيط كيبرده سفن حربيه وتجار يه سنك مركز و قرار كاھى بولنان ولاد بوستوق

سهریدر . تجارت عمومی سی جهنیلہ کمرک وارداتی اہمیتی
بریکون تشکیل ایدر .

اووقوجہ ولایتنک براز یوقاروسندہ ایالات بحریہ ویاخودساحلیہ
امتداد ایلرکہ مرکزی قابارورسقی بلده سیدر .

شرقی روسیہ سکنہ سی : اسیادہ شرقی روسیہ نک سکنہ سی
مختلف الاجناس ایسده همان اکثریسی مغول و ترک و تاتار
قبائلندن منشعب اولمشدر . قالموق دنیلان طائفہ ترک و موغول
عرقلریک اختلاطندن نولد ایتمش وقومشولری اولان (باش
کیرش) طائفہ سی بنیہ وتشکلات صحیحہ لرلیہ بنام بولنمشدر .
بایقال کولی کنارندہ طونغوز وبوریات و اووقوجہ دکزی
ساحلندہ طونغوز عرقدن متفرع لاموتلر و آمو نهری
ساحلرندہ مانغور دنیلان قبیله لر ساکن اولدینی کبی مانچو
و آتوری و مغوللر چیندن الدہ ایدلمش اولان اراضی جدیدہ
اقامت ایدیورلر . آینو دنیلان نسل افرادی مختصراً سخالین
اطہ سی ویا قوت دنیلان طائفہ لہا نهری سواحانی اشغال ایدرلر .
غیرغیرلرہ کلنجه : بونلر برطاقم کوچہ طائفہ لردن عبارتدرکہ
غربی سیریادہ وجنوب طرفلرندہ سیاحت ایدرلر . اصل اسملری
قزاقدر . قزاقلر اوچ طائفہ ایریلورلر . سیوک شرقده وقوم
متوسط اورته اراضیدہ واقوام صغیرہ سی جنوبندہ در . افراد
قبائل مذکورہ حدیدالمزاج وخشین خونخوار کیمہ سہ لدر .

قادیسری قوت بنیہ جہ رجالہ تقدم ایتدکن ماعدا ارککاریلہ
برابر حرب و وغایہ عزیمت ایدر . اشغال ایتدکلری
اراضیدہ ثروت و سامانلری تشکیل ایدن برنجہ حیوانات بسلور .
رغبت ایتدکلری مایع ، قومیس دنیلاں و قسراق سودینک
اولہ قاریشدرلمسندن ترکب ایدن مادہ در . ترکستان قطعہ سنده
بوشجاعت و بومنازلہ پرو شیب اولان رچوق اورک و ترکان
قبائلی ساکی اولور .

اورال طاعنری یا بالارنندہ فینوا دنیلاں عرقہ منسوب
(و وغول) طائفہ سی اقامت ایتدکنہ در . مهارت جندیانلری
معرفت جست جالا کیلری بلند شهرتدر . بونلردن ماعدا
بالقجیاققلہ لعیش ایدن (اوستاق) قبیله سی اونی ہری سواحلتندہ
و ساموئید قومی شمال عربیدہ ، وقامچاتقا طائفہ سی قامچانقا
شبہ جزیرہ سندنہ ، و چوختی لسمبہ اولان قبیله سیریانک منہای
شرقیسندنہ اتحاد مکان اتمشلدردر . چوچیبی طائفہ سی شجاعت
و مهارت جندیانہ ایلہ معروف اولدملری کی دن ، لان حیواناتدن
برچوق سوریلرہ مالکدرلر .

ادارۃ بلاد ، مذہب ، مناسبات تجاریہ : شہرلر حدوددہ
و کرکسہ داخاندہ قلاع و یاخود استحکامات جدیدہ ایلہ مستحکم
ود خللری قزاق دنیلان عساکر ایلہ محفوظ و مستأمندر .
اھالی قسماً بودا و سایانیرم و قسماً روم اور بودوقس و آتش

پرست مذهبہ سالک ایسہ لردہ دین محمدی بہ تابع اولان افراد
بک چوقدر .

سبیریا داخلندہ یابلان شہمندوفرلر ویاخود شوسہ لر
واسطہ سیلہ روسیہ حکومتی کیاختا بلدہ سندن چین ایمپراطور لغنہ
نفوذ تجاری و سیاسی سنی توفیر ایلمش و بونکلہ برابر ژایونیا
و مجتمعه آمریکا حکومتلریلہ معاملاتنی محافظہ ایلمشدر .
سیریان اوروپای روسیہ کذلک مراسلات و مناقلات تزیاید
ایلمش ، و کورک و جلود و جای و بورس لن کبی مواد خسیسہ
و الماس کبی مواد ذیقیمہ تجارت کوندر لملکہ بولنمشدر .

معاملات تجاریہ رن نام کیکلردن بشقہ بومنطقہ یہ مخصوص
کوپکلر و حیواناتلہ دہ وقوع بولور . [۱] مخبرات تلغرافیہ
استاسیونلری توسیع اولنمقدہ ایسہدہ پوستہ جہتی اہمیت
سابقہ سنی محافظہ ایلمش و حتی یقینلردہ رن کیکلری ایلہ سوق
اولنور بر پوستہ طریق ایشد لملکہ باشلانمشدر . وسائط بحریہ سی
قرہ جہتک وسائط فائقدر . اوبی کورفری قیش یاز کونلرنندہ
برجوق کیلرہ مجمع حالی آلیر . وسائط نہریہ یہ کلنجہ : سیاح

[۱] کیاختا قریبہ دکن بر شہمندوفر یولی تمیدی تصور اولندیفندن .
غربی سبیریا جہتندن اولدجہ اہمیتلی بر مسافہ دہ عملیاتنی ایلرولدمشدر .
ظن اولنور کہ تجارت عمومیہ یہ بر مدت صکرہ شہندوفر طریق کشاد
اولنہ جقدر .

مشهور نور دانسکیول دینسی نهری منبندن منصبه قدر سیاحت
وتدقیق ایدرک سیروسفره قابلیت ابات ایلمش اولدیغندن عصر
اخیرده اوروپا جهتلرله وقوعبولان مناسبات تجاریه ایچون نهر
طریق دها کسدرمه وفائده لی کورلمکده در .

برقاج دولتک تارینه توفیقاً روسیه حکومتی چین حکومتندن
بامقاوله و ۹۹ سنه مدتله «پورآرتور» موقعی استیجار
ایلمشدر . الیوم روسیه دولتی بولیمانی تحکم ایدیور .

— ۳ —

غربی آسیای روس و ماوراء قفقاس

منظره طبیعی و احوال پولتیقیه : ماورای قفقاس یعنی ترانس
قفقاس الکاسی قفقاس طاغلرینک اونه سنده واقع اولوب بحر حزر
وبحر سیاه ییننده منحصرقلان اراضی دیمکدر . قفقاس لغتی بوز
وقارایی معناسنده ایسه ده کیسوی منجمد مفهومنه دخی مطابقتی
واردر . حدودی شمالده اوروپای روسیه و جنوبده آراکس نهری
وآارات طاغیله آسیای عثمانی وایرانه اتصال کسب ایدر . شرقدن
ضربه قدر طولی (۱۱۵۰) کیلو مترو شمالدن جنوبه طوغری
عرضی ، (۳۰۰) کیلو مترو اولوب مساحه سطحیه سی
۳،۶۹۳،۰۰۰ کیلو مترو مربی و سکنه موجوده سی
نفوسدن عبارتدر . التمش ایکنجی درجه شمالیده بولنسی

حیثیتہ مزاج هوا معتدل ولطف و اراضی قوتلی و منبتدر .
 بر چوق اووہ و اووہ جقلری محتوی اولان ماورای قفقاس
 داخلندہ بادم و اوزوم زیتون شفتالو قیسی ، انجیر و قیزجلیق
 کبی میوہ لر و یاسمین و لیلای کبی نباتات خوش بوی کثر تہ
 نشو و نما بولور . ماورای قفقاسک آزاق دکنزدہ یکی قلعہ
 و بحر حزرده آنچہ رون نامندہ ایک شہ جزیرہ سی واردر کہ
 منظرہ لری علویتیدر . قفقاس سلسلہ سی اوزرندہ موجود
 البرز (۵۶۶۰ متر) و قازبق (۵۰۴۳ متر) طاغلری ذروہ لری
 آروجه شایان ذکر در . بو سلسلہ ک کذرکاهلری معدود در .
 اک شہوری واریہل یاخود قفقاس دخی تسمیہ اولنان کچبددر .
 انہارینہ کلنجہ : آراقسا نہرینک صولرینی بحر حزرہ اجرا
 ایدن قوزا و بحر سیاہہ منصب اولان ریونہ و یاخود نام عتیقلہ
 قاس نہری معروف اولان انہارنددر . جنوبدہ آراقسا نہری
 قربندہ سیوان و یاخود ساوواجہ اسمندہ بردہ کول مشاہدہ
 اولنور .

تقسیمات ادارہ : ماورای قفقاس سکز ادارہ بی یعنی
 نفلیس ، قوتایس ، باکو ، ایلزابتول واریوان و قارص ، زاقطانی
 ولایتلری و بحر سیاہہ ساحلندہ واقع کورجستانی وایمرہ تی
 وغوری و منجیرہ لی حوالیسنی تشکیل ایدن اراضی بی جامعدر .
 نفلیس ، ماوراء قفقاسک اک اہمیتلی بلدہ سی و ولایت

مرکزیدر. قورا نام بلده متجاور سی تجارتگاهدر. کنجه ویاخود الزاببول وریون نهری اوزرنده کائن قونایس ومنصب نهرده واقع بوتی و آراقس نهریله سیواکولی یئنده مستقر اریوان یاخود روان و دنیاك الك اسکی بلده لرندن اولان نحجوان وکمری ویاخود الکساندرپول و آبخورون شبه جزیره سی اوزرنده کائن باکو شهرلری بلاد مشهوره دندر . باکو بر زمان بحر حزره دخی تسمیه اولنور ایدی . حتی تاریخده باکو دکزی نامیله ذکر اولندیغی مسبو قدر . بو کون باکو، غاز یعنی پترول معادنیه مشهوردر . بحر سیاه ساحلنده بو اقلیم باطوم نامنده مستحکم وکوزل بر ریختم الله قوشادلس برلیمانه مالک اولدیغی کبی حدود جنوبیه سنده قارص واردهان مواقع مستحکمه سنه مالکدر .

سکنه : اهالی اجناس مختلفه دن مرکبدر. چهره و سیاده مشابهتلی ایجاباتیه قبائل مذکورنک مشهوری و عرق ایضک مولدی کورجیلرله چرکسلردر . بوندنبشقه طاغستانلیر و ابازه و ترک و انار قبائلی و سنی المذهب ایرانی طوائف بولنور . قبائل مذکوره میاننده شقاوتله اوقاتکذار برچوق کسه لر واردر . هله لژی اطلاق اولنان طائفه عمومیتله بوسنعتده درلر . سکنه موجوده نک دینی اکثریت اوزره دین مبین محمدی اولوب روم وارمنی مذاهی سالکلریده جمعیلیجه در .

تلغراف وشمندوفر : ماورای قفقاسده اسیا ایلہ اوروپائی
 الصاق ایلان بر تلغراف خطی ، وبا کودن تفلیسه ، وباطومه
 وتفلیسدن طایقان قربنه دکین بر تیمور یولی موجوددر . اشبو
 تیمور یولنسک باکو جهتسدن ایرانک مرکز حکومتی اولان
 طہرہ قدر تمیدی تصور اولنمشدر .

—❦— ایران ❦—

ایران و یاخود عجمستان ؛ اسیانك شرقدن بدأ ایدوب
شمالده بحر حزر و جنوبده بصره کورفری و عمان دکزی
شرقاً بلوچستان و افغانستان و شمال شرقیده ترکستان و شمال
غربیده ماوراء قفقاسی اراضیسیله محدوددر .

طولاً یعنی شمال غربیدن جنوب شرقیه طوغری ۲۰۰۰
کیلو مترو و عرضاً ۱۱۰۰ کیلو مترو مسافیهی و عموماً مساحه
سطحیهسی ۱,۶۴۵,۰۰۰ کیلو مترو مربغی و سکنه موجودهسی
۸ الی ۱۰ میلیون نفوسی احتوا ایلر. عرض معتدل ۳۵ درجه
شمالیده واقعدر .

جنوباً حدودی تشکیل ایدن بصره کورفرینك مدخلی
هرمز نام بوغاز ایله منحصردر و ایکی مهم اطه ساحلله
تریین ایدر . بریسی هرمز و دیگری کشم اطه سیدر . اطراف
وا کنافده برنجی اطه لردها موجوددر که جملهسی انجو صیدکاهی
و یا تجارتکاهیدر لر . ایرانك اقالیم لطیفهسی و سطلریدر . فقط
صیجاقلر بعضاً حکمنی شدتله اجرا ایدر و جنوبه مخصوص
اولان سام نام روزکارلری دخی بعض مرتبه راحتسزلنی
تولید ایلر .

شمال و شمال غربی جهت‌لری اقالیم جئیده‌دندر . بحر حزر ساحلی ایسه غایت منبت اراضی ایله محاطدر . شرق جهتده شوره زار و عظیم بر صحرا امتداد ایدیور .

ایران ، اراضیجه ثروت طبیعی و ارضیه‌نک غایت زنکین بر مملکتیدر . اینجیر نار و طود و زردالی و بادم و شفتالو و اریک کبی میوه‌لری ، اوزوم و بغدادی و برنج و شکر قامشی و غمخراتی کبی محصولاتی باشلوجه ثروتلدندر .

ایرانده اربابی عئیده غایتله مرغوب و قیمتدار بارگیرلر و نقلیاتده مستخدم دیوله‌لر هر جهتده بسلنور . کرک اشبو دیوله‌لرک توپلرندن و کرک نفتیک و بوک کچیلرینک حلودندن صنایعده رواجلی اتمعه و اقشه حاصل ایدیلور . طوز و نفت و باقر و عقیق و فیروزه و دکز کوپکی معدنیاتی زنکین و مبدولدر .

تقسیمات طبیعییه : ایران باشلوجه اوچ قطعه‌یه آریلور . الکیوکی شرقده واقع اولوب قسم غربیسی واسع براووه ایله محاطدر بو اووه ایران یایلاسی نامیله مشهوردر . ایران یایلاسی شمالده خراسان طاغلریله و البرز سلسله‌سیله و غربده حدود عثمانیه‌ده الوند طاغلریله محدوددر . بو طاغلرک ال مرتفع نقطه‌سی البرز طاغلریله واقع دماوند نام ذروه‌در که (۵۶۲۸) مترو ارتفاعندهدر .

ایکنجی منطقه بحر حزر سطح مائلی تشکیل ایلیان اراضی

واوچنچی منطقه بصره کور فزیله هرمن بوغازینه و عمان دکزینه ساحل اولان قطاندیر . بیوک یایلاک دره و چایلی قومسالار ایچنده برمدت جریان ایتدکن صکره غائب اولور . بو نهرلرک الکمنهوری زانیسدل رود نهریدر . امشالی وجهله صحرای شوره زارده جریان ایلر . اولجه آراقس نامیله معروف اولان (بندامیر) نهری کیغه کولنه منصب اولور . شمال غریبده ایراک الک بیوک کولی اولان ارمیه کولی یوز اوتوز کیلومترو مربعمسده اولوب صولری طوزلی و حیوانات بحریه تعیشنه مانعدر . شرقده واقع هامون کولنه هلماند نهری آقار .

بجر حزر ساحلده قیزیل اوزن و ماورای قفقاسده حدودی قسماً تشکیل و سرعتله جریان ایلیان آراقس و یاخود آراس نهرلری سطح مائلنک الک مشهور اهارای اولدینی کبی جنوب سطح مائلنده شط العربک برقولی اولان کرکاخ و بصره کور فزینه جریان ایدن قورون و یاخود قارون نهرلری دخی معروفدر .

احوال سیاسیة

ایران الکاسی اون اوچ ادارهیه تقسیم اولنمشدر . اوچی شمالده و بجر حزر ساحلده استرآباد مازینداران و غلیان ایالتلری نامیله مسمادر .

استر آباد ایالتنک مرکزی استرآباد شهریدر (۱۵۰۰۰)

نفوسی شاملدر . مازینداران ایالتنک مرکز اداره سی ساری
 شهریدر . (نفوسی ۳۰ بیک) . فقط بو ایالتنک تجارت و معارف نقطه
 نظریدن . متری عد اولنان بلده سی (باز فروش) شهریدر که
 بحر حزر ساحلنده اولوب مکاتب عدیده و متنوع ال ایشلرینه
 مخصوص دستکاهلر مالکدر . غلیان ایالتنک مرکز حکومتی
 حتی محل بر وادی ایچنده و ساحل حزرده مبنی رشت
 (۴۰ بیک نفوس) بلده سیدر .

ایالت مذکورهدن دردنجی اداره عراق عجم نامیله موسوم
 اولان ایالت مرکزیه در . بو قطعه مک غرب جهتی اراضی
 منتهی و شرق طرفی صحرای نی یایی احتوا ایلر . مرکز ولایتی
 البرز طاغلری فروعاتی جوارنده کائن (طهران) شهریدر .
 تقریباً ۲۲۰ بیک نفوسی جامع اولوب عجمستانک پای تختیدر .
 باشلوجه زینتی شاهه مخصوص اولان دائره در . طهرانک
 شرقنده دماوند اسمیه مشهور اولان طاع جوارنده واقع
 دو ماند بلده سی بلاد مشهورهدن اولوب شرق جنوبیسنده ری
 نام شهر کوریلور [۱] ری ، هارون الرشیدک مسقط رأسی
 اولمغله مشهور بولنان « رخس » بلده قدیمه سی محلنده بنا
 اولمشدر .

---

[۱] ری تفسیر کبیر صاحبی امام فخرالرازینک مسقط رأسی
 وشاه ایران دارانک محل وفاتی اولمغله مشهوردر [جغرافیای عمومی]

عراق عجمی الملتک سمت جنویسندہ اسکی پای تخت ایران اولان اصفهان بلده قدیمه سی بولنورکه . الحاله هذه اهميت وقدرت سابقه سنی غائب ایتش و سکته موجوده سی برملیون ایکن ۹۰ بیک نفوسه تنزل ایلمشدر . زینیات بلدیہ سنک باشلوجه لری عتیق سرایلر ، عباس چارشوسی وجسیم کوپریلردر . مبنی اولدینی محل واسع بر اووه ناظردر . جوارى منبت ومحصولداردر .

طهرانله اصفهان بیننده ، لطافت موقعیه سیله مشهور (کاشان) ومحل زیارت اعجام اولان (قوم) وطهرانک شمال جهتندہ بروقتلر مقر حکومت اولان قزوین بلده لری کائندر . قزوین ، ۴۰ بیک نفوس حاوی اولوب اقشه و معمولات نحاسیه ایله مشهوردر . آقبانان بلده قدیمه سی اوزرینه مبنی همدان وغریبه آتش پرستلرله مسکون اولان یزد بلده لری ماحقات عراقیه ددر .

عجمستانک قسم غریسندہ درت ایالت موجوددر . اولکیسی آذر بایجان ایالتیدر که اراضیسی طاعلق و مزاج اقلیمی بارد اولوب آثار دائمه سندن اکلاشلدیغنه کوره وولقانی و هروقت تزلزلات ارضیه معروضدر . مرکز ایالت «تبریز» تجارتکاهیدر [۲]

[۲] تبریز جنتمکان یاوز سلطان سلیم خان عصراقبالنده واخلاف کراملری دورلرنده برقاچ دفعه قبضه تصرفه النمشدر .

۱۸۰ بیک نفوسی محتوی وارمیه کولنک شمال شرقیسنده مستقردر . کول جوارنده اهمیت موقعیهسیله ممتاز اولان خوی بلدهسی مشاهده اولتور . [۱] ایکنجیسی کردستان ولایتیدرکه اراضیسی طاغلق ونواحیسنک اکثریسی کرد قبیلهلرینک جولانکاهیدر . کرمانشاه بلدهسی مرکز ادارهسی وسنه بلدهسی بلده مشهورهسیدر . اوچنجیسی خوزستان ولایتیدر . لورستان حدودده بحر حزر سواحلی اشغال ایلر . مرکز حکومتی « شوشتر » بلدهسی اولوب سوس بلده قدیمهسی خرابه لرینه قریبدر . بصره کورفرزنده عجمستانک مهم اسکلهسی و شط العرب ناظر اولمغله باشلوجه مخرجی اولان « محمره » ملحقات ایالتدندر . ایرانک طقوزنجی ادارهسی بصره کورفری ساحلنده متمدن فارسستان ایالتی اولوب قدیم فارسیلرک وطولایسیله ایرایلرک مهد شهودیدر . مرکز ادارهسی « شیراز » شهریدرکه منظرهسی غایت لطیف اولان براووه داخلنده کائن ومزاج اقلیمی هروقت ایچون معتدلدر . میوه لری مبدولدر . اوروپا لیلر لطافتدن کنایه اوله رق شیرازه دنیا جنتی و ایرانیلر فنون و علوم قرارکاهی

[۱] ایرانده مذهب مجوسی نشر ایلیان زردشت نام حکیمک مسقط رأسی اولان « ارمیه » وهلاکو عصرنده خواجه نصیر طوسی نیک تحقیقات رصدیهسیله معروف اولان ومداین قدیمه دن بولنان ایردیل ملحقات ایالتدندر . مشاهیر مفسریندن قاضی عبده بیضاوی تبریز مضائقندن بیضا اسمنده برقریه منسوبدر [جغرافیای عمومی]

ديرلر . واقعا دار العلم اطلاقه شايان اولان بوبلده حافظلر
وسعديلرك شرف انتسابلريله اوج اعتباره واصل اولمشدر .
تزلزلات ارضيه بلده وجوارلرنده بر آفت عد اولور .

فارسيلرك مقرر حكومتی اولمش بولنان واليوم چهل منار
تسميه قلنان «پرسه پوليس» خرابه لری شيرازك شمال شرقيسنده در .
اصطخر فارس تسميه اولنان ديكر عتيق خرابه ، وقيله حكومات
ايرانيه پای تختلرندن ايمش . اصطخر بلده سی ژده ئوغرافيوندن
ابواسحق اصطخري ايله نحو يوندن سيديويهك مملكتی ایدی . ايالك
اسكله سی آبو شهر ويا بندر نو شهر بلده سیدر . ساحلده كوريان
خاراق اطه سی مربوطاتنددر . ايرانك جنوب شرقيسنده اوج
ايات واردر . برنجیسی : کرمان اياتیدر كه بحر عمانه ساحلدر .
غومرو ويا خود بندر عباس شهری مقرر نجارتیدر . وقله
تجارت عظیمه مرکزی ایدی . اجزای اياتدن هرمن اطه سی
هرمن بوغازنده كائندر . هرمن شهری اون یدنجی عصر اوائلنه
طوغری نجارتله حائر شهرت بلده لردن ایدی . یقیننده واقع
كشم اطه سی دها منبتدر . کرمان ولایتنده تفتيك كچیلرندن
وديوه یونلرندن منسوجات تدارك اولندیگی كبی طبدیه اهمیتلی
عد اولنان بعض خلاصه لر وعطریات استحضار اولنور . مرکز
ولایت کرمان بلده سیدر .

ایکنجیسی : بلوچستان حدودی تفريق ایلان مالایزی

تورسہ کان ایالتیدر . مرکزی یامپور بلده سیدر .
 اوچنجیسی : كذلك بوحدوده کائن سہیستان ایالتیدر .
 مرکزی نصیر آباد شہریدر .

عجمستانك قسم شرقیسنده اراضی منتهی احتوا ایلان
 خراسان ولایتی ، اون اوچنجی اداره اولوب بتون ولایتلردن
 جسیم وواسعدر . یاقوت وفیروزہ کبی معدنری وخالی کبی
 منسوجاتی و حیوانات متنوعہ سیلہ ذکرہ شایاندر . مرکز ولایت
 امام رضا حضر تلرینک تربہ شریفہ سنی حاوی اولان مشہد
 بلده سیدر . مداین ایرانیہ ایچون بوبلده بلند آستان اطلاقہ
 شایان اولوب خواص وعوامک زیارتکاهیدر . شہنامہ صاحبی
 فردوسینک وخواجه نصیر طوسینک مسقط رأسی اولمقلہ
 مشہور اولان طوس بلده قدیمہ سی وفیروزہ طاشلریلہ مشار
 بالبنان اولان نیشابور بلده عتیقہ سی ، بواہالت ملحقاتنددر .

ادارہ ولسان . — ایران حکومتی بر حکومت مطلقہ
 اولوب مذهب رسمیمی شیعیت ولسان عمومیمی فارسیدر .
 ادارہ سی تحتندہ بولسان اقوام ایچندہ قبائل بدویہ ومستقلہ
 موجوددر . حکمداران ایرانہ شاہ عنوانی ویریلور . فارسی
 تکلم ایدن اہالی ، بعض یرلرندہ لسان عربہ وترکہ اشنادرلر .
 ازجملہ اذاریایچان سکانی ترکجہ بیلورلر .

وسائط مدنیہ : ایران ، مخابرات خصوصندہ قفقاسیا

و آسیای عثمانی تلغرافلریله اوروپا و قطعات سائریه التصاق
اید. هندستانه بندربوشیر خطی و بصره کورفزی قابلوسیله [۱]
مربوطدر . قفقاسیهده واقع با کودن طهرانه بر شمندوفر
خطی ایروولمکدهدر . فنون و معارفی و قوه عسکریه متظمهسی
درجه لازمدهده مترقی دکلدر .

[۱] قابلو : دکزک قعرندن اوزادیلان تلغراف خطیدر . بوتل
قاتوشودن و سائر صویه طیانقلو و نفوذینه مانع مرکباتدن معمول
بر طبقه ایله محفوظدر .

❦ افغانستان ❦

احوال طبیعیہ

حدود ومساحه : آسیا قطعہ سنک وسطندہ واقع اولسی
بایتہ ہیچ بر طرفی ساحله ملاقی اولیان افغانستان شمالاً
بخارا خانانی و ترکستان روسیله و شرقاً هندستان و جنوباً
بلوچستان و غرباً ایران اراضیسیله محدود اولوب شرقدن غربه
قدر طقوز یوز و شمالدن جنوبه طوغری ۶۰۰ کیلو مترو
مسافہی احتوا ایلر . مساحه سطحیسی ۶۸۰ بیگ کیلو مترو
مربعنه و نفوسی درت ملیون مربہسنه بالغ اولور . منطقه
معتدله ۳۳ مجی درجهیه اصابت ایدیور .

آریان و یاخود ایران یا یلاسنگ اک مرتفع و واسع اقسامندن
اولدینی جهتله شمالاً ۷۵۰۰ مترویه قدر ارتفاعی حائز اولان
سلسلهٔ جبال ایله و خاصهٔ هند و قوش طاغریله مشغولدر .
هند قوش طاغری آریان و یاخود ایران عرقنک مهد ظهوریدر .
شواهی هر زمان ایچون قارلیدر . شرق جهتده بلوچستان
حدودینی جبل سلیمان نام طاغرا احاطه ایلر .

غرب و شمال غربی نواحیسی بوادیٔ جسیمه و اراضیٔ
خالهدن عبارتدر . مشهور سیدستان صحراسی بوجهتده در . فقط

قطعات سائر سنك بغدادی ، و بموق و قمر من محصولاتیله میوه لری برکتیدر . خصوصاً کونکدن رچینه چوقلری استحضار اولنان و بوزه نامیله معروف بولنان برنوع قامیشك تجارتده رواجی زیاده در .

میاه ایکی قسمه آریلور . بریمی ایندوس نهری حوضه سنی دیگر ی ایران یابلاسی میاهنی احتوا ایلر . کابل نهری ایندوسه وایالت وسطیه انهارندن هلماند نهری دخی افغانستانی شرقدن غربه طوغری مرور ایتدکن صکره هامون کوانه ملحق اولور . هامون کولی عجمستان داخلنده مضر صحت برطاقم دره لرك صولرینی اخذ ایلمکده و موفی آریا بطاقلنی محلی اولق اوزره مظنون بولمقده در .

تقسیمات ملکیه

افغانستان الی اداره یه تقسم اولنمشدر . برنجیسی نفس افغانستان ویا کابلستان اداره سیدرکه اقسام سائر مدن دها وسعتلیجه اولوب مقر اداره سی کابل نهرینه ساحل اولان کابل شهریدر . کابل شهری عموم افغانستانک مقر حکومتی اولمغله دخی ممتازدر . میوه وحبوباتنك و فرتندن بحث اولور (نفوس ۶۰ بیك) . ملحقات ولایتدن منطقه بارده ده کائن غزنه شهری کابلک غرب جنوبیسنده کائن اولوب اصرای غزنویه ک مقر

حکومتی اولمغله مشهوردر . اقدججه مبائی عالیہ ونفیسہ ایله مزین ایمش .

کابلک غرب شمالیسندہ کوهی بابا اتکلرندہ واقع بامیان بلده واسعه سی جکیز خانک ید تخریباتندہ زبون اولان بلادنددر . درونندہ بعض آثار قدیمیه واشکال واصنامه تصادف اولنوز . وسطده افغانستاک اداره قدیمه سی زمانرندہ قرارگاه حکومت اتحاد اولنمش اولان قندهار شهری امارک درجه نایه ده معتبر شهرلرنددر . شرق جابندہ قرای ماجقه دن جلال آباد بلده سی خیبر کچیدی قربندہ اولسی وخیبر کچیدینک افغانستان وهندستان بینندہ معبر وکذراک بولنسی حیثیتله عصر مزده اهمیت کسب ایامشدر .

ایکنجی اداره : سیجیستان قطعہ سیدرکه کابلستاک جنوب غریبندہ بولوب هامون کولنک تأثیرات مضره سی التندہ در . هلماند نهری جوارى بدرجه یه قدر منبتدر . مرکز اداره سی بروقتاسیا نام بلده قدیمه اولدینی فرض اولسان دبکر جلال آباد شهریدر .

اوچنجی اداره : هرات درکه مرکزى هرات بلده سیدر . وقتيله اعتبار مخصوصه صاحب ومشتقل برحکومت ایدی . الیوم خالی وکل صوینی فابریقه لری مستخرجات نفیسه سی و تجارتيله معروفدر . شهر دائراً مادار برقلعه

درونده محصور در که ۵۰ بیک نفوسی استيعابه کافيدر . اطراف
و جوانبې صحارې مېته احاطه ايلر که حیوانات میوه ، و منسوجاته
دائر مواد اصلیه یی کترتله حاصل ایدر . حریر محصولی شایان
ستایشدر .

موقعاً لطافتی . اکا بدر یعنی معبر تجارت و مرکز اخذ و اعطا
عنوانی و رمش اولدیمی کبی اهمیت عسکریه سی ده خلیجه
کشاکشی موجب اولمش ایدی . هرات نواحیسنده خذار
قوميله ايماق طائفه سی اقامت ایدر لر .

دردیجی اداره : هندقوش سلسله سی سمالنده واقع قدیم
باقتری و یاخود بلخ شهریدر . نوسهر شرقک الک اسکی بلده لریدر .
میمنه و قولوم جوارنده کائدر .

بشنجی اداره قویدر و اتنجی اداره بدحشان اداره لریدر که
هر ریزی کندی ناميله مسمی برر بلده ده قرار بولمشدر .

اداره لسان و مدنیت : — افغانستان رأمیره تابع اولوب مذهب
رسمیله دین مبین محمدیدر . بعض جتهلرنده بدوی طوائف
اتحاد، مکان و مأوی ایلمشدر . از جمله طور ایلر عفت و شجاعت
و استعداد خنکاوریه مشتهدر . ترقیات عمومیه مک ، جزو
لاتجزاسنی نظردن دور طوتمیانی بو حکومت داخلی مؤسسات
عسکریه سنی روحه انتظام تزید ، و مدارس علمیه سنی توفیر ایدر که
اولدجه راه مستقیم ترفیه پای اندار اولمش و نوکون

حکومات مختلفه بینده بقاسی ایجابات سیاسییه ایله برابر قوه
 انتظامیه سی اثری اولدیفنه شبهه قالمامشدر . لسانلری ،
 بر نوع ترك لساننك مخرفیدر فقط اکثر اهلایسی فارسی
 وعربیده ید طولاً صاحبیدر . اقوام مختلفه مطیعہ سندن شمالده
 کائن قاقیری دنیلان طائفه ضالہ و ترك عرقندن اولمق اوزره
 شرقده موجود بعض اقوام حکومتہ قارشو آثار اطاعت
 کوسترمکله برابر مکلفاتی تأدیہ ایدر .

ترکستان غربی

احوال طبعیہ

ترکستان غربی بی ، ترکستان شرقی و روسیدن تفریق
ایتملیدر ، ترکستان غربی طوران قطعہ سیلہ مستقل تانارستانک
ادارہ لرندن بر قسمی احتوا ایلر . حدودی شمالہ ترکستان
روسی و شرقہ تین شان طاغریلہ ترکستان شرقی ، جنوبہ
ایران و افغانستان حکومتلی ، غربہ بحر حزرہ قدر واصل
اولان ترکستان روسی ایلہ محدوددر . ۛۛ درجہ عرض
شمالیدہ مزاج اقلیمی معتدلدر .

بوقطعنک روسیہ حکومتی طرفندن استیلا اولنان اراضیسی
بحر حزرہ ساحل اولوب قرہ بوغاز و بالقان کورفزیلہ نفت
اطہسنی شاملدر . آرال دکزی سواحلی کذلک ترکستان
روسی ادارہ سنہ داخل اولمشدر . آرال کولنک ساحللی
قومسال و برچوق اطہللہ معریندر .

ترکستانک غرب جنوبیسنده اراضی منبتہسی کثیر اولان
خوارزم ستمبری امتداد ایلرکہ محصولات متنوعہسی و مایعانی
برکتلیدر . یرالماسی و آرمود و کرازکی اقالیم معتدلہده نشوونما
بولان موادک کافہسی اورالردہ یتشیور . قوۃ نباتیہ ، ارضک

بعض محللرنده اودرجه ده در که خدایی نابت خضروات انسان
بویی بچر . التون و کموش معدنرله یاقوت و لاجورد طاشاری
کی معدنیاتی جنوب شرقی طاغلرنده ایشلدیلیمکده در .

میاہ جاریہ ایکی سطح ملائل اوزرنده در . بریسی آرال
دکزی حوضه سنی دیکری بحر حزر جوارینی اشغال ایلر .
آرال دکزینہ جریان ایدن انہارک اعظمی آمو یاخود جیحون
وسیحون نہرلریدر . جیحون نہرینک اقدبجہ بحر حزرہ جریان
ایلدیکی قدیم محل و مجراسندن اکلاشیلور . کوزل براووهینی
اروا واسقا ایلد کدن صکرہ برکولہ التحاق ایدن زرافشان
نہری بحر حزر منسوباتندن در .

احوال سیاسیہ

ترکستانک مواقع مهمہ ولطیفہ سندن برنجیسی : شرق
جنوبیدہ واقع بخارا خانلقی تشکیل ایلر مقرر اداره سی ۷۰
بیک نفوسی جامع اولان بخارا تجارتکاهیدر . روسیہ حکومتک
نفوذ سیاسی تحتندہ بولنور . بخارانک شرقندہ سوغود
اووہلری دروندہ تیمورلنک حکومتک مرجع و مقامی اولان
سمرقند بلده سی کاشدرکہ بوکون شومعمورہنک منظرہ بقایابی
حزن آوردر .

شرق جهتي ، پامير و بولور جبالني محيط اولور . بوطاغلر
جوارنده لاجورد طاشيله ياقوت طاشلري معادني كثر تيدر .
تركستانك جنوب غريبسند خوارزم منبت اووه سندده واقع
خيوه خانلني روسيه حمايه سندده بولنان خانلقلردن اولوب
مقر اداره سي جيحون نهرينك براياني اوزرنده مبنى خيوه
بلده سيدر . خيوه ليلر ايچنده اوزبك طائفه سي غايت محارب
وشجيع بر طائفه در . خدمت عسكر به ايله وظائف عموميه يي
اكمل وايضا ايدنلر بونلردر .

بحر حزر قربنده واقع اصل تركان فييله لري اكرتيا حيدودلني
اماج و صنعت اتحاد ايتش بولنان كوچبه قبائلدن عبارت اولمغله
برابر رمى حيوانات برچوغل ، مسلك و حرفتي اولمشدر .
تركمانلر كمدي ، و شهرى قسمي ، عاويل دنيلان كوچك قلوبه لرده
اقامت ايدرلر . تركستان غربي نك نفوس موجوده سي عموماً
۳ بچق مليون درجه سندده تخمين اولنمقده و سكنه اصليه سي
مغول و ترك نسلندن بولنمقده در . تاتار اقوامندن صاييلان بعض
طوائف بوكون عادتاً تركلشمشدر .

چینلور و چین ایمپراطورلغی

احوال طبیعه و تقسیمات ارضیه

حدود و مساحه ، محصولات و صنایع . — آسیانک قسم شرقیسی ۱۸ نجی درجه دن ۵۴ نجی درجه یه قدر عرض شمالیده و ۷۲ نجی درجه دن ۱۳۳ نجی درجه یه قدر طول شرقیده . احاطه ایدن الکا ، چین ایمپراطورلغی اراضیسیدر . حدودینی شرقده بحر محیط کیردن حاصل اولان ژاپون دکزیه بحر اصفر و بحر قوره و بحر چین تحدید ایدوب شمالده سیبریا وغربده ترکستان مستقل اداره لری و جنوبنده هندوغرنی و شرقی قطعہ لری تشکیل ایلر . حدودلرینک کافه سی جبال مرتفعه و شواہق عظیمه ایله تفریق اولنمشدر .

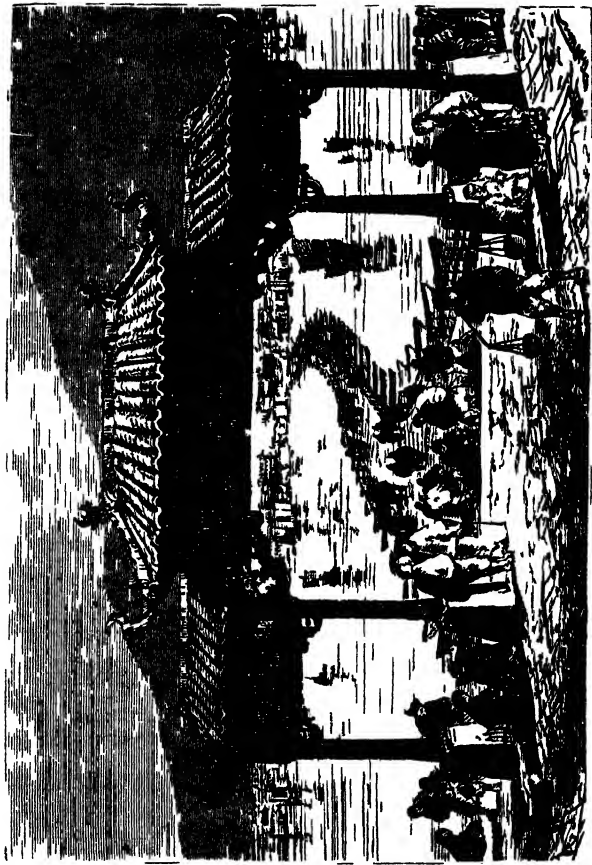
ایحارک صورت تحدیدی ، قطعانک اقسام سائرہ ارضیه یی صورت تفریق اعتباریله طبیعت ، بومملکتی هرجهتدن متین مانعہ لرله معارف ومدنیته سد و بند ایلمش و دروندنه نوظهور اولان معارف رهبرلرینک مساعیسی دخی اقلیمک مقتضاسندن اولان موانع طبیعیه ایله اوغراشهرق ثمره سز قالمشدر . چیناملر مملکتلرینه مختلف اسملر وریرلر . بعضاً چونغ کووه دیرلرکه وسطده کانن ایمپراطورلو دیمکدر و بعضاً چونغ نوا تسمیه

ایدرلر که وسطده واقع چیچک معناسنده در . وبمضادخی تیه
کیون اطلاق ایدرلر که سمائی حکومت دیمکدر . بوایمپراطورلق
حکومات موجوده نك روسیه دن صکره و سعتجه ایکنجیسی
واسیاده موجود اؤن ایکی قطعه و حکومت اراضیسی میانندن
درجه ثانیده واسع اولانیدر .

بحر ژاپوندن ترکستان حدودینه قدر طولی ۵۳۰۰ کیلو
مترو امتدادنده اولوب شمالدن جنوبه قدر عرض ۳۰۰۰ کیلو
مترودر . مساحتی سطحیه سی ۱۱ بچق میلیون کیلومترو مربعنه
بالغ اولوب نفوس موجوده سی ۴۰۰ میلیونه قریبدر .

شمال شرقیده بولسان و ژاپون دکزنده سخالین اطه سیله
ساحل ییننده دکزدن اوزون برقول تشکیل ایدن قسم بحر ،
تاتارستان مانشی یعنی قولى نامیله معروفدر . ژاپون دکزدن
برازدها ایلروده قوره یاریم اطه سنه قدر امتداد ایدرک قوره
بوغازیله بحر اصفره التصاق ایدر . بحر اصفره چینلیلر هوانغ
های تسمیه ایدیلر . بحر اصفردن ایکی کورفرز حاصل
اولمشدر . بریسی لیاؤتونغ دیکری بچیلی کورفرزیدر . بچیلی
کورفرزی مدخلنده شانغ تونغ یاریم اطه سی بوانور . بحر شرقی
دینلان بحر قوره چینلیلر میاسنده تونغ شای نامیله معروف
اولوب ژه ئوغرافيون وملاحان عندنده مائی دکزن نامیله شهرتیب
اولمشدر . بودکزله بحر محیط اره سننده لیوکیو یاخود ریوکیو

سہر اصغر یا حود ہوانغ ہو کو پریسی

جزائر مجتمعہ سی واقعدر۔ بحر چینہ کلنجہ : ہندچین اراضیسنی
ملاقا شبہ جزیرہ سنہ قدر احاطہ ایدر۔ بودکرہ چینیلر نان
ہای نامنی وریرلرکہ جنوبی دکر دیمکدر۔ برچوق اطہ جقلری
حاوی اولان فانتون لیانی ، بحرچیندن متفرع اولمشدر۔
جبال۔ — چین الکاسنک جہات اربعہ سنی مرتفع
یابلالر ترکیب ایدر۔

ارتفاعی برزمانلر مبالغہ ایله ذکر اولنان سلسلہلرک
کافہ سی شمال وغربندہ بولنوب بونلردن شمالہ قانتای ،
سایان ، وتانی اولا ، وآلتای سلسلہ جبالی وغربندہ سماوی
طاغلر ، وجنوب غربیدہ قرہ قوروم وجنوبدہ چینیلرک دنیاہ
اک مرتفع طاغ اولدیغنه قانع اولدقلری قوئن لون ویاخود
قاتی سی وشرقده کیغان سلسلہ سی واقدر۔

مرکزی صحرائک جہت غربیسندہ شواہد تاریخیہ دن
اولان پامیر وبولور مرتفع یابلالری امتداد ایلر۔ فقط تعداد
اولنان سلسلاک کافہ سی صحرای مرکزی جوارندہ اقسام
متعددیہ آریلور۔ شمالہ وسیربا حدودندہ یابلونووی وستانووی
قانتایک فروعاتنددر۔ شرقده پلینگ یعنی شمال طاغلری وقان
نینغ یعنی جنوب طاغلریدہ چین الکاسنی کذران ایدرلر۔
جنوبدہ ہند وچین طاغلری فروعاتندن اولان قام سلسلہ سی ،
بحر محیط کبیر وھندی سطح مائللری ارہسندہ واقع خطفاصلی

احداث ایدر . جنوب غربیده هالایا [۱] سلسلهٔ عظیمه‌سی امتداد ایدر که بعضی رلری غایت مرتفع و دنیا ده اک عالی موقعدر . اراضیٔ مرتفعه‌سی اتحاسندن تیت قطعہ‌سی تسویه بچردن ۴۰۰۰ الی ۵۰۰۰ مترو مرتفعدر . غلاسیه لری ۶۰ کیلو مترو طولنده در . بوقطعه ده تصادف اولسان آناز مخربهٔ طبیعیہ دن حرکت ارض ، یک خطرلیدر .

میاہ جاریہ . — جریان انہار وانصبابلری درت سطح مائل اوزرنده در . برنجیسی : صحرای مرکزی بی ایکنجیسی بحر منجمد شمالی ساحلرینی و اوچنجیسی ؛ بحر محیط و شرق اراضیسی ، دردنچیسی ، جنوب و یاخود بحر محیط ہندی حوالیسی اروا ایلرلرکے اولکیسنہ وسط وایکنجیسنہ شمال ، اوچنجیسنہ شرق ودردنچیسنہ جنوب سطح مائللری نامی ویریلور . وسطی مجاری ؛ راکد بر چوق کوللر و اووہ و صحرالر داخلندن بالمرور غائب اولان انہاردن مرکبدر . بونلردن غریہ واقع ، لوبنور کولی ، و کاشغر و یارقند نہرلردن مرکب تاریم نہرینہ اتصال کسب ایدر . جنوب سرقیدہ مائی دیمک اولان قوقونور کولی غایت مشہوردر . [۲] . شمال ورسانندہ اوبی نہرینک آباغی اولان ابریچ نہرندن

[۱] قارلرک عجمی دیمکدر .

[۲] نور ، کول دیمکدر

متشکل ، رایسان کولی و سیبریایه داخل اولان بینسه‌ی وسه لانفا
 نه‌رلی بوسطه مائل ارکاننددر . سه لانفانه‌ری ، کوزغول
 کولنک صولرینی الدقندن صکره سیبریاده بايقال کولنه منصب
 اولور . شرق سطح مائلنده اوج بیوک نه‌ر وارددر . اک
 شمالی اولان نه‌ر ، آمور نه‌ریدر که مانچوریلر عننده سیاه
 نه‌ر و چینیلیر عنده سیاه ییلان نامنی آلمقدهدر . آمور ،
 سیبریایله چین الکاسنی برمدت تفریق ایلدکدن صکره مجرای
 اسفلنده روسیه اراضیسنه داخل اولور . منصبی برلیماندر که
 شمالیده بحر اوقوجقه‌یه و شرقده سخالین اطه‌سنه و تانارستان
 مانشته ملحقدر . (طولی ۴۰۰۰ کیلومتر) .

شرق ورسانی اجزاسندن هوانغ هو یعنی صاری نه‌ر ، همان
 آمور نه‌ری قدر طولی اولوب بر چوق اراضینی اسقا ایلر
 و بحر اصفره ملحق اولور . مجرای اصلی بر چوق تحولاته
 اوغرامشدر . صاری نه‌ر تسمیه‌سنک وجهی ایسه اقسام
 مجراسنده ، صاری طوپراقلی بر چوق اراضی دروندن کچرک
 صولری باقره قریب صاری رنکده بولمنسندن ایلرو کلور .

انهار کیره‌دن یانغ تسه کیانغ یعنی بحر محیطنک اوغلی تسمیه
 اولنان کیانغ و یاخود مائی نه‌ر ، چین ممالکنک حقیقه قوه
 انباتیه سنک محیسی و وسعت و کثرت میاهی اعتباریله ایمپراطورلقده
 موجود کافه انهارک والدی حکمنده‌در . بونه‌ری ژئوگرافیون

غایت ستائش ایدر لر . ومائی نہرک بریرده جریانی ، اول یرک طالعندن وقیمت واعتبارندن ایلر وکلور ادعاسیلہ مدح و ثنا ایدر لر . (۵۸۰ کیلو مترو طول) اطراف واکشافی اروا ایلدکن صکرہ تونغ تینگ وپوانغ وکولرینک صوینی آلہرق قورہ دکزینہ آقار . ایلک بہارلہ یاز موسمندہ کیانغک صولری تراید ایدوب ساحلرندہ بر چوق اراضی وکویلی ، کوللر ایچروسندہ بر اقیار . بر حالده کہ بورا کد کوللر ایچندہ زونغ دنیلان معونہ لرلہ کزیلہ بیلور .

لیائو یاخود سیر امورک نہری لیائو تونغ کورفزینہ اقان انہاردندر . پہو یعنی شمال نہری پیکین قربندن کچہرک پچیل کورفزینہ التحاق ایلر . طولی وجرانی متوسط ایسده پکنی ساحلہ ربط ایدن ایمپراطور قنالتک اساس مجراسنی تشکیل اتمسی حیثیلہ شہرت اکتساب ایدر .

غرب نہری تسمیہ اولنان هونغ شوکیانغ ویاخود سیکیانغ وپیکیانغ نہرلری قانتون لیمانہ جریان ایدر لر . پیکیانغک اغزی متعدددر . بونلردن اک مشہوری اوروپالیرک قبلان تسمیہ ایتدکری چوکیانغ آغزیدر . لانستانغ کیانغ یاخود مقونغ نہریدہ جنوبہ طوغری کیدرک ہند چینی الکاسنہ داخل اولور . بحر محیط ویاخود جنوب سطح مائلی انہارینہ کلنچہ : توکیانغ یاخود سالوئن نہری باشلیجہ سیدرکہ ہند چینیہ داخل

اولور . تسان پو دنیلان دیگر نهر دخی هالایا طاغلری اتکلرینی
 غربدن شرقه طوغری اسقا ایدوب هند چینی به عموداً داخل
 اولور . وراهماپوتر نهرینی احداث ایلر . براهماپوتر مجرای
 علیاسنده دائروی الشكل اولان پالته ویاخود یانوق و مجرای
 سفلاسنده مقدس و زیارتگاه اولان موساروار کولک صولرینی
 آلور . مجرای علیاک قسم شمالیسنده ، سمائی کول تسمیه
 اولسان تانغری نور کولی کائن اولدینی کبی قسم جنوب
 غریبسنده ، هندستان غریبنک مشهور ایندوس ویاخود سند
 نهرینک منبئی و مجرای علیاسی واقعدر .

چینده اک بیوک قبال وبلکه دنیاده موجود بالجه قبالرک
 اعظمی یون - هو دیسلان وینک ایکیوز کیلو مترو طولیده
 اولان ایمپراطور قبالیدر . په هو نهرندن باشلیوب کیانغ نهرینه
 قدر امتداد ایلر .

منظره طبیعه . — چینک هر طرفی مساعی محلیه ثمراتندن
 اوله رق تزید استعداد ایلمشدر . اراضی ساحلیه ودره وچای
 وانهارلریله اسقا اولنه بیلان یرلری ، کافه مزروع و ثمرات
 نافعه سنک اقتطاقه غایتله مساعددر . شمال شرقی حوالیسی
 بالخاصه اراضی منتهی احتوا ایلر . فقط صفوقدر . وغرب
 وغرب شمالی حوالیسی ایسه جبال مرتفعه و صحاری منته
 و بوادی فسیجه دن مرکب اولوب غوبی صحراسی بو نوع خالی

وقور قنچ چولاردن بر بموه کوسریر .

وسعت اراضی سبیلہ چین ، امزحہ اقالیک کافہ سی یعنی اعتدال وبرودت وحرارت مناطقی احتوا ایلمشدر . مثلاً وسطاری چولاردن عبارت اولدیعی و غرب و شمال طرفلری طاغاق و رودتی شدتجه زیاده بولدیعی جهتله عایت مهلك عد اوانور . حالوکه شرق حوایی لطیف و مستعد تریاتدر . چین اراضیسی محصولات معدنیجه امثالسز والتون و کموش معدنلری بالخاصه مبدولدر . باقر ، جیوه ، یاقوت ، واثاث بقیه اعماله صالح اولان یموشاق طاشلر ، و غرب نواحیسیده چیلیرک پو دیدکلی یشیم طاشلری ، و پورسلن آوانی ایچون فائده لی اولان قائلین طوبراقلری کثرتله بولنور . مسطقه حاره سنده بامانک نشو و نما قوتی ریاده در . پر مخ شکر قامشی پاناس وچای و پموق واکله صالح وحریر تخمی استحضارینه قابل متوع طوت محصولات وکاغد اعماله صالح کدک ربوع ، طود اعاقلری وراطب اراضیده اثاث یتیه یاییلان بامبو اعاقلری وافر ازاتندن طبدیه مایع و تجارتده شمع استحضار اولان اعاقلر کثرتلیدر . بامبو اغاجنک تازه سی ، طبقی شکر قامشی طعمنده اولوب اکله صالحدر . قبوغدن چیک معروف کاغدلری استحصال اولور .

پورتقال وکافوری وطارچین وغاناب وورنیک اعمال اولنان

سماق وقامايا كېي مشمر وياخود غير مشمر اغاجلري هر یرده كوريلور . طبده نافع التأثير ، ارج تخمي ، قوره داخنده نشوونما بولنور كه چينده هر درلو دردك دواسي ، وسرعت تشفيه خاصه سيله ترتيباتك اك مهمي عد اولنور . راوند محصولي حوالی مركزيه ويابسه ده نشوونما بولور .

حيوانات : — چين باركچيرلري جنه ده سائر قطعه لر باركچيرلردن كوچكدر . دوه ماده واوكوز وفيل وچارپا حيوانانندن ياقه دنيلان ماندالريك مشهوردر . ياقه غرب جبالده يشار ، وقويروعي حيوانات سائر كېي نوعنه مخصوص بر شكل وصورتده اوليوب باركچير قويروغي كيدر . توي يومشاقدر .

تيسته غايت رقيق ويموشاق تويلى كچيلردن منسوجات وشال اعمال اولنور . مسك كچيسي دنيلان آهوي چين غرب نواحيسي حيوانانندن در . كوپكار ، بوملكتده انواع مختلفه ده اولوب بعض طائفه اهالي كوپك اتى يورلر . حيوانات وحشيه دن كركدان وقپلان وپارس وتمر وميمونلرله قائم وسمور كېي كوركلي حيوانات ، حوالی مرتفعه ده پرورده اولورلر . طيورات مياننده ، التوني وكموشي رنگه سوكلون ، لوني وانواعي بواقليمه مخصوص اولان پاپاغانلر وچينك قرمز بالغي لطيف ونفيسدر . مربع الشكل ومحدب قلوبغه لرينك بغه يعنى

صدفی تجارتده رواجلیدر . چین مرکبی مرکب بالغندن
استحضار اولیور . اییک استحصاال ایلمک بحثه کلجه بو
خصوصده چینلور ، اقوام مدینهک معلمی واستادیدرلر .
بوکون حالا ؛ اوالات وادوات قدیمهک ، نسج و عملی اولان
نفیس اقمشه حریره ، اورویا دارالصناعه لرینک هیچ برندن
تحصیل اولنه مامقده وهنر و سرائینی اوکرنمک باینده صرف
اولنان مساعیدن ، نتایج مفیده استحصاال ایدیلده . امکده در .

احوال سیاسیة

بو حکومت مطلقهک اقسام شرقیه و ساحیه ده بولان اداره لر
اوزرینه مدنیته بعض تأثیراتی کورلدیکندن اهمیتله مطالعیه
شایاندر .

اقسام مذکورده دن باشلوجه سی نفس چین و مانچوری
اداره لرله غرب و شمال حوالیسند و واقع مغول اراضیسی
و غرب جنوبیده کائن ترکستان شرقی و تبت حوالیسی و جنوب
نواحیسند کائن بالجمله اراضی مسکونه بی احتوا ایلر .

نفس چین و حوالیسی . — بو قطعه وسعت اراضی ،
و کثرت سکان و لطافت شهر و بلادیه اقسام سائریه فائق

فۇرەدە

پەن يەھو ھەرى ئورۇندە واقع يەن چىن ئىلەسى ئىمارەتكار
 بىر ئىلە اولوب پىكىك ئاشلۇخە اسكەسىدەر . انكىلن و قىراسىر
 ئىجازەتلىك ئاساسىدە دوچار سولت اولمىشدر . ئىمپراتورلار
 اكثراً آرامگاھى اولان چالغى يەھو ئىلەسى مەلۇقات
 ولايتىدەر .

شانغى تولىق ايالتى ، ئىچىلى ايالتى قىرغاق اولوب مەركىزىي

لېو لېمانی

سی نان فو شهر بدر که بیاض اپک محصوالمه معروفدر . واصع
 قابون مشهور قوهو چئوس تولدهده تولد ایتش و مسلك معروفی
 نوراده نشر ایلمه شدر . شرق جهتهده کاش یارم اطه اوزریده
 چه فو بلده سی مو حوددر که ژاپون و چین محاربه سیده بعض
 مرتبه اهمیت کسب ایتشیدی .

کیان سو ایالتی شابع تونغ ایالتک حمت شرقی سیده واقع

اولوب صنایع نسجیه و حریره سیله کاغد و ورنی مستحضراتی
 خصوصنده اک برنجی الکلردندر . مقر ایالت نان کینغ بلده سیدر که
 وسعتجه پکین شهرینه فائقدر . یاریم میلیون نفوسی حاویدر .
 و قتیله ایمپراطور لر بوبلدهده اقامت ایدرلر ایش . نان کینغ اونامله
 موسوم بر نهر منصبد و منبت اراضی واسعة اورته سنده واقعدر
 صاری بموقدن منسوج بزوقاش و نفیس جای رغبت عامه بی جلب
 ایش اولدیغندن تجارتده پک چوق آرانیلور . جنوب شرقیده
 ایمپراطور اک دلربا قصور و مساکنتی جامع اولان سوچه توفو
 ایکی میلیون نفوسی جامعدر . کیه نغک منصبی جنوبنده ،
 اورویا تجارت شعبه لرینک مرکز ی اولان شانغ های
 بلده سی بولنور . بوبلده نغ تجارت عمومیه سی بر میلیار فرانق
 مرنه سنده در . قونسیزیون دنیلان اورپا مسافر خانه و خسته -
 خاه لرینی حاوی کوچک قصبه لر ، بوراده تزايد ایشدر .

چه کیانغ ایالتی : دورنندن معوج و منکسر بر نهر جریان
 ایتدیکی جهتله چه کیانغ تسمیه اولنان ایالتک مرکز اداره سی هانغ
 چه توفو شهریدر (نفوسی ۱ میلیون) نیغ بو قصبه نغ ساحلده
 اسکله سی و اوروپا لیلرک قرارگاهیدر .

برنج و جای و پورتقال کی ثمرات فوق العاده سی ایله شهرتکیر
 اولان فوکیه ن ایالتک مرکز اداره سی فوچه توفو بلده سیدر .
 ولایتک ، آموی اسمند بر آطه سی واردر که مرکز حکومتی
 آموی قصبه سیدر .

چین حکومتده اک جذوبی ایالت ، قوانغ تونغ ایالتیدر .
 مرکزی اوروپالیر عندنده قانتون نامیله مشهور اولان قوانغ
 چه توفو بلده سیدر . قانتون او اسمله موسوم اولان بر لیان
 داخنده وچوکیانغ نهری منصبده اولوب ایمپراطولنک اک اول
 تجارت اجنبیه یه کشاد ایدی لان بلده سیدر . (یاریم میلیون نفوس)
 شهرک غرابتما جهتی ایسه ۵۰ بیک قدر اها لینک ساحل
 نهرده و کوچک کیمیلر دروننده ائتوا واقامت ایتملرندن عبارتدر .
 قانتون اسکله سی قربنده قوشان بلده سی وارددر . بوشهر چین قصبائی
 آره سنده سورلری و قدیم قلاعی اولما قله بر موقع مستثنا طونار .
 شان توو اسکله سی ملحقاتنددر . ماقائو آطه سی پورتکیز اداره سنه
 یکمیش اولدینی کبی هونغ قونغ آطه سیده ۱۴۵۲ تاریخنده انکلیز لک
 تصرفه داخل اولمش وویقتوریا بلده مزینه سیله واصل مرتبه شهرت
 بولمیشدر . حانیان آطه سی ده قوانغ تونغ ایالتنک ملحقاتندن
 اولوب معادن ذیقیمه و اشجار متنوعه سیله معروفدر . ماقائو
 آطه سی پورتکیز شعرا سندن قاموئنک بر وقتلر اوقاتکذار
 اولدینی بر اولمی جهتیله شهرتی دوبالادر .

ایالات غیر ساحلیه [۱] — بو ایالتلردن شمالده واقع شان سی

[۱] قوانغ سی ، پون نان ، سه جوان ، قانغ سو ، قانوش کیانغ ،
 شان سی ایالتلریله شمالده واقع ایلی ، تارباغاتای ، و داخلده بولسان
 هونان ناغای هوی کیانغ سو ، هوا ؛ هونان ، کیه چه تئو ایالتلرندن
 عبارتدر .

ایالتک مرکزی اولان سی ناغان ویاخود سیان فو لطافت موقعی
 ونفوسنک کثرتی ، و ثروت محلیه سی اعتبار لر لیه ایمر اطولغک
 بریحی شهر لر ندن معدود در . چوان ایالتک مرکزی اولان
 چینغ فو بلده سی بلاد شمالیه دن درجه ثانیه ده عد اولنور .
 ایالات داخلیه ده کاشن هویه چه وفو بلده سی ناغان هویه ایالتک
 مرکزی اولوب کیانغ نه ری اوزرنده نحاس معدنیه مشهور
 بر شهر در . محل حرفت و صنعت اولان کیانغ چه چینغ کیانغ سی
 ایالتک مرکزیدر که اهالیسنک آوانی ، استحضارنده کی معرفت لرینه
 دیه جک اولمدینی کبی ، بورسلی اثاث بقیه لر ی ده شایان حیرت
 درجه ده هنر ورانده در . هویه ایالتک مرکزی کیانغ اوزرنده
 کاشن ووشانغ بلده سیدر . بوولایتک ملحقه اتندن اولان هان
 کوو قصبه سی اوروپا لیره آچیق بولسان تجارت لیانلرننددر .
 چینک اک غابه لک بلده سی اولان هان یانغ هان کوو قصبه سی
 جوارنده در . ایمر اطور لگ باغچه سی لقبی احراز ایلیان
 وفو نام حکیمک وضع اصول و حکومت ایلیکی محل اولمقله
 مشهر بولان هونان ایالتک مرکزی سیانغ نای بلده سیدر .
 فیهوچشو ایالتی ، بر طاقم قبائلک وازان جمله میاتوچه نام
 یغما کر قبیله نک جولانکاهی در . سکانی عمومیتله جاهل
 و طاغیدر . بوتعداد اولتان ایالتلردن بشقه هندچینی حدودی
 اوزرنده بر ایالت موجوددر که بوایالت یونان ایالتی تسمیه اولنور ،

مرکزی یونان شهريدړ. دين ميين محمدی په سالک یرنيخه افرادک
مقری اولان تالی امبرلکی ، غرب جهتنده در .

مانجوريا قطعہ سی . — صیجاقلری بالنسبه آز ونفوسی
قلیل اولان قطعانددر . سکنه سی ۷ ملیون تخمین اولنور .
مشهور شهرلری فونغ چن وقديماً مانجو سلاله سنک مرکز
حکمرانیسی اولان شین یانغ ویاخود موقدن بلده لریدر . کوچک ،
قلبه واوبه لردن متشکل اولان غیریت قصبه سی ملحقاتنددر .
مانجوريا قطعہ سنک اقسام شمالیه سی الیوم روسیه اداره سنه
کچمش ، وبامقاوله سیریا شمندوفر خطنک اورالردن چین
داخلنه قدر تمیدی صلاحیتی احراز ایديلمشدر .

قوره مستقل حاکمیتی . — بو حاکمیت قوره شبه جزیره -
سنده واقع اولوب مقدا چین اداره سندن معدود ایکن بوکون
استقلال بولمشدر . طبقوز ملیون اهالی قوره اداره سنه
تالعدر . جبال مرتفعه نك موجودتی حسیله صغوقلر شدتلی
وفقط اراضینک قوه انباتیه سی زیاده وهر طرفی مزروعدر .
شبه جزیره نك سواحلی برچوق آطه جقلر احاطه ایتمشدر که
قوره جزائر مجتمعه سی باشلوجه سیدر مقر حاکمیت سه ٹول تسمیه
اولسان کان چینغ بلده سی اولوب شه مولپو ۱۸۹۵ چین
وزاپون محاربه سنده ژاپون حرکات عسکریه سنه اساس اتخاذ
اولنمشدر . سه ٹول بلده سی ایسه اونامله موسوم برنهر اوزرنده

مبنى اولوب قانع هوا بلده مستحکمه سى مالحقاتندندر .
 مونغوليا . — صحراى مرکزىنك مرتفع يايلا لرىنى احتوا
 ايليان مونغول قطعه سى مونغول ، و قالخا اقسامنى شامل اولوب
 برقىسى روسلر طرفدن استيلا اولمىشدر . قوقونور ممالكى
 او اوسمه مسمى بر كول كنارنده واقع اولوب مونغوليا ممالك
 احزاي متممه سندن عد اولندينى كى اورغا و ياخود قورن
 شهريده قالخا ايلتنك مركزى و قوتوكتو نام بى-وك راهبك
 قواركاهى ، و بودا مذهبي سالكرينك محترم بر بلده سى اولمغه
 بنامدر .

تركستان چينى و يا سرقى . — بو قطعه بر زمان چين
 اداره سنه تابع اولميان ادارات مستقله دن ايكن احيراً ضبط
 و تصرف اولمىش و نمامى نفس چين ايلتدن پامير و بولور مشهور
 يايلا لربه قدر امتداد ايلمكده بولمىشدر . شررده غوبى چولنده
 حامى واحه سى و غريده يارقند و كاشغر تجارتگاه لربه كار بانلرك
 كذرگاهى اولان معروف بلده لرى حاويدر . تركستانك اكثر
 سكانى مسلماندر . چونقاريانك بر قسمندن چينلور ، ناريانلار
 و ايلي دائره لرىنى تشكيل ايتمىشدر لر .

تبيت . — اراضيسى سطح بچردن غايت مرتفع اولوب
 كوزل اووه لرى حاوى ايسه ده مجمع مدنيت اولان يك آزمحلالره
 مالكددر . اكثر شهرلر معابد و محال مقدسه قربنده

اتخاذ ایدلمش اولان قابه و بارکا هلدن عبارت اولوب الی ملیون نفوسی جامعدر . مشهور بلدهسی محل زیارت اولان لحاسادر . اوجوارده « بوتولا ، طانگی اوزرنده دای لامانک سرائی بولنیورکه بودا مذهبنک رئیس کیری . لحاسا وجوارلرنده « لاماسه ری » تسمیه اولنان معابد کثیره مشاهده اولنور . بلاد سائرهسی دیقارچی و یاخود شیغاچه و یارو زانغوچو نهری اوزرنده کائن ای غونغار و کچیلر بله مشهور اولوب اوندهس ایالتنک مرکزى اولان دبا و کوچک تیتنک مرکزى بولنان لهه بلده لریدر . لهه بلده سنه لاداق دخی دینلمکدهدر . وکاشمیر راجه سنه تابع بولنمقدهدر .

بوتان . — هیمالایا سلسلهسی آره سنده کائن اولان بوتان قطعہسی چینک اقسام مهمه جنوبیه سندن اولوب هندستان حدودی اوزرنده کائندر . ایالتک جنوب اقسامی یقین زمانلرنده انکلیز اداره سنه کچمشدر .

ملحقات ملکیه . — چین سواحلنده مشاهده اولنان لیوکیو و یاخود ریوکیو جزائر مجتمعهسی ژاپون و چین اداره متحدهسی زیرندهدر . بیوک لیوکیو آطه سنده واقع ناپا یاخود نانا جزائرک مرکزى و مهم لیمانیدر .

اصول اداره و مذاهب و عادات . — چینده ایمپراطور ، مملکتک آمر مطلق و حاکمی اولوب مانچو خاندانه منسوبدر .

قوره قرالیتی ایکی سنه اول چین حکمی تحتندہ نیم مستقل بر اداره ایکن ژاپونیا ایله وقوعبولان محاربه نتیجہسندہ تمامیت استقلالیه مظهر اولمشد .

چینده موجود ادیانک باشلوجہسی دین مین احمدیدر . سرعت ترقیاتیلہ یقینده یوز میلیون درجہسنہ بالغ اولہجفندہ شبه یوقدر . بودا قونفوجیوس وشامانیزم وتائوسہ مذہبری اولجہ ذکر ی سبقت ایندیک ی اوزرہ بورلردہ منتشر اولمشد . بودا مذہبی پسپایہ کروہنک مذہبی اولوب اعتقادیانجہ بودا ، قدرت فوق الطبیعہ وخصائل عظیمہ صاحبی فرض اولنوب تیتندہ کائن دالای لامانک شخصندہ متجسم عد اولنور . بودا مذہبنک معابدی ، لامیسہری دنیلان محللر اولوب لاما دنیلان رهبانی بویرلردہ اقامت ایدرلر . شانغتی دنیلان قونفوجیوس مذہبی وحدانیت الہیہ معتمد اولوب ایمپراطور وماندارین دنیلان رجال مذہبیدر .

تائوسہ مذہبی ایسہ ارواح عالیہ عدیدہ تصور ایدر . راهبر ی هیئت ومجومہ متہالکدر . شامانیزم مذہبی ، شامان دنیلان رهبان جانبدن احداث ایدلش اولوب طبیعتک قوتہ اسناد قدرت ایلر کہ شہالده ومانچو حوالیسندہ منتشردر . صرق اصفردن اولان چینایلر جدی ، وساعی بر قومدر . صنایع رقیقہ ونفیسہده جدأ مهارتلی اولدیغندن

ال ایشلربنه یتشمک مدینت اوروبانک عاجز اولدینی شیلردن
 عد اولنور . هله مدینتده تقدیم وتفوقلری انکار اولنه من .
 الحاق شو مدینت قدیمه ، برمدیت ابتدائیہ وثابتہ حالده قالب
 ترقی ایدہ مامشدر . کذب وریا وسفاهت وبعض خصائل
 مقدوحه ملتجه قدیمی بر الفتدر . معارفه هوسکاردرلر .
 چونکه مقامات عالیہ بی بوسورتلرله استحصال ممکن اولور .
 قرائنی ، واشکال متنوعه نک صنعت تحریری ، افضل علوم عد
 اولنور . چونکه ماندارین دنیلان رجال دولت بو علمدن مکرر
 امتحانلر ووروب اومنصبه ارتقا ایدرلر . قوره مستقل اداره سی
 چین اجزای ملکندن معدود اولدینی صرہ لرده بیله مدینتجه
 چینیلرله فائق ایدی . معارف غریبه اوراده اک اول پای انداز
 اولمشدر . الیوم چندہ حکمران اولان سالله مانچو طائفه سندن
 وتسینغ فاملیاسندندر . مانچولر اصل مانچو دائورین طونفوس
 اقسامنه منقسم اولوب جسور ومحاربدرلر . همجوارلری اولان
 مغوللر عرق اصفرك رکنیدرلر . قرون وسطیده مغوللردن بر
 چوق طائفه ، اسیانک غرب واوروپانک شرق اقسامنه مستولی
 اولمشدر . الحاله هذه بدوی ، مسافر پرور ودلتواز بر قومدرلر .
 قالموق طائفه سیله قالحا اوردو وچونغار طوائفی مغول عرق
 فروغانندن اعتبار اولنور .

مدینت جدیدہ نک بعض تأثیراتی . — چین حکومتی ،

اقتصادی شرق اهمیتله ذکر اولان بعض وقایعه مصدر فرض اولدیغندن بوگون شو مملکتک نفسیاتی اوکرنمک قدر معتبرا بر سی فرض اولنه من . و قه بعد وقت فووک مادریدر دیلان و بوصله ، و باروت و کهرچله ، الات رصدیه ده صاحب و محترعیدر ادعاسیله سلسله ستایشه مظهر اولان بوقومک ، قرون احیره ، دوچار اولدی بی حرمتسزلاک ، فقط وقایع تاریخیه انچون ، حقوق جمعیاتک بدرقه واجب التذکاریدر . حکومت مشارالها اخیراً ممالک احبیه دن مقتدر معلمین ، و ماهر مأمورین جلبنه قرار ویره رک ، مدیتجه اقتصا ایدن پایه معرفنه صعوده تشبث ایتمشدر . اکر امله قرین اولور ایسه درتیوز ملیونلق مدنی بر قوم بویدا اوله خنده شهه اولمه من .

«ژاپونیا»

چینیلیرك زیبان [۱] دیدکلری ژاپون حکومتی بر چوق
اطه لردن مرکب اولوب برّ عتیقك اك شرقی حکمدار لغیدر .
حدودینی شمالا بحر اوقوچقه و شرقاً و جنوباً بحر محیط کبیر
وغرباً ژاپون وقوره دکزیه قوره بوغازی تحدید ایلر . مساحت
سطحیه سی ۳۸۲,۴۰۰ کیلو مترو مربعدنه ونفوسی قرق بچق
میلیون مرتبه سنده در .

ژاپون اطه لری بحر محیط کبیرده شمال شرقیدن جنوب
غربی یه طوغری احذ استقامت ایایوب باشلوجه لری نیون
ویاخود نیفون اطه سیله سیقو قو اطه سی اولوب شو ایکی اطه
میسیمادا بوغازیه تفریق اولمشلردر . جنوبده واقع کیوسیو
اطه سی سیمومازا کی بوغازیه سیقو قو اطه سندن منفصلدر .
یهزو اطه سی ایسه ژاپون جزائرینك اك شمالی قطعه سیدر .
بوندنبشقه چیندن ضبط اولنان فورموزو وقوریل
اطه سنك اقسام جزئیه سندن بولان ویهزو اطه سنك شمال
شرقی سنده واقع اولان قوناشیر وایتوروب یاخود حکومت

---

[۱] زیبان شرق حکمدارلنی دیمکدر .

اطه لری و اتتون معدنیله مشهور اولوب نیون اطه سنک شمالنده واقع سادو و لقا قیله مشهور اولوب جنوبده کائن آواسی ، وکیوسیو اطه سنک غرسنده واقع آماقوسا و قوره بوغازیده کائن چوسیما و فلم کلیلردن استرداد اولسان تراتو یا خود فیراندو و تانه غاسیما و دیه مان اطه لری ذکره شایان جزائر دندر .

نیون اطه سنک جنوب شرقیسی اطرافنده واقع جزائر مجتمعه دن بمضری و ازجه فاستسیو اطه سی پک معروف اولوب سواحلی مرتفع قیالقلردن اولدیغندن خللاط و ابیله چیقیلور . سواحلیک قابلیت موقعیه و منیمه سنه بناء ژاپونیا حکومتی بعض محکوملرینی و خاصه نفی جزاسیله مجازات اولسان اشخاصی بو اطه لره ارسال ایلمکده در . ژاپونیا ماحققتندن منتهای حدودی تشکیل ایدن غوتو یا خود لین ایل اطه لریله یه زو اطه سندن لایه روز بوغازیله منفصل اولان سخالین اطه سی دکرلی جزائر دن اولوب اولکیسی ژاپونیا اداره سنده قالدیلیمش ایسه ده ایکنجیسی روسیه مالکاهسی اولمشدر .

ژاپونیا اطه لری اقلیمی مرتفع و ولقانیدر . نیون اطه سنک جنوب شرقیسنده (فوسی یاما) نامنده مشهور برینار طاغی وجوددرکه اراضی و ولقانیه نک اک مدھش لرینی اشغال ایلور . ینه بو اطه نک مواقع متوسطه سنده (آرا مایاما) وکیوسیو اطه سنک جنوبنده (کیریزسیا یاما) ینار طاغلری بولنورکه

فوران و اندفاعلری ، شدتده نیون اطهسی ادعائندن اشاغی
قالمز .

اراضیٰ مزروعه سنك ، بر چوغی ، امتدادی از اولان
انهار طرفندن اروا اولنور . قوۀ انباتیهسی ، مساعیٰ زراعیه
محصولیدر . طبیعت ارضیه ایسه مرتبۀ نائمه ده در . کوللرنندن
نیون اطه سنك جنوب غریبسنده کائن بیوا و یاخود کیتار کولی
اك بیوکیدر . مزاج هوا ، صاعلم و لطیفدر .
معادنی میسانده کמוש و خاص التون و باقرله مخلوط
التون ، و محصور لاتندن جزا رده باشلوجه مأ کولاندن عدد
اولنان پر نیچ و هر جنسندن حیوانات و خادۀ فابریقه لر منخرجاتی
اهمیتله ذکره شایندر .

احوال سیاسیه

مس ژاپونیا ادارهسی نیون ، کیوسیو سیقوق و جزائر
صغیرۀ متجاورهدن مرکبدر . بلاد جسیمه و مهمه ، حکمداران
وبعضاً ولایۀ طرفلرنندن ارامکاه انخا ذ اولندینی جهتله جسیم
قله و قلعه لر و استحکامات تراییه ایله تحکیم اولمشدر . نیون
اطه سنك جنوب غریبسنده واقع میاقو و یاخود کیوتو ، بیوا کولنك
جوارنده بولوب ایمبراطور لfk قدیم پای تختیدر . قنون
و حرف و صنایع مؤسساتی و مبانی عظیمه و مزینه بی جامعدر .

ميقادونك دایری تسمیه اولنان سرانی و معابدی میانندن قوقوسی
معبدی دنیانك اك بيوك ناقوسی ایله بودا نام صنمك اشكال
جسیمه سنی احتوا ایلدیکی جهتله بك مشهوردر . داخل بلده ،
زینت و مکمايت اعتباریله ژاپونیانك بهشتی اطلاقه شایان
کوریلیر . حال حاضرده پایتخت ، طوقیو و یاخود یدوشهریدر .
سوقاقلری عمومیتله منتظم و لطافتی بك معتاد . دروسده بر
دارالفنون واردر که فرانسز و انگلیز لسانلریله حقوق و طب
وفنون متنوعه تعلیم ایدر . (نفوسی ۱۶۰ بیک) . ملحقاتندن
اوروپالیسلره آچیق اولان اوساقا بلده سی میاقومك لیمانی
حکمنده در . بوشهره تیمور یولیه ارتباط کسب ایلیان قوته
و معابدیله محترم و معروف اولان (نارا) و اوشقا کورفزی
ساحلنده واقع ساقای وایمپراطورلغك برنجی تجارت لیمانی اولان
یوقاها ما بلده لری بلاد مهمه ددر . کیوسی و اطه سنده بلاد معروفه دن
جبال مرفعه و معابد غربیه ایله جالب دقت اولان ناغازا کی اسکله سی
و پورسلن فابریقه لریله مشهور ساغا و قاغوزیا بلده لری مستحق
تذکاردر . آینو دنیلان یم وحشی قبائل یه زو اطه سنك
جوغازی بوغازی قربنده واقع ماتسمای بلده سنده اقامت
ایدر لر . هاوداده نام لیمان شمال شرقیده ژاپونیانك کوزل بر
مخرجیدر . فورموزه اطه سنه قدر ممتد اولان لیوکیو اطه لری
قسما ژاپونیا ادارسنده در .

اصول اداره و مدنیت . — ژاپونیا حکمدارلرینه میقادو تعبیری استعمال اولنور . وقتيله میقادولر متفندان و اردو قومادانلردن براییکی و خاندان افراددن بر چوغی دره بک حالده اوقایکنذار اولدیغندن انلرک رفع اعتسافایله مشغول اولدقلردن ، درکه تزلزه اوغرامشدر ، و هایت ثبات ولیاقلری اعتباریله چالیشه چالیشه بر حکمداره لازم اولان قوت و شوکتی پیدا ایلمشلدر . بوکون ژاپونیاک استقبالی مستأمن و ترقیات مدنیسه سی اوروپا لوره قارشو شایان دقت بر درجه ده در . اصول حکومت ، مشروطه در . یکریمی اوتوزسه اولمه کلمجه یه قدر تعصب جاهلانه الجا آتیله بریجه سنه لر ژاپون اقوامی سائر اخی اقوامله احتلاط ایتمکدن توقی ایدرک یشامشلدر . فقط اجابه . نسبتانه باشلایه لیدنبر و مائر ، معرفت و هنرله ، از رمدیده ابرار ایلدیکی انار مدیت و صنعت ، وله رسان عقولدر . یکریمی سنه اول و وحشی اطلاق اولان بو قومه بوکون مدیت عالمده مرتبه اولای معرفت اسناد اولیور . اقطار جهانک هرجه تده کشاد ایلدیکی بحارنگاهلری و نمونه شعبه لری واسطه لریله معاملات اقونو . میقیه سنی تأمین ایتدیکی کبی ، داخلأ جابجا تأسیس اولنان معارف عمومی مکتبلری سککنه یی نادرأ جاهل براققده و فابریقه لرله صنایع نفیسه و آثار سائر مساعی ، امثال غربیه و سابقه سنه قات قات فائق بولنمده در . پورسلن و التون ایشلمه لری و حرب

مەسوحانی محصولات داخایەسک باشایە سیدر . شەعنا ت فوئدن
 علم موالید ، هیئ ، و ن ملاح ت ، فوئ ریاضیە و طب
 و حقوق مەتەحصەلری نی حد و حساندر . فصائل احلاقیه و کالات
 انسایە دە ، مدی ، عریلرە حائز قصب السقندر لیر . اعتقاد یانده
 بودا و سەنتو مەدهەلری واتش پرستک رواج بولمەشدر .

پور آرتور لیمانی

— ۷ —

— هند چینی —

هندستان و چین اراضیسنه مانصق اولسی حئیله هندچینی
اطلاق اولنان اراضی داخلأ تدقیقات مکملیه به مظهر اوله ماهشدر.
حدودی غرباً سکاله کورفری شرقاً چین دکری ، و شمالاً چین
امپراطورلی و حوباً مالاقا شبه جزیره سیله محدوددر . مالاقا
آسیانک متهای حوییدی اولوب هندچینی به قرابرحیله اتصال

كسب ايلر . هند چىي چين حدوددن مالاقه شبه جزيره سنده
كائن بورو بروننه قدر (۳۰۰۰) كيلومترو طوله مالك اولوب
مساحه سطحه سي ۲ مليون يوزاللى بيك كيلو مترو مربعى
وسكنه موجوده سي ۳۲ مليون نفوسدن عبارتدر .

سواحلى احاطه ايليان مشهور كورفز لردن غريده
بنكاله كورفزدن (مركى) جزائر مجتمعه سنك جنوبنده
مارتابان كورفزي حاصل اولوب اندامان ونيقوبار
جزايري احزاي متممه سندنذر . آدامان آطه لري مياننده
بيوك ادمان آطه سي اشجار متوعه سي وبغچه سيله مشهور اولوب
معروف بر ليما نه مالكدر . نيقوبار آطه سي اهالي سي وحشى
وخونخوار واجابه خصمدر لر . صنعتلري باشلجه بالقجىلقدردر .
چين دكرندن بوندن بشقه شمال شرقيده ومالاقا شبه
جزيره سي يقينده سيام كورفزي واقع اولوب اوته وبروسنده
قامبوج جزايري صاحلمشدر . ساحلده اولان قوخ تروبي وياخود
پوقوق آطه سي ايچلرندن اك ممتازيدر . بو آطه سي ساحلدن
قامبوج برونى تقابل ايدرو براز اوته سنده بولو قوندور آطه لري له
سن ژان برونى مشاهده اولنور . هندچينك منتهاي شرقيسي
(وره لا) بروني له ختامه ايريشور .

ذكرى سبق ايدن بحر چينده چين حدودينه قريب طونكن
كورفزي تحدر ايتشدركه بر چوق آطه جقلرى حاوى اولوب

بونلردن پبرات یعنی قورصان آطهسی دکر حیدود لرینه
وقورصانلره ملجاء اولمشدر . جنوب شرقیده واقع پاراسهل
آطه لری قیالقی و سیاحت بحریده مهلکدر .

طاغلر . — هندچینی طاغلرندہ عمومیته اقوام وحشیہ
ساکندر . موی دیلان طائفه وحشیہ شمالدن جنوبه طوغری
هندچینک جهت شرقیسندہ امتداد ایدن موی سلسله جبالندہ
اقامت ایتدکاری کبی لائو طائفهسی مهنام حوضهسی شمالندہ
تسلسل ایدن طاغلرده ایتوا ایلرلر . سیام کورفزینک ساحل
شرقیسنی قامبوج طاغلری احاطه ایتمشدر .

انهار . — هندچینده ایکی سطح مائل واردر . بریمی
بنکاله کورفزی سطح مائلیدر . بش مشهور نهری شاملدر .
براهمانک اوغلی دیمک اولان براهاپوتر ، انهارندن اک شمالی
وعظیمی اولوب چین الکا سندن هندچینی و بعدہ هندستانه
داخل اولور . بوندن بشقه آراقان ، ویتیتدن نبعان ایدوب
مارنابان کورفزینہ آقان ایرائوادی ویاخود اوا و سالون بنکاله
کورفزی سطح مائی ارکاندن اولدقلرندن سواحل ولیمانلرینه
منصب اولورلر .

ایکینچی سطح مائی چین دکزی سطح مائی اولوب درت
نهری شاملدرکه اولکیسی صولرک والدہسی معناسندہ اولان مهنام
نهریدر . سیام کورفزینہ جریان ایلر . بونهر آره صره طقیان

ايدرك وادىلىرى ، استىلا ايلر وانلىرى . بت و محسولدار قىلار .
 امار جسميه دن سيوك نهر معاسنده اولان مه قونغ ويا حود
 قامبوج هررى دخى سونغ لونغ ناميله چين الكاسدن صولرىنى
 آوب همدجىي به داخل اولور و ۳۰۰۰ كيلومترولق رمسافىي
 قطع ايلدكدن صكره ايكي اغزله سيام كورفرىيه ماحق اولور .
 آغزلىرىدن برىسى تيهن چىساع (داخل) وديكرىيه هو چيانغ
 (مستقبل) تسميه اولقمده در . مقونغ نهرى ۱۸۶۶ سنه سنده
 لاغره و عارىيه نام فرانسىر سياحىي طرفلىرىدن كشف اولمشدر .
 مقونغ هررىك منصى قرسده دكره اتحقايدن نام چيانغ ،
 قو دويغاي و سايفون هرلىرىك احادده متشكلدر . عمقى زياده
 وسير سفاشه قابلددر . طونكى كورفرىيه قرمىزى نهر اطلاق
 اولان سواع قوى هررى حريان ايلر .
 كوللر . — همدچىك ماشلوجه كوللرىدن تاله ساب ويا حود
 پيهن هو كولى پك مشهوردر . تاله ساب نهرى بو كولى مومونغ
 هررىنه الصاق ايايور .
 مزاج اقليم . — حرارت بوقطعهك باشلوجه اوصافدن
 ايسده داخلده جبال مرتفعه هبوب رياحه مساعدر وضعيتده
 اولدقلىرىدن تعديل حال و مزاج ايدر .
 محصولات متنوعه سندن پرخ شكر قامشى جيويد اوتى قباق
 كچى اكله صالح مواد پموق و بوتون و نامبو و پورتقال ابانوز

وصالقم ، و سکوود و تک دنیلان بحربه انشا آنته مخصوص متین
افاجلر و عود اناجی و صندل و موس و هند سنان الجیری و طبدہ
واسیای و سبطی و غریبہ ہاراتدن معدود اولان زنجفیل
و قاقولہ رعبلتیدر . ورنی و حشیشہ الملوک و تمر ہندی ، وضعغ
و رانبخ ہندی نخل کثرتلہ نشو و نما بولور . حیوانائی
میانندہ مختلف الالوان و الاجناس فیلر و اردرکہ بیاض جنسی
ہند چینیک مقدس حیواناننددر . بیاض میمونلردہ اولوجہلہ
محترمدر . دکر قرلانفیجلربنک ساحل بچردہ و قاللر اوزریدہ
یابدقلری شفاف یوولر ، ہند چینیدہ اکلہ صالح مواددن عد
اولنقمدہدر .

احوال سیاسیہ

ہند چینی داخلندہ فرانسیہ مستملکاتندن اولان اننام
ایمپراطورلغیلہ قامبوج و سیام قرالتیلری و مالاقا مستملککسی
و ہند چینی انکلیزی موجوددر .

فرانسیہ مستملکاتی . — فرانسیہ ادارہ سندہ بولنان ایالات
طونکن آننام قوشنشین ادارہ محمیہ سیلہ قوشین ایالت مستقلہ سنی
و قامبوج حکومت محمیہ سنی و لائوس ممالککندن برقسمنی محتویدر .
شواراضی مقونع حوضہ سندن حدود چینہ و ساحلہ قدر واصل
اولوب مساحتہ سطحیہ سنی ۵۵۰ بیگ کیلو مترو مربعمہ و سکنہ سنی

۱۸ میلیون نفوسه بالغ اولمقده در . طونکن یاخود طونغ کینگ ناميله معروف اولان قطمه اننام قطمه سنك شمالنده کائن اون میلیون نفوسی جامع کوزل بر مملکتدر . طونکین ناميله موسوم اولان کورفز ساحلیرینی احاطه ایلر . مقر اداره سی طونغ کینگ دنیلان (هاتوی) ویاخود کشو بلده سیدرکه شانغ فوی نهری اوزرنده ۱۵۰ بیک نفوسی جامعدر .

آننام قوشنشینی — فرانسه حمایه سنده بولان قوشنشین قطمه سی آننامک جنوب اراضیلرینی محتویدرکه تونکین اداره سی جنوبنده بحر چین ایله جبال مرتفعه سی ارسنده منحصر اولوب مساحت سطحیه سی ۲۶۰ بیک کیلو مترو مربعمده وسکنه سی ۵ میلیون راده لرنده در . هوئه ویاخود پوجوانغ بلده سی ایمپراطور لنگ مستحکم بر بلده سی وپایتختیدر . درونندن کوچک بر ایرمق جریان ایدر . مملکتک زینتی وبلکه باشلوجه سی اننام ایمپراطور لنگ سرائی و بعض مبائی مقدسه در . ساحل بحرده کینون ونوی و تپنخ نوان اسکله لریدر .

قوشنشین فرانسوی . — اشانغی قوشنشین ناميله ده معروف اولان شوقطمه مقونغ نه رینک دلتاسنی ودونغ بای نه رینک محل انصبابی ونهایت بحرده کیانغ هو نامنی آلان سایغون نهری بحراسنی احتوا ایلوب ساحلاً سیام کورفزبله محدود اولور . اراضینی اروا ایلیان انهارک تعددینه وحسن تأثیراته بناء

یری منبت و محصول دارد . مواد غذائیة استحصالندہ مستعد
ترقیاتدر .

قوشنشین فرانسوی ۶۰ بیک کیلو مترو مربعی مساحت
سطحیهی شامل اولان بر سطح اوزرنده درت ولایتی حائر
اولوب سایغون میتهو وین لونغ و یاساق ناملیله معروفدر لر .
مرکز عمومی اداره شونون نام بلدهی شامل اولان
سایغون بلده جسیمه سیدرکه سایغون نهری اوزرنده وقوعبولان
مراسلات تجاریه سیله شهرتکیدر . نهره سفائن تجاریه حتی
ایکنجی درجهده سفائن حریبه داخل اوله ییلور . حکومت
دائرة سی ممتاز اولان مبانی موجوده دندر . قدیم استحكامات
وقلاع خرابه لری يك اوزاقده دکلدر . اجزای اداره دن میتهو
ایالتی مقونغ نهری فروعاتندن دونغ نای نهری اوزرنده بولان
(بین هوا) ومقونغك شرقی ایاغنه ساحل اولان (لونز)
وغربی ایاغنه حاکم اولان (حائودوک) بلده لری مشهور
شهرلرندن وسیام کورفزی ساحلنده بولان قانع کاٹو ویاخود
هانن تجارت لیمانلرندندر . برده مقونغ نهری اغزلری مقابلنده
پولوقوندور اطه سی واردرکه انساملیله مجازات عظیمه محلی
انخاذاولمشددر . فرانسه مستملکاتنده چینلی انساملی وزاپونیالی
برچوق اجنبی و مالز تجار کسب و کاریله مشغول اولمق

اوزرە مەتوئندەرلەر . مەزھب ەمومى قوئوچئوس نام حەكىمەك
احكام ومەقتەداتىدەر .

قامبوج قرالىتى . — قوشنىشىن قەتەسەنك شەمال غەربەسىندە
واقع اولان بوقەتە شەرقە سىيام فرالىتە ولائوس قومى مەسكەنلەرنە
تەقربايلەر . قامبوج قرالى فرانسە حەمەيەسىندە اولمىق اوزرە مەنسەبات
صەھىحە اساسلەرنە مەسئەدأ ادارە اولمەقەدەدەر . نالە ساب نەرى بونامەدە
اولان كولاك صولرىنى آلدەدن صەكرە مەلكك اورتە جەتلىرىنى
اسقا ايايۇب مەقونەغ نەرىنە مەتصل اولور . اراضى مەنبەت
واورمانلەرى چوقەدەر . بىر يىق مىليوندىن زىيادە نفوسە و ۱۲۰
يەك كىلو مەترو مەربەندە . مەساحە سەطىھىيە مەلكدەر . مەركەز
ادارەسى نالە ساب ومقونەغ نەرلەرنەك مەحل اجتەمەندە مەنبە اولان
لومبەن ياخود نام وانغ بىلدەسىدەر . بونەر اوزرەندە كائىن اودالغ
قەدىم مەركەز حەكومەتلە قوھدود نام آملەجق مەقابلىندە واقع قامپو
لەيمانلەرى تەجارتلە مەشهوردەرلەر .

سىيام قرالىتى . — سان ياخود تەي نامىلە ياد اولنان سىيام
اراضىسى ۹ مىليون نفوسى اعاشە ايلور . (مەساحە سەطىھىيەسى
۸۰۰ يەك كىلو مەترو مەربەي) . ھەندچىنەك وسەتەندە واقعەر .
اك مەنبەت ولطافت طەبىئەيە مەلك اولان مەھللىرى مەنام وادەسىندەدەر
مقونەك مەنبەي جوارلەرنە قەدر ارتقا ايلەر . مەنھەي جەنۇبەسىندە
مالاقا شەبە جەزىرەسى كائىدەر . ولايتەك مەركەز حەكومتى مەنام

آغزلی قربنده واقع باقوق شهریدر . زیتون آغاچلری و متنوع محصولاتیه مشتهر اولدینی قدر بر تجارت لیمایدیر . جوارنده مقدما مقر اداره اولان یونیا و یاخود سیام بلده سی کوریلورکه خاکه برابر اولان بعض آتارندن شواهد مدیتی منکشفدر . سیام قامبوجی دنیلان نواحیده وتاله ساب کولینک شمالده واقع آنحور بلده سی خرابه لری سیام خرابه لری قدر اهمیتایدیر . بوده وقتیه مقر اداره ایمش . مبانی سابقه سندن یالکز معبدی پایدار اوله یلمشدر . اصل شایان دقت اولان جهت خرابه محلیدرکه ۴ کیلو مترو مربعی محیطنده برارضی اشغال ایدیور . مالاقا شبه جزیره سی شمالنده بولسان حکومتله کلنجه . بونلر کیغور پانانی که داکی کوچک اداره لردن عبارت اولوب سیامک ویرکویه نابع اجرا سنده معدود درلر .

برمان ایمپراطورلغی . — بیرمانیانک منظره اقام و متنوع محصولاتیه اعتباریه فرانسه مستملکاتنده حائر رجحان ونفوذدر . ایراثوادی نهری شمالدن جنوبه طوغری بومعلکتی سراب ایلیرکه چین حدودینه قدر نهراً بر طریق تجاری کشاد ایلدیکندن تجاران واپورلر و یلکنلی کیلرله سربستجه مراسله لری اجرا وایشای تجاریه لری ایصال واعاده ایدرلر .

مانداله و یاخود دنیا جنتی نام بلده سی ایمپراطورلغک مقر حکومتیدر . ایراثوادی نهرینک ساحل یسارنده کائندر .

رانفاپورا نام محله واقع اوا، بلده سی قدیم مرکز حکومت ایتمس . بوکون اهمیت و اعتباری مانداله شهرینه انتقال ایتشد .
 بروقتلر قرارگاه اداره اولان آماراپورا بلده سی بوجوارده در .
 اوا بلده قدیمه سی مقابلنده مشهور سالغان وچین حدودلرینه طوغری کمور معدنی و تجارتیه مشهور لهامو بلده لری مداین مشهوره دندر . برمان ایمپراطورلنی اقدجه حکومتات مستقله دن ایکن ابتدا بعض اقسامی ونهایت کافه سی قومپانیا صفتده کورینن مستولیان طرفندن ضبط اولنمش در .

انکلیز مستملکاتی . — بو اداره هندچینک جهت غربی وجنوبیسی اراضیسنی شامل اولوب بعضیسی انکلیز برمانیاسی و آسام اداره لری کیلری بنکاله والیلکی جانبندن اداره اولنق اوزره هندستان انکلیزییه ربط ایدلمشدر . وبر قسمیده سنغاپور ومالاقا بوغازنده کی اداره لر کی بعدیت مسافه اعتباریه مستقلاً اداره تحتہ النمشدر .

آسام اداره سی . — براهماپوتر وادیسی اوزرنده واقع اولوب اراضیسنک قوه انباتیه سی مطلوب درجده وایک و قاشلری وفیل دیشلری کمال مرتبه ده در . بحاری انهارده قومله مخلوط التون بولندینی نادر دکلدر .

برمانیای انکلیزی — اوج اداره یه مالکدر . برنجیسی آراقان مملکتیدرکه بنکاله کورفزی اوزرنده اولوب دامیری وچه

دویا نامندہ محصولدار ایکی اطہی حاویدر . مرکز ادارہ سی
آقباہ نامندہ ایشلک براسکلہ در . آراقان عینی اسملہ یاد
اولسان نہر اوزرندہ واقع اولوب وقیلہ بیرمان انکلیرینک
یاختی ایدی .

ایکنجیسی : پوغو ایالتیدرکہ ایراثوادی نہربنک مجرای
اسفلای وسیانغ و سالوئن ہرلری مجراسنی جامعدر . شرقت الک
عالی بنالرخنی عرض ایدن پوغو و یاخود ناغوبلدہ سی ایالت مرکزیدر .
یراثوادی بنک برقولی اوزرندہ کائن پرسایم و یاخود تانا سایم
قصبہ سی و دیگر ایانغی اوزرندہ داخلی اسکلہ لردن معدود اولان
رانغون و سالون اوزرندہ واقع مارتابان شہری بلادمعروفہ سندنذر .
اوچنجی ایالت تناسریم ایالتیدرکہ مرکز ادارہ سی سالوئن
نہری ساحلندہ واقع مالومین بلدہ سیدر . عینی نہر منصبنده
آمرست و تناسریم نہری منصبنده مرغوی تناسریم بلدہ قدیمہ سی
بوکون خرابہ حالندہ در .

بوغاز ادارہ لری . — مالاقا شہریلہ حوالیسی ووللسلی
ایالتی و پولوپنانغ و یاخود پرنس دہ غال اطہ سنی احتوا ایلر .
بواطہ غایت محصولدار اولوب ژورژ تاوون تجارتکاهی الک مشہور
قصبہ سیدر . ہندچینک جنوب طرفلرندہ واقع سینغاپور اطہ سی
بوایالت ملحقانندن اولوب مرکز ادارہ سی سینغاپور قصبہ سیدرکہ
سفائن تجارتیہ و حربیہ نک آرامکاهی و ترانسیت تجارتنک

ده پوسیدر . اها ایسی چینلیدر . بنکاله کورفری ساحلده واقع اندامان انکاتره اجزای مستمالکاننددر . نیکوبار آطهسی ایسه منبت واهالیسی دیگر جزاړه نسبتله زیاده اولوب فقط هواسی فاسد و مخل الصحره در .

مستقل مالاقا اداره لری — بواداره لر برطاقم کوچک حکومتلردن مرکبدر . بونلردن جوهور حاکمکی براز واسع اولوب اساده تصرف اولنه کلان مستمالکات غریبه نک منتهاسیدر .

سکان . — هندچی اهای اصلیه سی حکومتات مستقله اداره سنده در . حکمدارن اکثری سنده اهاینک مقدس و محتره . رئیس عد اولنور . حکومتلر ایکی قراللق و برقاچده نیم قراللق اصولنده اداره اولنور .

مذهب بودا مذهبیدر . فقط جزیره جه بودایه غوتاما نامی ویریلور . هندک مقدس اسانی پالی لسانیدر . سانسقریت فروعانددر عداولنور . هندستانده یرا ویاخودتالایوان نامی ویرلمکده در . دیز مین احمدی مالزیالی هندیلر میاننده منتشردر .

عادات و خلقت . — برمان وقامبوج اهایسی اوزو و قوشینش اهایسی قیصه بویلیدر . سیاملیلر حلیم الطبع و خاط نواز ایسه لرده غایت مهور و خصمدرلر . مالزیالیلر کلنجه حربی وجسور کسه لر اولوب تجارت حریصدرلر . لاؤم

نامیلہ ذکری سبقت ایدن اقوام ذکی مخلوقاتدندر . هند چینی
 اقوامی بولندقلری محلاک تأثیرات طبیعیہ سیلہ رنکلیری
 دیکشمشدر . غریده بولنان طوائف وسکنه هندلیارک الوانه
 موافق بر رنک وشکلده درلر . جنوبده کیلر مالزلر اولوب
 نه عرق اصفردن ونه عرق احمر دن عد اولنه میسوب ایکیمی
 میاننده متوسط بر نسلدر . قامبوجیایار عمومیتله قویو رنکلیدره
 مالاقاشبه جزیره سنک شرق جهتی جبالنده وحشت عالمنده
 کشت وکذار ایایان اقوام ساکن اولوب عرق اسوددن عد
 اولنه یلورلر .

هندستان

بعض اقواله کوره ایندوس ویاخود سند دینلان نهرک جواری اولسی حیثیتله هندستان اطلاق اولان بوقطعهیه سانسقریت لساننده جامبو دویب و هندلساننده بهارات قاند تسمیه ایدلدیکی کورلمشدر . هندستان وسطده « دکن » نامیهله بنام اولوب شمالی جهتلری نفس هندستان الکاسی نامیهله معروفدر . حدودی شرقاً بنگاله کورفرزی و هند جینی انکلیزی اداره لریله غرباً عمان دکنی و افغانستان و بلوچستان حکومتلریله غرباً بحر محیط هندی و شمالاً ترکستان الکاسی و چین ایمپراطور لقیله محدوددر .

شمالدن جنوبه طوغری بوقطعه مک طولی ۳۵۲۰ کیلو مترو ومساحه سطحیه سی تقریباً ۳,۵۵۰,۰۰۰ کیلو مترو مربعمده اولوب سکنه موجوده سی ۲۸۹,۱۰۰,۱۰۰ نفوسدن عبارتدر . هندستانک وضعیت طبیعی سی اعتباریه ایکی ساحله مالکدر . شرق ساحلنه قورو ماندیل و غرب ساحلنه ماله بار اطلاق اولنور . سواحل بر شکل منتظمده دکلدر ، از جمله غرب ساحلنده عمان دکنندن « قاج » وقامبای کورفرزری حاصل

اولمشدرکه بویکی کورفز ارهسند ديو برونده انتها بولان
 «کچیرات» شبه جزیره سی موجوددر . برآز دها جنوبده
 کوچك برقویده بومبای «وسالست» اطلری ومنتهای جنوبیده
 آسیانك اك ایلرولك نقطه سی اولان «قومورین» برونی
 مشاهده اولنور . اشبو برون سیاحت بحریه ده مهالك عدیده
 القا ایلدیان قیالقرلی محتوی اولوب ارتفای محیرالعقولدر .
 قومورین برونی کچیلنجه «مان آر» کورفزیله وایجو والماس
 اخراجاتیله معروف اولان «سیلان» ویا «سرنیدی» اطلهسندن
 خط فاصل اولان «پالقی» بوغازینه اوغرائیلور . بوندن صکره
 «بنکاله» کورفزیله داخل اولورز . شمانده «غانر» نهرینك
 «سوندرباند» تسمیه اولمان دلتاسی بطاقلق و مخوف سازا -
 نقلردن وارتفاعی غات آز آطه جقلردن متشکل اولدیغندن
 حیوانات عظیمه مفترسه نك جولانکاهیدر .

منظره طبعیه . — هندستانك شمال جهتی مشهورتیت
 صحراسندن متشکل اولوب هیمالایا طاغلریله چیندن افتراق ایلر .
 هیمالایا ارامکاه برف معناسنده اولدیغندن مسمیسنی انبات
 ایده بیله جك قارلر هر موسمه کثرتلیدر . ۸۸۴۰ مترو تسویه
 بچردن مرتفع اولان اوده رسته یاخود غاوریز انقارا تپه سی
 دنیانك اك یوکسك نقطه سی اولوب ذروه سنه نصب نظر اولندقد
 جمودیه لرینك رنگ انعکاسندن عرض ایلدیکی منظره بی مثالدر .

بوندن بشقه کيچ چينا، داوالاچيري، چه ماناري، جامالاري، جواهيري تپه لری ۸۰۰۰ الی ۸۴۰۰ مترو سویتة محردن مر بعدر لر .

هندستانك سطح مائلری هیالایا طاعلرتدن ناشلیوب چنانیری طاعه قدر امتداد ایدر . وبر طاقم سلاسل جبالی تقریر ایلر . شه حریره نوفرعات حبال ایلر بر باشدن دیگر باشه قدر مشغول اوله ری قومورین روئنده منتهی اولور . ویندیا نامی الآن هند جبالی ایکی به آریله ری بر قولی شبه جزیره نك شرقده ، سرفی غات نامیله و دیگر قولی غریده عربی غات نامیله سلسل ایلر .

سطح مائلار . — وضعیت جبالدن اکلاشلدیعی اوزره بوقطعه نك ایکی سطح مائلی بولوب ریسی عمان دکزی ههته دیگری بسکاله کورفرینه مقاردر . طاعلر قسماً اورمانلق و قسماً آجیق و اغاجقلسز اولوب صعب المرور قیالقلری و طاقشکن کچیدلری نادر دکدر .

بسکاله کورفری ههته اولان سطح مائل که شرق سطح مائلی اسمیله مسمادر . عاج یعنی هر معنا سنده اولان عظیم شطی احتوا ایلر . غایج هیالایا طاعلریدن صولرینی طوپلایان نارژیراتی و آلقاماندا نهر لریدن تشکل ایدوب هندستانك اراضی شمالیه سندن اعظم اقسامی اسقا ایلدکن صکره بسکاله کورفرینه بر چوق

آغزلی پیدا ایلیرک التحاق ایلر . بو اغزلی ایچروسندن
 « هوغلی » نام آغزلی پک مهمدر .

مواسم معینهده صولری زیادهلشیر . اطرافی موقه استیلا
 ایدر . صولر چکیلدکه زمین اوزرینه خاصهلو رسوبات ترک
 ایلر . ارضی قوتلشدیرر محصولدار قیلار . تموز آئی نهایتنده
 دلتاس فیضانندن صولرهمستغرق اولور . غانچ هندلیلرجه مقدسدر .
 بر چوق زوار هر سنه زیارتنه کلهزک صویندن الوب یوزلرجه
 کیلومتر و اوزاقلره نقل ایدرلر . انهار ملتقاسی کذلک آثاره مقدسدن
 معدود اولدیقندن هر نهرده محترم کوریلور . غانچک صولرینه
 اظهار اولان حرمتک درجه سنی تعریف ایتک ایچون شو قدر جق
 سویایه بیلورزکه :

محاکم مدیهده کتب مقدسه اوزرینه وقوعبولان تحالفک
 عدیلی اولق اوزره محتاج تحایف اولان ماده غانچ نهرینک
 برکاسه دروننده بولما صولری اوزرینه تحلیف و اشهاد اولنور .
 شهادت شو اصوله تطابق ایتدکجه واجب الاعتبار عد اولنور .
 ذکر سبقت ایدن ایکی نهر محصلدن غیری غانچ صاغدن
 جنا و سون نهرلرینی وصولدن غومتی و غوژرا چایلرینی آلور .
 انهار جسیمه دن براهیا پوزیتبت قطعه سندن نبعان ایدوب
 هندجی اراضیسی صولادقدن صکره مغنا نامیله غانچک آغزلی
 یقیننده بنکاله کورفزبنه منصب اولیور . براهیا پوترغانچک

آغزلىرىلە برقاق طرفدن ايصال پيدا ايلمىشدر .

بونلاردن ماعىدا بىسكالا كورفزينه ماھانادى وھندىلر
 عندىدە غانج قدر محترم ومقدس اولان غودافرى ، و بحراسندە
 التون وامناس بولان كرىشا وشلالەلرلە مشھر اولان غاوەرى
 نھرلى حريان ايلر . غرب سطح مائلك اك مشهور واوزون
 نھرى سەند وياحود نام عتيقلە ايندوس نھرى اولوب منبى
 چىدە و بحراى اعلاسى ، ھىد قوش ايلە ھالايلا طاغلىرى ارەسندە
 كائن اولوب بحراى اسفل ومنصبى ھىدستاندەدر . فيضان
 معلومەسىلە بووادی مېتەنى اروا ايلور . و برقاق قول تشكيل
 ايتدەكن صكرە عمان دكرىنە ماحق اولور . باشلوجە آياغلىرى
 صاغدن كابل نھرى وصولدن چىدائو ھرىدر . چىننائو نھرى
 چەناب وشادرا نھرلردن وشادرا دخی ساتلر وەيا نھرلردن
 متشكدر . چەناب نھرى دخی صاعدە چەلم وصولدن راوى
 ايرماقلىنى آلىر . چەلم چناب وراوى وەيا وساتلچ ايرماقلىنىك
 اسقا ايلدكلى اراضى واسعەيە پنجاب يعنى بش نھر اراضىسى
 تسميە اولور .

قامباى كورفزينە ناربادا وتاپتى نھرلى انصباب ايلر .
 كوللر. — ھندستاندە كول نادردر . فقط بطاقلقلر چوقدر
 ماندای نھرى جنوبندە و بىسكالا كورفزي سواحلىندە چىلقا
 نام كول مادايە نامندە بر كوچك قىسال ايلە برلشور . اك بيوك

کول بطاقلق حالنده اولان طوزلی صولی ران بطاقلغیدر .
 اویله ظن اولنور که وقتيله بحر محیط اجزاسندن معدود
 ایدی . فیضان زما تلریده بر بحر بی یایانی اکدیریر . هالایا
 طاغنگ اتکنده بو بطاقلغک عدیلی اوله رق تیرانی و یا خود
 تیرای اطلاق اولان بر بطاقلق موجوددر .

هندستاک منظره شمالیه سی غایت لطیفدر . و عظمتلیدر .
 دنیاک اک مرتفع سلسله جباله والک واسع وادیلرینه ما لکدر .
 غانچ اراضی منبتیه سی اروجه ذکره شایاندر . غریده واقع
 ایندوس ادراک محصولانده غانچه رقابت ایلر . بونکله برابر
 ایندوس قرینده کوریلان ماروشت جالی ویا طهر بادیه سی عظیم
 جولاردن در . زمینده هیچ رشی نشووما بولمز .

طاغلرده و بالخاصه ایکی غات سلسله سی ارمینده فسیح الانحا
 بر صحرا دن عبارت اولوب شهر و بلادی ایچنده کثرت نفوس
 و وفرت مساعیه دلالت ایدر آثاره تصادف اولور .

مبائی مهمه سی ، معابدی یعنی پاغودلری مهم بر موقع
 اشغال ایدر . هندستان تنوع محصولات ، و تخالف آثار
 اعتبارله ازمان قدیمده مظهر اولدینی شهرت سابقه دن
 زیاده ، ازمئه متأخرده غبطه بخشای اقوام اولغه مستحق
 اولمشدر . تجارت جهان ، مرکزیدر .

هندستان سواحلی عمومیتله منطقه حارده بولمیدیفندن

شدت حرارته مقاومت كوچكلكه ممكن اولور . دقان قطعه‌سی بعض
مواسمه معتدل و صحیح‌ال‌هوا ایسه‌ده بطاقلقلری زیاده اولدیغندن
حوالی متجاوزه‌سی قولرا ووبایه مصدر عداولنور . هندستانده
ایکی موسم واردر . بری یاغموز و دیکری قوراقلق موسمیدر .
مواسمك تبدلات طبیعیه‌سی عظیم فورتنه‌له محل ویرمکده
واك قوتلی کیلری سویه بچردن فرلاتوب باترمقده‌در . مالابار
سواحلنده پوفورتنه حکم سوردیکی حالده بئکاله کورفزنده
قورومانل سواحلی متأثر اولمز . بالعکس قورومندال سواحلی
موسس روزکارلریله تحولاته معروض اولدقده مالابار سواحلنده
اك سكونتلی وراكد هوالره محل ویرر .

معادن و محصولات . — هندستانده کی معادن يك مشهوردر .
نهرلر دروننده کوریلان التون ، تیمور و مقنطیس وچلیک
کמוש وقورشون توتیا باقر ، دقان قطعه‌سنده الماس ویشم طاشی
کوزطاشی معدن کموری و احجار سائره مبذولدر . محصولات
باشلوجه مدار تعیش اولان پنج بغدای ارپه و مصر بغدای
هندستان جویری اقاناس کی محصولاتدر .

چيچكلرك رایحه محرقه‌لری انسانی هرطرفده وجودندن
خبردار ایلر . یاسمین وکل کی نوادر غریبه بورالرده يك
متنوعدر . پموق و خرما توتون نیا کو زعفران موز سوسام
آفیون شکر قامشی شیچرالفلل بابو هنده مخصوص برنوع

خرما ودها سائر برچوق الیافی اغاخر کثرله موجود اولوب
تجارتده و انشاآتده دکرلیدر . بانیان دنیلان مقدس انجیر
اغاجلری داللری و بوداقلری برچوق یرلر ضبط ایدوب
برقیمی یرلره قدر اوزانیر ؛ بودالار دخی جسیمدر . کاربانلره
وبعضاً حیوانات وحشییه ماجاء، مجادلکاه اولور. انشاآت بحریه ده
استعمال اولئان نك اغاجی باشلوجه اخراجلدندر . میمون
کرکدان و تمساح و غایجه مخصوص فیلانلر و ارسلانلر دها برطاقم
یرتیجی حیوانلر چوقدر. دیو لری نسجه صالح مواد ویردیکندن
قماش استحصال اولدیعی کبی قاشیمرک نفیس کچیلری تویندن
قیمتدار شالار یاپیلور .

مسك کچیمی هیمالایا طاغلریده یشار . اوکوزلر مصر
قدیمده مظهر اولدیعی حرمت قدر هندده شایان حرمت کوریلور .
بطاقلقلرده کچینان مادا بوغا و هیمالایا طاغلریده یشایان یقه
وفیللر چوقدر . سیلان فیلارینک دیشی تجارتده رغبت عامهیه
مظهر اولمشدر . حیوانات زاحفه و ذات اللدایا هر طرفده
سواحلی اشغال ایدر . منعار کررزنده درونندن اینجو اخراج
اولئان اصداغ بحریه صید اولنمقده و بونلرایله حریر مستحضراتی
کلیتله اخذ و اعطایه چیقارلمقده در .
حاصلی هندستان بحق اعصار سالفه و حاضر نك احتراصات
جهانگیرانه سنی تشکیله مستعد و ترقی ثروت و معموریتله هراقباله
متهیدر .

بنارس ايالتنه كلنجه مركزي هنديليرك ادبيات وعقائد
دينيه لرنيك مرجع ومحل نشر ياتي اولان غانچ اوزرنده واقع
بنارس شهريدر . كذلك نهر مذكوره ساحل اولان ميرزاپور
بلده سي بلاد معروفه دندر .

غانچ وجه ما نهر لرنيك محل التقاسنده بولنان الله آباد شهري
بلدان مقدسه نك برنجي لرندن اولديغندن معبدينه خيلي زوار كلوب
كيتمكده در . اسماحه ويچاق اعمالا تيله مشهور اولان مونغري
وغانچ نهرى اوزرنده قانور بلدة مستحكه مهي ماحقاندندر .
آئودا يالتنك مركزي لوقنو و قصبه سيدر . وقتيله نواب ناميله
حكمران اولان آئود حكومتنك مركزي بولنان آئود بلدة
قديمه سي معابد و علامات مقدسه سيله مشاهده اولنور . چه منا نهرينه
ساحل اولان آغرا وقتيله بيوك موغول يعني اخفاد جنكيز اداره سنده
محافظه استقلال ايدم بيلمش اولان بر بلدة قديمه در . ماطرا
بلدة مستحكه مهي و (بارهيلي) شهرلى بلاد معروفه سندنذر .
دهلي ايالتنك مركزي دهلي قصبه سيدر . وقتيله هند حكمدار لرنيك
پايتختي ايدى . قديمأ حائر اولدينى شهرت درجه سنده دكل
ايسده فقط اولدجه معتبر ومعروفدر .

نچياب ايالتى مركزي ايندوس حوضه سنده بر زمان
سيخ دنيلان قبائله ميدان اعتساف اولان وسرايلريه واجب -
التذكار بولنان لاهور بلدة سيدر . شال اعمالا تيله مشهور اولان

آمریستار و آتوک و پنجابک
پارار کاهی اولان مولتان
بلده لری ملحقانیدر .
بوندن بشقه نیشابور
بلده سی پیشاور وادیسندہ
کاربانلرک محل اجتماعیدر .
سندھی ایالتی ایدوس
نهرینک مجرای اسہایله
بحر عمایہ ساحل وادیہ
و مزرو عاتک انوا عنی
شاملدر . ایدوس نہری
ایندہ کاٹہ حد آباد

وطاطا و ساحلندہ کائن کراچی مداین مسہورہ سنددر .

کچرات قسمندہ و باربادا نہری اوزرندہ باروچ نام مهم
قلعہ یہ اوغرانیلورکہ اسکی یاریغاذا بلده سی محلندہ میندر .
وقبیلہ شرقتک معتنا و لطیف قصباتندن اولان احمد آباد
وقامبای کورفری ساحلندہ کائن قامبای بلده لری کچرات ایالتی
اجزای متممہ سندن عد اولیور .

دقان قطعہ سندہ و بنکالہ کورفری ساحلندہ انکلترونک اوچ
ولایتی وارددر . بریسی اوریسہ ایالتیدرکہ مرکزی ماہادای

نهری ساحلنده واقع قاطاق شهریدر. و ملحقانندن بنگاله کور فزی
ساحلنده پوری نامیله متعارف اولان و سنوی بر میلیون قدر
زائرین طرفندن معبد مشهوری زیارت اولنان چاغرنات
بلدهسی موجوددر. ایکنجیسی: شمالی سیرکار ایالتیدر.
منسوجاتیله معروف اولان غانغام بلدهسی و بموقدن منسوج
مادامپولیه معروف مادامپولام و بموق اعمالخانه لری و تجارتیه
طانیلان مازولپا نام بلده لر قصبات معروفه دندر. اوچنجیسی
قارناتیق ایالتیدر که قورماندیل سواحلی اشغال ایلر. بوولایتده
مادورا قرالیتک قدیم مرکزی بولنش اولان مادورا و اینجوسیه
معروف اولان توتیقورین و تجارتگاه اولان مدراس و سرایلریله
اقدبجه شهرتیب اولان آدونی بلده لری کائندر. دقان
قطعه سنده اوچ ولایت تشکیل ایدلمش اولوب بری مالابار ایالتیدر که
بلده مشهوره سی قالیقوت قصبه سیله قوشین بلده سیدر. قالیقوت
بونامله شهرتیب بر قماش حاصل ایدر.

ایکنجیسی قانار ایالتیدر که مانغالور بلده سی مقر ایالتیدر.
اوچنجیسی قونقان ولایتیدر که قدیم ماهیرات امپراطورلغ
مرکزی بولنش اولان پونا و ۸۰۰ بیک نفوسه مالک اولوب
هندستانک غرب ساحلنده تجارتگاه مهمه دن اولان و بومیای نامیله
براطه جق اوزرنده بولنان بومیای و هند کهانت عتیقه سنه متعلق بقایا
و آناری شامل سالست بلده لری بلاد مشهوره سندندر. بوندن

بشقہ غرب جہتی اراضیسی میانندہ کچرات شبہ جزیرہسی
جنوبندہ وتای نهری اوزریدہ کائن سورات تجارتکاھدر .
سہ تار ایالت جسیمہسی پنچاپور ویاخود وبسپاپور بلدہسی
حاویدرکہ ہنددہ حکمران اولان حکومت اسلامیک مرکز
ادارہسی ایدی . ملحقانندن میصور قطعہسی داخاندہ سرینغا
نام شہرہ مالکدر .

سیلان آطہسی ادارہسی . — عربلر غندندہ سرندیپ
ویریلر غندندہ سیتجالا نامیلہ معروف اولان سیلان آطہسی
ہندستانک جنوب شرقیسندہ واقع مستعمرات انکلیزیہ دندر .
قدیم ہندولر طاہروبان نامیلہ توسیم ایدرلر ایدی . سرندیپ
الماس وفیل وسائر نوادریلہ برابر ایکی میلیون نفوسی جامعدر .
حضرت آدمہ مقر اولان جبل مشہور اورادہ ظن اولندیغندن مختلف
مذہبہ تابع افرادشاھقک اتکلرینہ زیارتہ کلورو بونلردن برطاقی
بودایہ وبرطاقی سن طومایہ قرارکاہ اولدیغنی اعتقاد ایدر .
مرکز ادارہسی غرب ساحلندہ کائن قولومبو شہریدر . شرق
ساحلندہ لیانیلہ مشہور ترینکمال وبرو قتلر قرالیت مرکزی
بولنمش اولان قاندی وبجر محیط ہندی سفرندہ بولنان کیلرک
ارامکاهی اولان غال موقعی مشہوردر .

مہمہ : انکلترہ حکومتک کیتدجکہ تراید ایدن مستملکاتی
وقتیلہ ہندستان شرقی قومپانیہسی ادارہسندہ یعنی برنوع تجارت

فراسه مستملکاتی . — اون سکنزنجی عصرده فراسنزلر، انکلیزلر قدر حائز قدرت و نفوذ ایدیلر . هندستانده موجود قولونیلری ، فراسه ایمپراطورلری ؛ کرک اشمه و محصولاتیله ، کرک مکلفات مخصوصه سیله مختیار ایلر ایدی . حتی اوقدر ادعا اوله یلورکه اولوقتلر فراسه مک حیات مالیه سی ، هندستان مستعمراتدن الده ایدیله بیلان وارداته معصور ایدی . مؤخرآ اون بشنجی لوتی واحلافی دورلرده بعضی وقوعات الحاقاتیله مستملکات مذکوره الدن چیقارلمش و یالماکز بش اداره محافظه اوله یامشدر .

برنجیسی قارباتیق ولایتده و عمان دگری ساحلده واقع پوندیشری بلده سیدر . فراسه مک هندستان مستعمراتک مرکز عمومیهی اولوب بیاض شهر و سیاه شهر نامیله ایکی قسمدن مرکبدر . سیاه شهرک غلبه لکی زیاده در .

ایکنجیسی ؛ ماوهرس نهرینک بر قولی اوزرنده واقع قاریقال شهریدر .

اوجنجیسی ؛ مالابار ساحلده مهم تجارت لیمانی اولان ماهه قصبه سیدر .

دردنجیسی ؛ بنکاله کورفرزنده غانجک ایانگی اولان هوغلی اوزرنده واقع شاندرناغور بلده سیدر . بشنجیسی ؛ سرکار شمالی حرایسندده واقع بانائون بلده سیدر . بوقصبه لر اکثریا

الڊس دنیلان کویلرله محاط اولوب عمومی ۵۰۹ کیلو مترو
 مربهنده برسطح اشغال ایدر و ۳۰۰ بیکه قریب نفوس اعاشه
 ایلر . محصولات متنوعه تجارتی باشلوجه معامله لریدر .
 پورتکیز مستملکاتی . — فرانسر مستملکانندن براز
 وسعتلیجه اوله رق غرب ساحلنده امتداد ایلر . هندستانه ایلک
 اول پای انداز اولان قوم پورتکیز لر ایدی . امید برونسندن
 آمال ضعیفه ایله مهالک متعدده دوجار اوله رق کچان
 پورتکیز کیلری ، شاهد آمال اولان قره به آیاق آندقلری
 زمان ، اومشاق واومها لکه مستحق اولان بر مقدس
 یره کلدکلرینی اکلامش لر در . حتی بر جوق زمانلر اورالرده
 تجارت ونفوذ لری محافظه ایلمش لر در . ایوم قونغان ساحلنده
 غواطه سی اوزرنده مبنی اولوب اثار قدیمه مدنیه سندن بعض
 معابد وکنائس خرابه لری مشاهد اونان غواشهری وجوارنده
 پورتکیز مستعمراتی مرکزی اولان یکی غوا ویاخود پاچی
 وکچرات شبهه جزیره سی ساحل جنوبی سنده اسمیله مسمی
 بر اطه جق اوزرنده واقع دیو و او جوارده دامن بلده لری
 ملحقات عامره سندن بولمشدن . مستملکانک نفوس عمومیه سی
 یاریم میلیون قدر تخمین اولنور .

حکومات مستقله . — ادارات مستقله میاننده هیالایا
 طاغلرینک جنوب ورساننده متمدن ناپال حکومتی الک واسع

و معروفی اولوب معابدیله مشهور قاتا ماندو شهری مرکز اداره سیدر . بعض ژئوگرافیون بوتان قطعه سنی هندستان اقسامندن عد ایدیورلر سده موقعا چینه قریب اولوب شو ایمپراطورلق اجزاسندندر . فقط انکلېزلر یقین زمانلرده انی اداره لری ویاخود دها طوغریسی نفوذ لری الته انشلردر . لاقدیو اطه لری جنوبنده واقع مالدیو اطه لری ۱۷ جزائر صغیره مجتمعه دن و ۱۲ بیک جزیره دن مرکبدر . اطه لر عمومیتله مرجان صیدکاهییدر . الی قدر اطه سی مزروع ایسه ده برچوغی خالی عن الزراعه در . ساحل لرنده قوریس تسمیه اولان بر صدف اخراج اولنور که جوارده سه که مقامنده تداول ایلر .

مالدیو اطه لری اره سندنه اک مشهور اطه مرکز امارت اولان ماله اطه سیدر .

سکنه ومذاهب . — هندیلیر اجناس مختلفه دن مرکبدر . فقط اصل لری ایکیدر . برنجیسی ایرانک آری دنیلان نسلی اولوب هندستانی استیلا برله معارف ومدنیتی ومعتقدارینی تعمیم ایلمشدر . ایکنجی اصل یرلی اهالی سیدر که عرق اصفره منسوبیتلری علائم وجهیه ولونیه لرندن مستبان اولور . بونکله برابر جنوبده پورتکیزلوايله هندلیلرک امتزاجندن حاصل اولان سیاهی پورتکیزلر کورلمکده در . قبائل سائرده دن

ماہراتلر ، علامات تمیز لریله باشلوجه برنسل اولدقلرینی اراۛه
ایلدکلری کبی مغوللر وافغانستانلیلر وبلوجستانلیلر وپارسیلر و
عربلردن دخی برچوق طوائف مشاهده اولتور . مذهبلی
بودا و براهمان واکترینک دینی دین مین احمدی اولوب
۲۵ میلیون قدر اهالی بوراه مستقیمه سلوک ایتمشدر .

••• بلوچستان •••

قدیم ژدروزیا حوالیسی جامع اولان بلوچستانک حدودی شمالاً افغانستانه شرقده هندستانه و غربده ایران و جنوبده بحر عمانه متصلدر . شرقدن غربه طوغری طولی ۱۰۰۰ کیلو مترو و شمالدن جنوبه طوغری ایسه عرضی ۸۰۰ کیلو مترودر . شمالده ایران یا یابلانسنک سمت شرقیسنه قدر توسع ایدر . و وسطنده شرقدن غربه طوغری مقران سلسله جباللی امتداد ایلر . اراضی منبتہ بو سلسله جوارلرنده ایسه ده حوالی شمالیسی و خاصه وسطلری متحرک قوم طاغلریله محاطدر .

طبیعت ارضیه ایجاباتیله انهاری پک قیصه و مجرالی قوملی اراضی دروننده غائب اولمقده در . عمان دکزینہ بهکوور نهری

آر

تقسیمات اداره . — بلوچستان الی ایالتدن مرکبدر بونلرده کلات، ساراوان قاج قانداوا، حالاوان، لوتسا، مقران، ایالتلریدر . مرکز حکومتده موقعی لطیف اولان کلات شهریدر . قاج قانداوا ولایتی غایت مثبت بر اراضییه مالک اولوب مرکز ادارهسی قانداوا شهریدر . اک منحنط اراضی لوتسا ولایتی داخلنده بولنوب مرکز ادارهسی بهلا شهریدر . سواحلنده بعض قبائل

— عربستان —

عربستان قطعه‌سی — که آسیانک جهت جنوب غربی
 احاطه ایلر — شمالاً ممالک محروبه عثمانیه‌نک عراق عربی
 قسمنه و شرقاً بصره کورفرزی و هرمز بوغازینه و جنوباً بحر
 محیط هندی‌یه و غرباً افریقادن خط فاصل اولان باب‌المنذب
 و بحر احمر و عقبه کورفرزی و نهایت وادی العریشه منتهی اولور .
 بحر احمر ساحلی كذلك ممالک عثمانیه اجزاسندن اولان ولایاتی
 شاملدر . شمال غربیدن جنوب شرقیه قدر ۲۵۰۰ کیلو مترو
 مسافه‌ی احتوا ایلر . نفوسی ۵ میایون راده‌سنده در .
 بحر احمر دن شمالده ایکی کورفرز حاصلی اولمشد .
 بو کورفرز لرک بری سینا شبه جزیره سنک شرقده کائن عقبه
 و دیگر ی غربنده واقع سویش کورفرز لریدر . سینا شبه جزیره‌سی
 ایسه طور سینا دینیلان جبلی احتوا ایدوب اک مرتفع نقطه‌سی
 جبل موسی نامیله مشهر و معلومدر . بحر احمر ؛ شاب ییغنتلری
 جامع اولوب سیاحت بحریه ده مهلك و دقته شایاندر . باب‌المنذب
 بوغازی شبه جزیره‌نک منتهای جنوب غربی‌سنده اولوب
 باب‌المنذب برونی اک طار نقطه‌سیدر . باب‌المنذبک صعب‌المرور
 اولسنی ایجاب ایدن جزیره لرله حوریان موریان و ماسرا اطه‌لری

و منتهای غربیده مسقط اراضیسنده رأس الحد و موساتدم
 برونلریله هرمن بوغازنده ذکرى سبق ایدن کشم هرمن
 جزیره لری و بصره کورفرنده دخی اینجو صیدکاهی اولانبحرین
 آطه لری کائندر . عربستانک نواحی داخلیه سی و بالخاصه شمال
 طرفلری چولاردن عبارتدر . مثلاً شمالده نقود و جنوب
 طرفلرنده رباع الحالی و احقاف اراضیسی بنوع اراضیدندر .
 طاغلر ، صرف قیالقلردن مرکبدر . هیچ بر اتکنده دره
 و چایه تصادف اولنمز . سیاه و قورا طاغلری نسبتاً مرتفعدر .
 شمالده شمر و العارض طاغلری ذکره شایاندر .

بوابدیة جسيمه نك يغمور موسملری فی الحقیقه بتون فسحت
 ناحیه یی بر طبقه حضریه اورتر . فقط قوراقلق زمانلرنده
 عربستان هم صیجاق ، وهم مهلكدر . مدار جدی اوزرنده
 بولنیور . باد سموم دنیلان جنوب روزکاری ، قرمنی قوملری
 برطرفدن دیگر طرفه سیاله برقیه کی آثار ، سیاحتی و تخصیص
 کاربانلری شاشیرتر . محصولات هندیه نك همان اکثریسی بوراده
 نشوونما بولور . عرب آتلی سرعت سیر و تناسب اشکال ایله
 بحق تمیزایتمشدر . هجین دیوملریله وسائط عادیه نقلیه دن اولان
 هادی دیوملر و حیوانات مغترسه سائره سی پک چوقدر . معادن
 جهتیله ثروتسزدر . فقط شرق سواحلنده اینجو کثرتله
 استحصال اولور .

احوال سیاسیه

مشهور بطلمیوس طرفندن عربستان مسعوده ، معموره ،
 خالیه ناملریله اوج قسمه تقسیم اولنمشده بوکون عربستانک
 تقسیمات اصلیه سی حجاز، یمن ، نجد ، عمان وحضرموت والاحسا
 اراضیسندن مرکبدر . بونلرک اکثریسی حکومت عثمانیه
 اداا سنده بولنور . یالکز هر مرز بوغازینه ساحل اولان عمان
 اداره سی برامیر طرفندن اداره اولنور که تعمم ایتیش اولان نامه
 کوره مسقط امارتی و یاخود امامتی تسمیه اولنور . مرکز
 اداره سی داخلنده واقع نزوه بلده سیدر . فقط باشلوجه اسکله سی
 مسقط بلده سیدر . انکلیز لرباب المندب بوغازنده پریم وحضرموت
 سواحلنده حوریان موریان آطه لرینی وعدن شهرینی الده ایتیشدر .

خاتمه

آسیا تاریخچه دائر معلومات مختصره

آسیا قطعہ سی شمال جہت لری صغوق الکا لردن بولنسی
وسکائی تخمین اولندیغنه کوره ازاولسی جہتیلہ برکونہ حرص
تصرفہ سبیت ویرمیرک نہ یوانیلرک ونہ رومالیرک نظر دقتی
جلب ایتمہ شدی .

فقط مسقوہ درہ بکلیدن پرنسلاک و ایمپراطورلق تشکیل
ایدن روسلر اون بشنجی عصر میلادیہ بورالره سوق سمند
احتراس ایدوب الہ کچوردکاری مالکاہ لری ضبط وکیت کیدہ
توسیع ملک ایلمش لردر . موعواستان و مانچورستان و ترکستان
کبی اراضیہ بوصرہ لردہ تصاحب اولمشدر .

۱۴۹۹ تاریخندہ ایلاک دفعہ روس اداره سنہ تابع اولان
ارضی توران پرنسلاکی اولوب مقر اداره سی ایریچ اوزرندہ
واقع سبیر ویاخود انسکیر بلدہ سی ایدی . بقایای الحالہ ہذہ
برقریہ کنارندہ کوریلور . سبیریانک براز غریندہ قدیم قولشید
وایبریا قطعاتی موجود ایدیکہ قولشید قطعہ سنک پونت اوکسن
تسمیہ اولنان بحر سیاه ساحلندہ و قاس نہری اوزرندہ اثا
بلدہ سی مرکز اداره سی ایدی .

اثا ، مہدہ نام قیزک پدیری اولان آئہنک اقامت ایتدیکی محل

اولمقله مشهور اولدینی کبی تاریخلرده ایلك سفر بحری بی اجرا
ایلیان و شمیدیکی سالانیک سواخلندن قیام ایدن ارغونوتلرک
التون پوستنی بولدقلری یر اولمقله دخی معروفدر .

ایبریا قطعہسی سیر دریا جوارنده هار موریکا بلدهسی
حاوی و آلبانی تسمیه اولنان نواحی ایسه بحر حزره ساحل
ایدی . کورجستان شمیدیکی قفقاسیه حوالیسنی جامع ایدی .
عجمستان اعصار سالفه دنبرو فارس و مدیالیر طرفندن
مسکون اولوب انجق برمدت حکومت ، ایرقانیلر و سوسیان
و پارثیلر یدلرینه کچمشدر . مدیانک سطوت و شوکتی دورلرنده
آقباتانه یعنی شمیدیکی همدان مرکز ادارهسی و پروحازمستحکم
بربلدهسی ایدی . بحر حزر ساحلنده ایسه رخس بلدهسی
حائر ایدی .

خوزستانک ملحقاتی ، سوسیان قطعہسی داخلنده اولوب
اک مشهور پایتختلردن سوس بلدهسی جامع ایدیکه بوکون
شوشت بلدهسی قربنده انقاض و بقایاسی مشاهده اولنور .
فارس ایالتی عراق عجمی ایالته مصادفدر . پرسه پولیس
واسپادان تسمیه ایدیالان اصفهان مضافاتاندن ایدی .

قارمانیا قطعہسی الحاله هذه کرمان ایالتی تسمیه اولنان
قطعہ ایدیکه کشم تسمیه اولنان اوراقنا وهرمز تسمیه اولنان
اورغاند ویاخود اوخریس اطهلرینی جامع اولوب بونلردن اورغاند

قرون وسطی ده طائفه باغیہ حکمرانہ استیلا سندن کوچ بلا
قورتیلان هر مرز قبائله مأوی و مآجاء اولمشد .

بارتیلر میلاد عیسایان اوچ عصر مقدم جهانندن مدنیته
عبور ایتشلر و واسع بر حکومت تشکیل ایامش لر در . روم الیلر
بر زمان شوکت و حکومتندن استعاضه ایتمکه باشلامش دی .
بو حکومتک مرکزی هکاتومیل بلده سی آرشییدیلرک مقری
ایدی .

انطاکیه ، اسکندر کیرک اثر بناسی و آنتیوخوس نام روما
حکمدارینک یادکارزینت و عمارتی اولمقله آنتیوخ نامیله طابیلر
ایدی . الحاله هذه اوروپا الیلر بویولده تسمیه ایدیورلر .

ابرانده حکومت بدن درت سلاله دن هر برنده احتساب
همت و معرفت ذوات کلمش ، و داراکی قبادو اخسر و خسرو
وعادل نوشیروان و کیکاوس دورلرنده دور اقبالارینه وصول
و غرب و شرقی ربقه انقیاده گرفتار ایامش لر در . یدنجی عصرده
ایران عربلر و اون اوچنجی عصرده مفلول و جنگیز قوامی
اطاعتنه داخل اولوب شمیدیکی حکمدار قاجار سلاله سندن اون
التنجی عصرده حکومته باشلامش در .

افغانستهان : اسکندرک فتوحانی عقیبنده بوقطعه باقتریا
قرالغنه ومؤخرآ ایران و مفلول و پارت کبی حکومتلره ، تابع
اولمشدی . یرلی رؤسا قدیمدنبرو راحتسز اولان قومک امالنه

نجیت ایله کاه هندستانه وکاه شرق شمالییه طوغری خسارات
ایقاع ایدرلر ایدی . خوارزمیلیر ، قوم معروف اولوب
سوجیان نامیله معروف اولان بخارا اداره سنه واسکندر کبیر حکومتیه
انقیاد ایلدیلر . ماوراءالنهر تیمورلنکک منشائی و حکومتک
مرکزیدر . ترکستانه کاجه : هونلر والنلر ، ترکلرک مهد
ظهوریدر .

چین : رومالولرله یونانلولر نزدنده نانارجه اپک معناسنده
اولان سرو ویاخود سهریک نامیله طانیلمشدی . فقط چینک وجه
تسمیه سی اقوام مسکونه سندن کنایه اولوب معلومات تحیحیه سی
عربلرک وقوع تجاوز و اعلاء کلمه الله ایلدکلی دورده چین
نامیله طانیلمغه باشلانلمشدر . اون التتجی عزمده سیاح
وندیکلو مارقوپولو بعض معلومات الده ایتمشده ینه عصر مزک
ترقیاتیه متناسب دکلدرد . چینک اجتماع مدنیسی ۴۵۰۰ سنه
اول وقوعبولدینی روایت اولنوب ۲۲-ساله حکمران اولمش
و ۲۳۸ ایمپراطور کلمشدر . شمیدیکی ساله مانچو-ساله سی
اولوب ۱۶۴۴ تاریخنده رأس اداره یه کچمشدر .

۱۸۶۰ تاریخنده فرانسه وانکلتره دولتری چینی تضیق
وتجارت عمومیه نک سربستالکنی تأمین ایلمشلر-سده مهود
آفیون تجارتی رواجی خلقی پریشان ایتمکده در .

۱۸۹۵ سنه سنده چین ژاپونیا ایله محاربه ایتمشدر . ۱۸۹۷

سنه سنده فرانسہ واسکلتره والمایا و روسیہ حکومتلرینک بعض
مطلوبانلری مقابنده کآن حق فزایوب وای های وای وپور آرتور
کبی لیانلری استیجار ایلدیلر .

ژاپونیا . — وقتیلہ چین اجزای مالکندن ایدی .
۶۶۰ سنه لک بر خاندان اوراده حکومت ایدیور . اون
اوچنجی عصر میلادیده مارقوپولو بورالری کشت وکذار ایدرک
ژاپونلره ژبیانلرک حکومتی اطلاق ایلمشدر . ۱۸۵۴ تاریخده
مناسبات تجاریه و بخصیص غربله وامریقا ایله معاملاته بدأ
ایلمش و یوما فیوما فن و معرفت و صنایع نفیسه ده اثبات
قدرت و استعداد ایلدکن ماعدا معارف مدنیده و تجارت
خصوصنده غرب حکومتلرندن کیرو طور مامغه باشلامشدر .
۳۰ سنه اول اقوام وحشیہ عدادنده مشاهده اولنان بو قومک
الیوم احراز ایلدیکی قدرت شایان حیرت اولدینی کبی براهین
مدنبه سنی ۱۸۹۵ سنه سنده وقوعبولان چین محارباتنده اظهار
وبر قاتدها اعلا ایلمشدر .

هندستان : یونانیلر و رومالیلر بوقطعه به بزم کبی هندستان
نامی ویریرلر ایدی . اعصار قدیمده فنون و حکمیاتک و عقائد
مذهبیہ نك محلی اولغله مشتهر اولوب بر نیجه غرب علماسنک
مدرسه ادب و معرفتی اولمش ایدی .

انیدوس نہری ساحلنده اسکندرک بنا ایلدیکی آتوک

تسميه اوشان طاقسىلا ومشهور آميرالى نه ئارك قيام وحرکت ايتديكى پاتالى بلدهئرى غايت مشهور بلاددن ایدی . هند اسب جوارنده بوروس محاربهرلینك خاطرهلرندن اولهرق اسکندک بنا ایلدیکى نيسه و بوجيفال نامندهكى آتی نامنه بنا ایلدیکى بوجيفال وپوروس قرالیتک اسندروئات اوزردهمبنى لاهور وغانچ اوزرده کائن سهريندا شهرلری موجود ایدی . بولردن سهريندا بلدهسندن بر راهب ايلک دفعه اولق اوزره ايپت بوجکی کتورمش وایمپراطور معروف ژوستين يانه تقدیم اولمشدر . اسکندک هندستان سفرى يونایلره شمال غربی جهتلرینى طاقمش وسانجوقيار اسياده سطوت واقبالک اوج اعلاسنه بالغ اولدقلری صرهلرده غانچه قدر توسيع ملک ايتمشلردی . امویلردن عبدالملک بر واليسيله بورالری ضبط وربط التمه المش واون برنجی عصرده غزنویلر وغوریلر سلطنت ایده . بيلمشلردر . مغوللر وتيمورلنگک بابر خانى مغول عرقک حدوثه باشلوجه سبيلددرار . حکومات اسلاميه ادارهسى اورنک زيب دورنده مظهر قوت اولمشدر .

هندستانده ۱۸۳۸ سنه سنده سياح مشهور لابوردونه ايله ماهه ودوبلقس نام سياح فرانسه نامنه بعض مستعمرات تشکيانه مبادرت ايامشلسه ده انکلتره نك اوصره لرده احداث ایلدیکى هندستان شرکتتى مستوليان سائره ره رقابت وحتى سبقت ایده رک ۱۸۵۷

تاریخنده بوشرکت متعین آدهلره ، وقوی ومنتظم قوؤ عسکریه به
مالاک اولمشدی که برارهلوق سپاهیله یعنی یرلی عسکرلری عصیان
برله وقوعه کتوردکلری قاریش-یفاق نتیجه سنده حکومت دلذات
ادارداموری اله المشدی . ۱۸۷۷ تاریخنده ایسه انکلتزه قرا ایجه سی
هندستان ایمپراطور بچه سی عنوانی اخذ ایامشدر . [۱]

خطوط بریه

آساده تور یولاری

آسیاده موجود شمردویرلرک وسمآ تمیدی توررله
و فسمآ عملیات ترابیه لرله اوغراشامقده ایسه نه قطعیه
وسعت و اهمیتیه نظراً هموز نیمور یولاری حد مناسبه ابلاغ
اولمه مامشدر . سبیر یاده اورنبورعدن تمیدید ایدیاوب ماوراء
بایقالده زجندقه یه قدر عمایانی ختام بولان تیمور یول آور یالته
قدر واصل اوله جقدر . حصک پروژیه سی موجب بجه متهاسی
ولادیه ستوقدر .

مانچوریه ده روسیه حکومتک بامتیاز تمیدید ایامکده اولدی
حط آبروجه بر قسم تشکیل ایدر .

ماوراء محرحزرده ساحلدن ر حط باشایوب مروو و بخارا

[*] عربسان قطعیه سی تاریخی ژه نوعر ایای عثمانی وسنده بحث

اولور .

وسمر قنده و طاشکند منتهی اولمقددر . بو خطك بر قولى
هرات بوغازلرینه و چارچویه ایلر ولدنشددر .

هندستانك تیمور یوللری قطعات سائریه نسبتاً زیاده در .
قالقوته و یاخود کلکتهدن باشلیان خط اوج قول اولوب مسافات
جزئیة منتهی اولور سده بونلردن بنارس الله آباد ، داهی ،
لاهور و مولتان خطی يك مهم اولوب غوند آوا جواریدن
بلوچستانه و بعد افغانستانه داخل اوله رق قندهاره
واصل اولور و خطك جنوبه طوغری ایندوس حوصه سنده
بر شعبه سی عمان ساحانده کراچیده ختام بولور .
بنارسك بومبایه بر طریق مواصله سی واردر . بنارسدن قالقوب
جبالپوره اوغزار و تاپتی نه رینی بر مکمل کو پر یله کچدکن صکره
بومبایه واصل اولور . اشبو ایکی خط یاننده یعنی کراچی خطیله
بومبای خطی یاننده اوج خطیله بر طاقم شعبه خضلری موجوددر .
برنجیسی قامپوردن تفرع ایدوب بومبای خطنه بر لشور . دیگر
طرفدن الله اباده و دیگر طرفدن اغرایه متصل اولور .
ایکنجیسی : عجمیردن ماندا سوره مواصلت و باریدا هرینی
کچدکن صکره بومبای خطنه بر لشور . اوچنجیسی عجمیردن
احمد آباده واصل اولور . و کچرات یاریم آطه سنده پاتری و هوتی
و دیویه اوج شعبه تفریع ایلر و بونلردن صکره اصل خط بارودا
بلده سنه و سوراته اوغرایه رق مستقل بر خط اوله رق بومبایه

واصل اولور . اشبو بومبای خطی خنوبنده بواهیلی و مادراسه
و مادراسدن سالم و غاوری یه و نورادن بر قول قالیقونه و تاعپانا
نامه و بوندیشیری یه اوغرایوب تکرار مادراسه مواصلت ایدر .
پنجاهه کلکته خطی افغاستان حدودده کائن پشاوره قدر
اوزادیلیمشدر .

هندچینه یالکز بیرمانیاده ماربابان کورفزیه قریب اولوب
ایراثادی اوزریده واقع اولان رانغوبدن بری برمایاک
مرکری اولان مالدالایه و دیگر برما انکلنزی یه اولمق اورره
ایکی خط موحوددر . ژاپویا تیمور یولاری ارسینک محدودیتله
برابر اهمیتله دکره شایان اولوب بینون آطه سنده چوغاری
بوعاریدن باشایان خط جویده طوقیویه اوغرایه رق میاقو
ویاحود کیوته بلده سینه و مهات میسمانادیه واصل اولور .
کیوسیو آطه سنده بری ناعارا کی یه دیگری بودن متفرع اومق
اوزره قوماتومیایه بر تیمور یولی وارددر . آطه سنده ده وسعتیه
متناسب بر خط موجوددر .

خطوط بحریه

چناق قاعه بوغازندن بدأ ایله بتون آسیا قطعه سنده برسیاحت
بحریه اجراسنی تصور این کمنه اسکندریه یه قدر یاخودینه

بولدیه کلک اوزره از میر ، ردوس ، مر سین ، اسکندرون ، بیروت عکا ویافه غزمیه او غرار . هر حالده اسکندرون دن پورت سعیده وبعده سویش قناتندن عبور ایدرک بحر احمره موصلت ایله باب المندب بوغازینه منتهی اولور . بیان اولنان خط جهت بچردن آسیاک آوروپایه اک کسیرمه خطی اولوب برنجیه سفائن تجاریه حوله لرینی بو طریق اقصر دن امرار له بحر محیط هندیه ایصال ایدر . آوروپاک آسیایه خط ارتباطی بودر .

باب المندب بوغازندن چیقلاقدمه اوج خط کذرکاهنه تصادف ایدر . برنجی خط باب المندبدن طوغریجه سیلانده واقع قولومبو شهرینه ایکنجی خط طوغریجه بومبایه و بورادن کراچییه و بلوچستان سواحانه و عربستان یاریم اطه سنده مسقط و نهایت هرمن بوغازندن بندر عباسه اوغرایه رق بصره کورفزینه و بحرین اطه لرینه وفا و بوغازنده بصره یه منتهی اولور . بو خط شط العربدن دجله یه سفائن صغیره ایله اتصال کسب ایتشدیر . اوجنجی خط باب المندب بوغازندن مسقط ، بندر عباس و هرمن و بحرین و بصره یه و اصل اولوب عودتنده ابوشهر ، و بندر عباس کراچی ، بومبایه و بوشهر دن رأساً باب المندب بوغازینه ماتحق اولور

سیلانده قولومبو اطه سنده براقیلان خط ایکجیه ایریلور . برنجیسی طوغریجه مالاقا بوغازنده واقع سیغاپور بلده سینه

کیدر . ایکنجیسی قولومبودن قالقوب سیلان اطهسندہ واقع آدم کوپریسی نام قومسالی کچمامک ایچون اطرافندہ بر دائرہ رسم ایدوب قاریقالہ ، مدراسہ اوغرادقدانصرکہ غانچک ہوغلی نام آغزی واسطہسیلہ کلکستہیہ مواصلت واورادن تکرار بنکالہ کورفرزینک ساحل شرقیسنی تعقیب ایدرک مارتابان کورفرزندہ رانغون شہرینہ و مالاغادہ پونغ اطهسنہ ونہایت سینغابورہ مواصلت ایلر .

سینغاپوردن اوچ خط حاصل اولور . برنجیسی طونکنندہ ہاپونغ اسکلهسنہ ایکنجیسی اوستراالیادہ فیلپینک لوزان اطهسنہ وجنوبدہ مستقلاً جاوہ اطهسنہ واوچنجیسی فورموزہ اطهسی قارشوسندہ واقع ہونغ قونغ اطهسنہ اوغرار .

هونغ قونغ جہتی اوچ طریق بحریہ ایریلوب برنجیسی نیوندہ طوکیویہ ایکنجیسی کیوسیو اطهسندہ ناغازاکیہ اوچنجیسی ساحل چیندہ واقع شانغای منہی اولور . شانغای اسکلهسندن برخط پچلی کورفرزندہ کائن تاغ چوفو لیمانہ وبعده پکینک اسکلهسی اولان تینشین موقع تجاریسنہ واریر . کذلک شانغای اسکلهسندن برخط دیگر، قورہ بوغازندن کچہرک ولادیوستوقہ ومانش بوغازندہ کائن نیقولایوفسکی بلدہسنہ مواصلت ایلر . ایشہ بوخطک بوکون ولاد بوستوقدن اوروپایہ زجینسقدن

طومسق وادرنبورغ اوزرىدن كىتمك اوزره اهميته تمديد
عملايانى ايلروليور .

ایکنجی کتابک صوٹی

خطا و صواب جدولی

صواب	خطا	سطر	صفیہ
سہ چوان	چوان	۳	۷۶
چینع تی فو	چینع فو	۴	۷۶
قویہ چنہ فو	ھویہ	۵	۷۶
سیانغ نان	سیانغ نای	۱۶	۷۶
غیرین	غیریت	۷	۷۷
جنوباً [*]	غرباً	۸	۱۰۲

[*] بلدہ اسامیسی سہولری تصحیح اولندی . دیگر لری سیاقدن
آ کلاشیله جنی جہتلاہ تصحیحہ محل کوہ بلہ مدی .

